

זוהר לעם

נשוא

קבלה לעם
www.kab.co.il

תוכן עניינים

3	פרשת נשוא
3	בחצות לילה
3	ובלילה שירו עימי
4	למעול מעל בה'
4	התשובה
8	הסוּפָה
11	עה"ח ועצה"ד
12	ערב רב
12	מדוע באתי ואין איש
13	מיתה וחיבוט הקבר
14	הנזיר
14	גְדַל פָּרַע, וְהַעֲבִירוּ תַעַר
15	קדוש, טהור
15	האידרא רבא קדישא - הקדמת האידרא רבא
17	האידרא רבא קדישא - ואלה המלכים
19	האידרא רבא קדישא - תיקון ז"א
20	האידרא רבא קדישא - צורת אדם
22	האידרא רבא קדישא - סדר אצילות הנוקבא
24	האידרא רבא קדישא - כְּסוּת נַקִּיָּה
25	האידרא רבא קדישא - ז' מלכים דנוקבא שמתו
26	האידרא רבא קדישא - זרועות הזכר
28	האידרא רבא קדישא - הנסירה
30	האידרא רבא קדישא - קין והבל
32	האידרא רבא קדישא - עליונים למטה ותחתונים למעלה
32	האידרא רבא קדישא - כלל ופרט, פרט וכלל
33	האידרא רבא קדישא - כלל האדם
34	האידרא רבא קדישא - הסתלקות ג' החברים
35	האידרא רבא קדישא - אליהו
36	יראה ענווה וחסידות
37	כוהן שאין לו בת זוג, אסור בעבודה
37	כה תברכו
38	אָמור להם
39	בשעה שהכוהן נושא ידיו
40	ברכת הכוהנים
41	ושמו את שמי
41	וַיַּחֲשֶׁבֶהָ לוֹ צְדָקָה
42	וה' בירך את אברהם בכל
42	פְלוֹת מֹשֶׁה
43	נשיא אחד ליום

פרשת נשוא

בחצות לילה

[בפלגות ליליא]

1. במקום שעומדת, ונבחת על מעשיך שעשתה כל היום. וכותבים אותם בספר, משום שהנשמה עולה למעלה, ומעידה על מעשיו של האדם, ועל כל מילה שהוציא מפיו.

7. וכשהמילה שהאדם הוציא מפיו היא כראוי, מילה קדושה של תורה ותפילה, אז המילה ההיא עולה ובוקעת רקיעים, ועומדת במקום שעומדת, עד שמגיע הלילה, והנשמה עולה, ואוחזת במילה ההיא, ומכניסה אותה לפני המלך.

8. וכשהמילה אינה כראוי, והיא מילה מהמילים הרעות, מלשון הרע, המילה ההיא עולה למקום שעולה, ואז נרשמת המילה ההיא ואותו העוון על האדם. כמ"ש, משוכַּבַּת חיקך שְׁמור פתְּחֵי פֶּךְ. כלומר מהנשמה המעידה על מעשיו. ומשום זה כתוב, אשרי אדם לא יחשוב ה' לו עוון. כשאין הנשמה מעידה עליו, שירשם לו איזה עוון. ומתי הוא? כשאין ברוחו רמייה, כשאינו חוטא.

9. מבן שלושים שנה ומעלה ועד בן חמישים שנה, כל הבא לעבוד עבודה עבודה ועבודת משא, באוהל מועד. מצווה זו היא, להיות הלוויים משוררים במקדש. ואע"פ שכבר התבאר, כאן צריך לחדש דברים. כי הכוהן הוא המקריב קורבן, והוא המלאך מיכאל, חסד. לוי הוא גבריאל, גבורה, והוא צריך לנגן.

10. יומם יצווה ה' חסדו. זהו חסד דז"א, שהוא כוהן גדול. כי מיכאל הוא כוהן הדיוט כלפי אדונו, שהוא חסד דז"א. ועכ"ז, אע"פ שהוא כוהן הדיוט כלפי אדונו, הוא מלך על חיות הקודש שביצירה. ועליו לומדים, אל תהיה ברכת הדיוט קלה בעיניך. וזהו, יומם יצווה ה' חסדו.

1. אשרי אדם, לא יחשוב ה' לו עוון, ואין ברוחו רמייה. פסוק זה, אין ראשו סופו ואין סופו ראשו. כי תחילה כתוב, לא יחשוב ה' לו עוון, משמע שיש בו עוון, אלא לא יחשוב לו. ובסוף כתוב, ואין ברוחו רמייה.

2. בשעת תפילת המנחה הדין שורה בעולם, ויצחק, גבורה עליונה וקו שמאל דז"א, תיקן תפילת המנחה, שאז נעשה הזיווג, כמ"ש, שמאלו תחת לראשי. וע"כ גבורה עליונה שולטת בעולם, עד שבא ונכנס הלילה, משום שהגבורה מקבלת את הלילה. לילה, מלכות, נמשכת מגבורה, שהיא תפילת המנחה. ומזמן שמתחילה תפילת המנחה, נפרד השמאל לקבל את המלכות, ומתעורר הלילה. שהוא מלכות.

3. אחר שהתעורר הלילה, כל שומרי הפתחים החיצוניים מתעוררים בעולם ומתפשטים. וכל בני העולם טועמים טעם המוות.

4. בחצות לילה ממש, מתעורר השמאל כבעת תפילת המנחה, והשושנה הקדושה, מלכות, מעלה ריחות, הארת החכמה משמאל, ומשבחת ומרימה קול. אז עולה ושורה הראש שלה למעלה בשמאל, כמ"ש, שמאלו תחת לראשי. והשמאל מקבל אותה.

5. אז כרוז קורא בעולם, הגיע הזמן לקום משינה, ולשבח את המלך. ואז מתעוררות תשבחות, ונמצאת התבשמות הכול. אשרי חלקו מי שמעורר לזווג הזיווג הזה. כשבא הבוקר, והימין, חסד, מתעורר ומחבק המלכות, אז נמצא זיווג הכול כאחד, בין לחכמה ובין לחסדים. משא"כ בלילה אין חסדים.

6. בשעה שבני האדם ישנים וטועמים טעם המיתה, והנשמה עולה למעלה, היא עומדת

ובלילה שירו עימי

ובקשות, ברינה בגרונו, שהוא כינור, להוציא בו קול בשש כנפי ריאה, שהן חמש אונות הריאה עם נְרָדָא, שהיא אונה קטנה התלויה בריאה. ובשש טבעות הקנה. וזה רומז על ו', ז"א, שיוצא מהלב, בינה. כמו שלומדים, הלב מבין. ויצא בן, ז"א, מבינה, מבן י"ה, כי בינה אותיות בן י"ה.

והבן שיצא, ו', אפרוח בשש כנפיים, ז"א שבו ו"ס חג"ת נה"י. ויעלה אותן בשש טבעות הקנה,

11. יומם יצווה ה' חסדו, ובלילה שירו עימי. שירו עימי, זהו גבורה דז"א, כי שירו הוא כמ"ש, בכור שורו קָדָר לו. וכתוב, לפני שור מהשמאל. ושירו ושור שווים זה לזה. גבריאל שליחו של הגבורה, וצריך לשורר ולנגן בשמחה בינה של תורה, לעסוק בתורה, ולקיים הכתוב, קומי רוני בלילה לראש אשמורות.

12. ויאמר באשמורות סליחות ותחנונים

תיקונים של הדיבור. שהם טוחנים כנהר, שהוא קול, כמו שטוחנים רחיים, להוציא קול ודיבור, היוצא מבינה, שהוא הלב. ובמחשבה, שהיא חכמה.

15. שהוא השם המפורש בעשרה מיני תהילים, כנגד ע"ס. אף כאן המחשבה היא חכמה, הלב בינה, הקנה ז"א, שבו חגיית נה"י, שש טבעות הקנה, הפה מלכות. ועם השורש, כתר, הם ע"ס. וע"כ בשופר אין פוחתים מעשרה שופרות, שהם כנגד ע"ס. והתורה, הקול שלה, הדיבור שלה, הבינה שלה, כמו שהתבאר, איזהו חכם? המבין דבר מתוך דבר. והמחשבה שלה, שהיא חכמה, הרי הם ע"ס.

כי קול, הוא ז"א, שבו חגיית נה"י. דיבור הוא מלכות. בינה וחכמה שלה עם השורש, הכתר, הן ע"ס. וע"כ התורה חשובה לפני הקב"ה מכל הקורבנות והעולות. כמ"ש, זאת התורה לעולה למנחה.

כמ"ש, שש מעלות לכיסא. כי חגיית נה"י דז"א הם שש מעלות אל הבינה, הנקראת כיסא אל החכמה.

13. כתוב, כיסא כבוד מרום מראשון, כלומר שמרום מכיסא ראשון. הרי שני כיסאות. והם לב, בינה, ופה, מלכות. לב, כמ"ש, ויאמר כי יד על פס יח, שהוא בינה, כס אל י"ה, אל חכמה. והלב הוא כמ"ש, מלחמה לה' בעמלק, שהוא כבד, ס"מ. הפה הוא פֶּסָה, כס ה'. כמ"ש, תקעו בחודש שופר בֶּפֶסָה. שהוא הפה, המלכות, כיסא של ה"ת דהוי"ה. ויש בה חמישה תיקונים של הפה.

14. תקעו בחודש שופר. שופר הוא קנה, ו', ז"א, והוא נקרא קול העולה מהקנה, אל הפה, מלכות, שֶׁשׁ ה'. כמ"ש, בכסה ליום חֲגֹנוּ, בכס ה', בה' תיקונים של הדיבור, שהם שפתיים שיניים חֶךְ. שפתיים שתיים, שיניים וטוחנות שני מינים, הן ארבע. וחד, הרי חמישה, שהם ה'

למעול מעל בה'

19. וכל מי שעובר על מצוות התורה, כביכול פוגם למעלה, פוגם למטה, פוגם את עצמו, פוגם לכל העולמות. משל ליורדי הים, השטים באונייה, קם שוטה אחד ביניהם, ורצה לנקוב את הספינה. אמר לו חברו, למה אתה קודח? אמר לו, מה אכפת לך, הלוא תחתיי אני קודח. אמר לו, הרי שנינו טובעים בספינה ביחד.

20. וע"כ כתוב, איש או אישה כי יעשו מכל חטאות האדם, למעול מעל בה'. רומז על אדה"ר, כמ"ש, והמה כאדם עברו ברית. אדם עבר על מצווה אחת שבתורה, גרם לעצמו מיתה, וגרם לכל העולם פגם למעלה ופגם למטה. ואותו עוון תלוי, עד שיקיים הקב"ה העולם כבתחילה, ויעבור הפגם ההוא מהעולם. כמ"ש, בִּילַע המוות לְנֶצַח, ומחה ה' אלקים דמעה מעל כל פנים. ומשום זה כתוב כאן, כי יעשו מכל חטאות האדם. האדם, שרומז על אדה"ר.

21. למעול מעל בה'. כי מי שיוצא מרחמים ויונק מהדין, הוא גורם פגם. וע"כ הרחמן יצילנו מרשעי העוה"ז ומהפגם שלהם. כי כמה צדיקים מסתלקים בגללם, חוץ מכל מה שגורמים למעלה ולמטה.

16. כתוב, וחבר הקיני נפרד מקין מבני חוֹבָב חותן משה. וחבר הקיני היה מבני בניו של יתרו. ונקרא קיני, שעשה קן במדבר לעסוק בתורה, כמו עוף, ונפרד מהעיר, ונפרד מקין, ונפרד מעם המדיינים, שהיה בהם תחילה, והתדבק בהקב"ה. וע"כ נפרד מקין.

17. אשרי האדם שזכה בתורה, ללכת ולהתדבק בדרכיה. כי כשהאדם הולך בדרכי התורה, מושך עליו רוח קדוש עליון, כמ"ש, עַד יִיעָרָה עלינו רוח ממרום. וכשהאדם מֵטָה דרכיו מהתורה, מושך עליו רוח אחר מצד האחר, מצד הטומאה. וצד הטומאה מתעורר מצד הנקב של תהום הגדול, שֶׁשׁ מִשְׁפָּנוֹת הרוחות הרעים, המזיקים לבני האדם, והנקראים מזיקי העולם. שהם נמצאים מצד קין הראשון.

18. ויתרו היה בתחילה כומר לעבודה זרה, ולצד ההוא היה עובד, ומשך עליו רוח מאותו הצד. וע"כ נקרא אח"כ קיני, כי נפרד מקין והתדבק בהקב"ה. שכל מי שמתדבק בהקב"ה ועושה מצוות התורה, כביכול הוא מקיים העולמות, עולם שלמעלה ועולם שלמטה. כמ"ש, ואת מצוותי תשמרו, ועשיתם אותם.

התשובה

שכתוב, והתוודו את חטאתכם אשר עשו, והשיב את אשְׁמוֹ בראשו?

23. אלא ודאי זה מועיל, כיוון שעושה תשובה, כביכול הוא עושה אותה ממש. כי

22. כתוב, וכי פתח איש בור או כי יכרה איש בור ולא יכסנו, ונפל שָׁמָה שור או חמור, בעל הבור ישלם. מי שגרם להרע לעולם בחטאיו, על אחת כמה וכמה. ולמה מועילה לו התשובה,

29. כי אות ה' היא וידוי דברים. וכמ"ש, קחו עימכם דברים ושובו אל ה', אמרו אליו, כל תישא עוון וקח טוב ונְשַׁלְמָה פְּרִים שַׁפְתֵינוּ. כי כשאדם חוטא, גורם שתתרחק אות ה' מאת ו', כי בן י"ה, ו', שזה כולל יה"ו, הסתלק מאות ה'. ומשום זה נחרב ביהמ"ק, והתרחקו ישראל משם, וגלו בין העמים. ומשום זה, כל מי שעושה תשובה, גורם להשיב את ה' לאות ו'. והגאולה תלויה בזה. ומשום זה הכול תלוי בתשובה. כמו שלומדים, כל הקיצים פְּלו ואין הדבר תלוי אלא בתשובה, שהיא שלמות שמו. כי אות ה' משלימה יה"ו להו"ייה.

30. וע"כ כתוב, ואעשה למען שמי, להשלים שם הו"ייה. וכתוב, למעני למעני אעשה. ואם אינם חוזרים בתשובה, אני אעמיד להם מלך, שקשות גזרותיו יותר משל פרעה, ויחזרו בתשובה בעל כורחם. כמ"ש, ושבת עד הו"ייה אלקיך. עד הו"ייה ודאי, להשלים שם הו"ייה.

31. תשובה, שהיא מלכות ואות ה' דהו"ייה, נקראת חיים, כמ"ש, כי ממנו תוצאות חיים, שהן נשמות ישראל, שהן תוצאות של המלכות, הנקראת חיים. והמלכות היא הבל היוצא ונכנס בפיו של האדם, בלא עמל ובלא יגיעה, שהיא אות ה' של הַפְּרָאם, כי אות ה' מתבטאת מהפה בקלות יותר מכל האותיות.

ועליה כתוב, כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם. כי המלכות נקראת מוצא פי ה'. והיא על ראשו של האדם, כמו שאומרים בק"ש, ועל ראשי שכינת אל. ועליה כתוב, ותמונת ה' יביט. כי המלכות נקראת תמונת ה'. וכן כתוב, אך בצלם יתהלך איש.

32. ומשום שהיא על ראשו של האדם, אסור לאדם ללכת ד' אמות בגילוי ראש. כי אם היא מסתלקת מעל ראשו של אדם, מיד מסתלקים החיים ממנו.

33. האם שורה המלכות גם על אוה"ע, אע"פ שלא נבראו בהם שמיים וארץ וכל התולדות שבהם? כי בהַפְּרָאם אותיות באברהם, שבו נבראו שמיים וארץ ותולדותיהם, וכן זרעו של אברהם ולא אוה"ע. אלא אינה שורה עליהם ודאי, כי משה ביקש מהקב"ה, שלא תשרה השכינה על אוה"ע, ונתן לו.

וא"כ ההבל, הנמצא על אוה"ע, מאיזה מקום יוצא? או הנמצא על הרשעים, שהם עֲרַב רב המעורבים בישראל, מאין הוא? אלא ודאי אין כל פנים שווים. ואפילו בישראל אין כל אחד שווה, כש"כ אחרים.

34. על צורת אות ה' לומדים, מתנה טובה יש לי בְּבִית גְּזָזִי ושבת שָׁמָּה. כי שבת היא המלכות. כשעולה לבינה, ושורה על ישראל, אז אין להם יגיעה ולא שעבוד. ובה נפש עֲמֵלָה ויִגְעָה, כמ"ש, שַׁבַּת ויִינַפֵּשׁ.

תשובה משיבה אות ה' אל ו', כי מה שפגם למעלה, תיקן אותו בתשובה. כמ"ש, איש או אישה כי יעשו מכל חטאות האדם למעול מְעַל בְּה', וְאֶשְׁמָה הַנֶּפֶשׁ הַהִיא, והתוודו את חטאתם אשר עשו, והשיב את אֶשְׁמוֹ בראשו. ותשובה מתקנת הכול, מתקנת למעלה ומתקנת למטה, מתקנת את עצמו ומתקנת כל העולם.

24. בְּצַר לָךְ וּמִצָּאוֹךְ כל הדברים האלה באחרית הימים, ושַׁבַּתְּ עַד ה' אלקיך. בצר לך, מכאן שתשובה טובה מכל, בטרם שישרה הדין בעולם. כי אחר שכבר שורה הדין, מתחזק כוחו, מי יעביר אותו מהעולם ויסלק אותו. כי כיוון שכבר שורה הדין, אינו מסתלק עד שיושלם. אחר שנשלם הדין, ועושה תשובה, מתקן כל העולמות. זה משמע משכתוב, ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים. וכתוב, ושַׁבַּתְּ עַד ה' אלקיך ושמעת בקולו, כי אל רחום ה' אלקיך.

25. באחרית הימים, מה העניין לכאן? לכלול כנ"י, הנקראת אחרית הימים, שבגלות, ונמצאת עימם בצרה, ואינה עוזבת אותם לעולם. ומשום זה הקב"ה, אע"פ שהשרה דין בעולם, רוצה שישראל יחזרו בתשובה, להטיב להם בעוה"ז ובעוה"ב. ואין דבר העומד בפני תשובה.

26. אפילו כנ"י, מלכות, נקראת תשובה. והרי תשובה עליונה, שהיא בינה, היא אינה מצויה בכל מקום. אלא זו, המלכות, נקראת תשובה, כשחזרו הרחמים, שהוא ז"א, כנגדה, והיא שבה להניק כל אלו ההמונים שלה. ותשובה הכי טובה היא, כשהחוטא מוסר נפשו אליה, והיא לוקחת אותה בזמן שהוא בתשובה, אז מיתקן הכול למעלה ולמטה, והוא מיתקן וכל העולם.

27. רשע אחד בעולם, כמה אחרים ניזוקים בגללו. אוי לרשע אוי לשכנו. יונה, משום שלא רצה ללכת בשליחות אדונו, כמה בני אדם היו אובדים בגללו בים, עד שכולם חזרו עליו, ודנו אותו בדין להשליך אותו לים. ואז ניצלו כולם, והקב"ה חס עליו אח"כ, והציל כמה המונים בעולם, אנשי נינווה. מתי היה זה? כשחזר בתשובה לאדונו מתוך צרתו. כמ"ש, קראתי מִצָּרָה לִי אֵל ה', ויענני. וכתוב, מִן הַמִּצָּר קראתי יְהוָה, עָנְנִי במרחב יְהוָה.

28. מצוות תשובה היא בינה. ובעוונותינו כשחרב ביהמ"ק, לא נשאר לנו אלא וידוי דברים בלבד. שזהו מלכות, שנקראת וידוי דברים. בינה היא אותיות בן י"ה. והבן הזה הוא ו', ז"א, הדבוק בה, ומקבל ממנה מוחין של י"ה. וכל מי שחוזר בתשובה, הוא כאילו השיב אות ה', המלכות, אל ו', ז"א, בן י"ה, ונשלם בו הו"ייה. כי בן הוא ו', ועם י"ה הוא יה"ו, ועם המלכות, אות ה' שחזרה אליו, נשלם כל השם. וזוהי תשובה, אותיות תשוב ה' אל ו'.

39. במלכות, ה'ית, שעלתה לבינה, יוכלל יה'יו, ויושלם השם. ומשום זה כתוב, ויכולו השמיים והארץ, בשבת, והיא שלמות הכול. בה נברא כל העולם, ועליה עומדים שמיים וארץ, והים וכל הבריות שנבראו, כמ'יש, אלה תולדות השמיים והארץ בה'בראם, בה' ב'ראם, במלכות. ואם הייתה מתרחקת מהעולם אפילו רגע אחד, היה הכול נחרב ומתבטל, ולא היה קיום לעולם.

40. ה' זו לא תלך מהגוף של האדם, ובו היא עומדת. וכשהיא הולכת ממנו, יבוא סם המוות וישרה עליו, שהוא נקרא טומאה, נבלה, פסולה, מלאך המוות, חושך, אפלה. ושורה על גוף האדם. ובעת ההיא נקרא האדם מת. כמ'יש, כי לא אחפוץ ב'מות המת נאום ה' אלקים, והשיבו וחייו. שהיה לו לכתוב, במות החי. אלא שהרשע הוא כבר מת, וע'כ כתוב, במות המת.

41. כל מצוות עשה, שהיו עתידות לשרות ברמ'יח איברים שלו, כולן מתאבלות עליו. כמ'יש, דרכיו ראיתי וא'פ'א'הו, וא'נ'הו ואשלם ניחומים לו ולאבליו. ולאבליו, הם רמ'יח איברים שמתאבלים עליו, צורה עליונה, השורה על ראשו, שבה שורה יה'יו ה'.

וכמו שיש צורה טובה על צדיק, המנהיגה אותו לעשות כל המע'יט, ל'זכותו לעוה'ב, כך יש צורה רעה על ראש הרשעים, להנהיג אותם במעשים רעים שיירשו גיהנום. ומשום זה יש הבל ויש הבל. יש הבל טוב, שכתוב בו, כי על כל מו'צא פי ה' י'חיה האדם. ויש הבל רע, שכתוב בו, גם זה הבל ו'רעות רוח.

42. במעשים של האדם ניכר הפרצוף השורה עליו, ופרצוף הפנים. אם הוא אריה או שור או נשר או אדם, ואם מהמרכבה של הקב'יה ושכינתו, או מהמרכבה של המלאך שר הפנים, או מהמרכבה הרעה של ס'ימ, או מהמרכבה של ד' יסודות העולם, שאין בהם לא יצה'יט ולא יצה'יר, אלא כבהמות העולם. ומשום זה כמה הבלים יש באדם כל אחד למינו. משום זה, במידה שאדם מודד, מודדים לו. ובכל פרצוף יש ממונה עליו.

43. לכל אחד מששת ימי בראשית, יש פרצוף של אותה המדרגה המנהיגה אותו. ולא תמצא יום שאין בו טוב, כמ'יש, וירא אלקים כי טוב. ואע'יפ' שביום שני לא כתוב בו, כי טוב, תמצא אותו ביום השלישי, שמשום זה כתוב בו פעמיים טוב.

44. וכל יום יש לו גדר מבחוץ, שלא כל אדם יוכל להיכנס לטוב שבו, שיש חושך המכסה את האור. כמו שתמצא ביום הראשון אור, ותמצא בו חושך. וכן בכל יום תמצא שמירה. ואלו הם שמירה, כמו קוצים השומרים הכרם, שלא ייכנס זר אליו. ויש שומרים אחרים, כמו נחשים

35. כי נפש אחרת יש על ראשו של אדם, שאינה ממלכות, ונקראת עבד, כי נמשכת ממט'יט, שנקרא עבד. והיא הצורה שעל האדם במקום המלכות. והיא עבד מלך, המנוענע כל איבריו של אדם, ללכת בדרכים טובות, ולקיים בהם רמ'יח (248) מצוות, שתשרה עליהם אות ה' של בה'בראם, המלכות, כי כך עולה הבראם במספר רמ'יח.

36. אחר שביאר נפש האדם, מפרש הזוהר נרנח'י דרוח, הנמשכת לאדם הזוכה, מד' אותיות הוי"ה דז"א, ששורות על ראשו. ואומר, וצורה אחרת יש על ראשו, שנקראת יראה, י' דהוי"ה, כו"ח, האורות של יחידה חיה דרוח. וכיוון שהיא כתר, היא בחינת יראה. כי היראה נמשכת מכתר.

ועליהם כתוב, ויברא אלקים את האדם בצלמו בצלם אלקים. פעמיים בצלם, שהן ב' צורות טובות, זכר ונקבה. הזכר מצד אות י' דהוי"ה, יחידה חיה, והנקבה מצד אות ה' דהוי"ה, נשמה.

37. וב' אותיות י"ה מעוררות את האדם לתורה ולמצווה, שהתורה היא ו', והמצווה היא ה'. י' היא היראה, שעל ראשו של האדם, וממנה נמשכת היראה אל הלב של האדם, לירוא מהקב'יה, ולשמור עצמו, שלא יעבור על מצוות לא תעשה.

ה' היא אהבה, שעל ראשו של אדם. וממנה נמשכת אהבת הקב'יה על רמ'יח איברים של האדם, לקיים בהם רמ'יח מצוות עשה. ו' דהוי"ה, שמצידה שורה אור הרוח דרוח על האדם, היא על ראשו של האדם. וממנה נכנסים דיבורים בפה של האדם ללמוד בתורה. שהם המלכות, נפש דרוח, שנקראת דברים, אות ה'. ונשלם הוי"ה.

38. בדיבורים שנמשכים לפיו ללמוד בתורה, כתוב, קחו עימכם דברים ושובו אל הוי"ה. כי הדיבורים משלימים יה'יו עם ה'ית, שנקראת דברים. ובזה שיהיו בכס היראה והאהבה והתורה, שהן י"ה ו"ה, כי יראה ואהבה הן י"ה, והתורה היא ו', והדיבורים שבפה הם אות ה'. בזה ישוב הוי"ה, ז"א, להיות בינה, שהיא תשובה, שפירושה, תשוב ו', ז"א, לה'יר, שהיא מעשה בראשית והיא ל"ב (32) פעמים אלקים שבמעשה בראשית, בינה.

כלומר, שז"א ומלכות עולים ומלבישים את הג'יר דבינה, או"יא עילאין. ויושלם הוי"ה. ובמלכות שעלתה לבינה, תהיה לכם מנוחה מכל, ובה, כמ'יש, שבת ויינפש. שהמלכות העולה לבינה, נקראת שבת, והיא המנוחה והנפיש. וכל עוד שאינה עולה לבינה, אין המלכות נקראת שבת.

51. אבל אדם העוסק בתורה והולך במצוות עשה, זה מתגלה לכל אדם, משום שהקב"ה עשה לו פה בגלוי, לעסוק בתורה, ועיניים להסתכל בה, ואוזניים לשמוע בה. ועשה הקב"ה באדם ידיים ורגליים וגוף, לעשות בהם מצוות עשה.

52. א"כ, החוטם של האדם למה עשה אותו הקב"ה? אלא כמ"ש, וייפת באפיו נשמת חיים. זוהי צורה שעל האדם. שכתוב בו, ויחלום, והנה סולם מוצב ארצה. סולם הוא נשמת חיים, מלכות, כיסא לשם הוי"ה, שהוא יראה ואהבה ותורה ומצווה, שיראה ואהבה הן י"ה, ותורה ומצווה הן ו"ה. בנשמת חיים שורה השם הוי"ה. וזה הכיסא, הסולם, שממנו נחתכות כל נשמות ישראל, והוא צורה על ראשו של האדם.

53. והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו. אלו הם ההבלים העולים ויוצאים בגוף, בסולם הזה. הסולם אחד, השביעי מכולם. והוא מוצב ארצה, הוא עוד אחד, והם שניים. וראשו מגיע השמימה, עוד אחד, והם שלושה. והנה מלאכי אלקים עולים, הם עוד שניים, והם חמישה. ויורדים, הם עוד שניים, והם שבעה. והם כנגד ד' רוחות העולם והשמיים והארץ, שמאירים בסולם ההוא.

וכמ"ש, הַבֵּל הַבָּלִים אמר קוהלת, הבל הבלים הכול הַבֵּל. שהם שבעה הבלים כנגד הכיסא, כי הבל הבלים הם שלושה. ופעם שנייה הבל הבלים הם שישה. ועם הבל האחרון, הם שבעה. שהם הסולם והשמיים והים והארץ וד' יסודות העולם, שהם שבעה. וכנגד שבעת ימי בראשית, חג"ת נהי"מ. וכנגדם יש כל בריות השמיים והארץ, חיות עופות בהמות ודגים, וכמה תולדות התלויות מהם.

54. ומשום שהכול נברא בצלם ההוא שעל כל ישראל, שהוא צדיק, יסוד, כתוב בהם, ומוראָקָם וְחִיתְכֶם יהיה על כל חַיַּת הארץ ועל כל עוף השמיים, בכל אשר תרמוש האדמה ובכל דגי הים. זה מדובר על בני אדם, המשולים לחיות השדה ולבהמות ולעופות ולדגת הים. שיש אדם שמזלו שור, ויש שמזלו אריה, ויש שמזלו נשר, ויש שמזלו אדם.

55. וכל אלו מפחדים מהצורה שעל האדם, שהם נבראו משם, משום ששם הוי"ה שורה עליו. כמ"ש, וראו כל עמי הארץ כי שם הוי"ה נקרא עליך, ויָרָאוּ ממך. וכל מי שפוגם מעשיו, נפגמת צורתו, ושם הוי"ה אינו שורה במקום פגום. שבפגם ההוא שורה חושך, משום שבפגם הלבנה, המלכות, שורה החושך, והאדם הזה, כמו שפגם צורתו, כך הוא נפגם למטה, שנעשה אילם או חירש או עיוור או פיסח, כדי שיהיה רשום למעלה ולמטה.

ועקרבים ושׂרפים, ששומרים הטוב ההוא, שלא ייכנס שם מי שאינו ראוי להיכנס. ואם לא הייתה שמירה, היו כל הרשעים יכולים להיכנס בסודות התורה.

45. משום זה, מי שהוא רשע, וייכנס לדעת סודות התורה, כמה מלאכי חבלה, הנקראים חושך ואפלה, נחשים ועקרבים, שנקראים חיות השדה, מבלבלים מחשבתו, שלא ייכנס למקום שאינו שלו.

46. אבל מי שהוא טוב, כל אלו השומרים הם לפקודתו לעזר לו, וקטגור נעשה סגור. ומביאים אותו לטוב הגנוז, ויאמרו אל הטוב הגנוז, אדוננו, הרי איש טוב וצדיק ירא שמיים רוצה להיכנס לפניך. ואמר לנו, פתחו לי שערי צדק, אבוא במ אודה יי. אז, אותו הטוב הגנוז, יאמר להם, פתחו לו באותו שער שנקרא אהבה, או באותו שער שנקרא תשובה. וכל צדיק ייכנס כפי המדרגה שלו. כמ"ש, פתחו שערים ויבוא גוי צדיק.

47. עתה צריכים לחזור על פתח התשובה. כי מכמה מינים היא התשובה שעושים בני אדם, וכולם טובים, אבל לא כל הפנים שווים. יש בן אדם שהוא רשע גמור כל ימיו, ועבר על כמה מצוות לא תעשה, ומתחרט ומתוודה עליהן. ואח"כ אינו עושה לא טוב ולא רע. לזה, ודאי שהקב"ה ימחול לו. אבל לא שיזכה לתשובה עליונה.

ויש בן אדם, שאחרי ששב מחטאיו והתכפרו לו, הוא הולך בדרך מצווה, ועוסק בכל כוחו בהן, ביראה ובאהבה להקב"ה. זה זוכה לתשובה תחתונה, שנקראת ה', המלכות.

48. ויש אדם, שאחרי שמתחרט על עוונותיו ועושה תשובה, הוא עוסק בתורה ביראה ובאהבה להקב"ה, ולא ע"מ לקבל פרס. זה זוכה לאות ו' דהוי"ה, ז"א, בן י"ה, ועל שמו נקרא בינה, וגורם שתשוב ו', ז"א, אל ה', מלכות. והמילה תשובה היא אותיות, תשוב ו' לה'.

49. ולעולם אינה שורה באדם לא ה' ולא ו', בלי יראה ואהבה, שהן י"ה. יראה ואהבה אנו קוראים להן ודאי. ומשם ניתנו התורה והמצווה, שהם בן ובת, ו"ה, ז"א ומלכות. ומשום שישראל מקיימים התורה והמצווה, הם נקראים בנים להקב"ה. כמ"ש, בנים אתם לה' אלקיכם.

50. כתוב, הנסתרות לה' אלקינו, והנגלות לנו ולבנינו. הנסתרות לה', הן יראה ואהבה, שהן במוח ובלב. הנמצאות בחלל הגוף ובפנימיות הראש. והם י"ה. והנגלות לנו ולבנינו, התורה והמצווה שבחיצוניות הגוף והראש, שהן ו"ה. כי אם אדם מתיירא מהקב"ה או אוהב אותו, זאת אין אדם אחר יודע, משום שהוא דבר שאינו מתגלה אלא בינו ובין קונו.

אֶל אותו החושך. ושבעים פרים כנגד שבעים אומות, שהקריבו בסוכות, לקיים הכתוב, אם רעב שונֶאֶךְ האכילהו לחם, ואם צמא השקהו מים. ומיד שחוזרים בתשובה, עובר אותו חושך מהפגם ונשלמים. כמ"ש, גם ה' העביר חטאתך לא תמות. ומיד חוזר עליו שם הוי"ה, וירפא אותו מאלו הנשיכות של הייסורים. כמ"ש, וְשָׁב וּרְפָא לוֹ. והקב"ה חוזר אליו מיד, אחר שחזר בתשובה, ונשלם אותו הפגם, כמ"ש, שובו אליי ואשובה אליכם.

59. וכל זה בתשובה גמורה, שגורם להחזיר הבינה, יה"ו, אל ה', המלכות, שהלכה נודדת מן קנה, שהיא צורה שעל ראש האדם, שמתקשרות בה כל המצוות, ובה מתקשרות ע"ס. כשאדם עושה מצווה אחת ולא יותר, אלא שעושה אותה ביראה ובאהבה להקב"ה, שורות עליו בזכותה ע"ס. וכל מי שמקיים מצווה אחת כראוי, הוא כאילו מקיים רמ"ח מצוות עשה. כי אין מצווה שאינה כלולה מכל רמ"ח מצוות עשה.

56. החושך ההוא שורה בפגם שלו, ומיד מכירים אותו המדרגות הקדושות, שהן צבאות הקב"ה, ומתרחקים ממנו. שכבר יודעים, שבפגם ההוא אין המלך שורה. ומשום זה צבאות המלך מתרחקים ממנו, שחילות המלך אינם שורים ואינם מתקרבים, אלא למקום שהמלך שורה. שכך הם מונהגים אחריו, כאיברים אחר הגוף.

57. ובמקום ששורה החושך, כמה מלאכי חבלה, הנקראים נחשים ועקרבים, מתקרבים אליו, ונותנים לו כמה נשיכות. ואלו הם ייסורים. ואם יש לו כסף, רכוש ממע"ט שעשה, אם הרכוש שלו הוא מע"ט, הם מתמעטים ממנו. שכל זכות, כל הארה, היורדת אליו מלמעלה בעד המע"ט, נותנים אותה לאלו מלאכי חבלה. ובעד זה מבטלים ממנו הייסורים.

ואם אין לו לא זכות ולא חוב למעלה, אלא כל הרכוש שלו למטה, ובכל זכות שעושה יורד לו כסף גשמי, אז אוה"ע מתקרבים אליו, במקום מלאכי חבלה, ונותן להם כספו, וניצל מהם.

58. ומשום זה היו ישראל מקריבים לעזאזל,

הסוֹטָה

שלום בהם, באישה ובעלה. ולא עוד אלא שמתעברת בבו זכר. ונעשה שלום על ידו. ואם אינה נמצאת נקייה, אין הכוהן עושה דין, אלא השם הקדוש שהיא שיקרה בו, עושה דין ובדק אותה.

63. הכוהן לא הכניס עצמו לזה, אלא כשהיא נותנת עצמה לפניו להשקות אותה, כדי שתזכה. פעם ופעמיים שואל אותה. וכיוון שהיא רוצה להימצא נקייה, אז עושה הכוהן מעשה, כדי להרבות השלום בינה לבין בעלה.

64. הכוהן כותב את השם הקדוש, פעם אחת בדרך ישר, י"ה ו"ה. ואח"כ כותב אותו למפרע, ה"ו ה"י. והאותיות, שנמחו לתוך המים, היו נשרטות באורות עליונים, ד' בחינות, דין בדין, רחמים ברחמים, רחמים בדין, דין ברחמים. אם נמצאת נקייה, האותיות של רחמים נמצאו ואותיות הדין עלו. ואם לא נמצאת כראוי, אותיות הרחמים עלו, ואותיות הדין נשארו. ואז נעשה הדין.

אשת חיל, המלכות הקדושה, מעולם לא סוטה תחת בעלה, שאינה ממשיכה החכמה מלמעלה למטה, הנבחן לדבקות באל אחר. אלא דבוקה בבעלה, ז"א, קו האמצעי, המתקן הארת החכמה, שתאיר רק מלמטה למעלה. והסוטה שסטתה מתחת לבעלה, היא מתדבקת באשת זנונים, הדבוקה באל אחר, הממשיך החכמה מלמעלה למטה.

60. איש איש כי תשֶׁטָה אשתו ומעלה בו מעל. איש איש פעמיים, איש שהוא איש, שקיים הכתוב, שֶׁתָּה מִים מִבּוֹרֶךְ, ולא נתן עיניו באישה אחרת, אז הוא איש בעולם, איש אל אשתו. ומעלה בו מעל, אחד לכנ"י, מלכות, ואחד לבעלה, ז"א. משום זה כתוב, והביא האיש את אשתו אל הכוהן.

61. למה יביא אשתו אל הכוהן, ולא לשופט? משום שהכוהן הוא שושבין של המטרוניתא, המתקן את המלכות לזיווג עם ז"א. וע"כ שייך לו תיקון הפגם של הסוטה, המגיע עד המלכות. הרי כתוב, ושחט את בן הבקר, אשר שחט פירושו, אחר ולא הכוהן. משום שלכוהן אסור לפעול בדין, כדי שלא יפגום בחסד.

ולמה כתוב, והביא האיש את אשתו אל הכוהן, לדון הדין שלה? אלא ודאי רק הכוהן ראוי לזה, משום שהוא שושבין של המטרוניתא, וכל נשי העולם מתברכות מכנ"י. וע"כ האישה שלמטה, מתברכת, בשעת נישואים, בשבע ברכות, משום שהיא אחוזה בכנ"י, שיש בה שבע ספירות חג"ת נה"י"מ. והכוהן עומד לתקן דברי המטרוניתא, המלכות, ולעיין בכל מה שהיא צריכה. משום זה רק הכוהן ראוי לזה ולא אחר.

62. והלוא הכוהן עושה דין, שהוא סותר למדרגתו שהיא חסד? אינו כן, אלא כדי להרבות שלום בעולם הוא משתדל בזה, ולהגדיל החסד. כי אם האישה ההיא נמצאת נקייה, הכוהן מרבה

66. אבל כאן היה הנס על המים. כי המצרים היו אומרים, שמהם הם בניהם של ישראל. והיו כמה אנשים בישראל, שהיו חושדים נשותיהם בזה. עד שהקב"ה הביא אותם למקום הזה, מִרְה, ורצה לבדוק אותם. כמ"ש, ויבואו מִרְה ולא יכלו לשתות מים מִרְה. ויילונו העם על משה לאמור מה נשתה, ויצעק אל ה'.

67. אמר הקב"ה למשה, מה אתה רוצה, הרי כמה גדודים מקטרגים עומדים עליכם כאן. ואני רוצה לבדוק כאן נשותיהם של ישראל. פְּתוּב השם הקדוש, והשלך אל המים, ויבדקו כל ישראל, נשים וגברים, ולא יישאר לְעוֹ על בניי. וכל עוד שלא יבדקו כולם כאן, לא אָשֶׁרָה שמי עליהם. מיד, ויורהו ה' עץ וישלך אל המים, וימתקו המים.

עץ הוא השם הקדוש, שהיה כותב הכוהן לבדוק נשותיהם של ישראל. אז, שם שם לו חוק ומשפט ושם ניסהו.

68. נשותיהם של ישראל נבדקו, מטעם החשד של המצרים, אבל הגברים למה נבדקו? אלא אף הגברים היו צריכים להיבדק, אם לא נטמאו בנשותיהם של המצרים.

ונשותיהם של ישראל לא נטמאו במצרים, כל אלו השנים שהיו ביניהם. וכולם, גברים ונקבות, יצאו זכאים. ונמצא זרע ישראל קדושים, זכאים. אז השרה הקב"ה שמו ביניהם. וע"כ על מים ודאי, שם שם לו חוק ומשפט ושם ניסהו. אף כאן במים בדק הכוהן את האישה, ובשם הקדוש.

69. ולקח הכוהן מים קדושים בכלי חרש, ומן העפר אשר יהיה בקרקע המשכן ייקח הכוהן ונתן אל המים. עפר, הוא כמ"ש, הכול היה מן העפר והכול שב אל העפר. הכול היה מן העפר, אפילו לגלגל החמה. כש"כ אדם שנמצא ממנו.

70. מן העפר, ממלכות. אבל כתוב, ומן העפר אשר יהיה בקרקע המשכן, משמע, שהוא עפר אחר. קרקע המשכן פירושה סיום המלכות, הנקראת משכן, ובעלי הדין הנאחזים למטה בסופה, במלכות דמלכות, כמ"ש, לְפֶתַח חֲטָאת רֹבֵץ. ע"כ כתוב, ומן העפר אשר יהיה בקרקע המשכן, ייקח הכוהן ונתן אל המים.

71. מי המרים המאָרְרִים. אלו הם מי הים, שהם מרים. מה הם מי הים? הם השם הקדוש, מלכות, הנקראת ים, בעת שנמצאת בדין. ואז נקראים מי המרים המאָרְרִים. ומשום זה, מי הים התחתון, שהוא ענף אל המלכות, כולם מרים.

72. הים הקדוש, מלכות, כמה נהרות מתוקים, ספירות דז"א, נכנסים בתוכה, ומשום שהיא דין של העולם, מִימיה מרים, משום

המלכות נקראת עצה"ד טו"ר, משום שיש בה ב' נקודות :

א. נקודה דמדה"ד, מלכות דצ"א, שמחמתה אינה ראויה לקבל אור,

ב. נקודה הממותקת במדה"ר, שעל ידיה מקבלת כל האורות.

ואם האדם זוכה, נעשה תיקון במלכות, לגנוז הנקודה דמדה"ד, ורק הנקודה הממותקת במדה"ר היא בגלוי. ואז היא טובה. שהאדם מקבל כל האורות על ידה. ואם האדם אינו זוכה, אז מתגלה נקודה דמדה"ד שבמלכות, ואז כל האורות מסתלקים. והרי רע. ולפיכך, כדי לברר אם הסוטה זנתה תחת בעלה, נעשית בדיקה זו ע"י הכוהן.

הכוהן כותב את השם הקדוש, פעם אחת בדרך ישר, שהוי"ה ביושר, י"ה ו"ה, מורה על התפשטות הבינה, מדה"ר. ואח"כ כותב אותו למפרע, שהוי"ה למפרע, ה"ו ה"י, מורה על התפשטות מדה"ד שבמלכות, כי אותיות ה', שהן נוקבאות, שולטות על י"ו, שהם דכורין, וה"ת, מלכות, שולטת על אותיות ו' ה' י', שכל אות העומדת בראשונה היא השולטת.

לפיכך הוי"ה למפרע מורה על מלכות דמדה"ד. וכשנמחה לתוך המים, התערבו האותיות דרחמים, מבינה, והאותיות דדין, ממלכות דמדה"ד, אלו באלו, ונעשו מהן ד' בחינות :

א. דין בדין, מאותיות של המלכות לבדה,

ב. רחמים ברחמים, מבחינת הבינה לבדה,

ג. רחמים בדין, מבינה המעורבת במלכות,

ד. דין ברחמים, ממלכות המעורבת בבינה.

ואם נמצאת נקייה, שלא זנתה תחת בעלה, היא דבוקה באשת חיל, במלכות העליונה, ואז שורה עליה התיקון שבה, שנקודה דמדה"ד, מנעולא, היא בגניזה, ונקודה דמדה"ר שולטת בה בגלוי. האותיות של רחמים נמצאו, שהן שולטות, ואותיות הדין עלו, כלומר, שמסתלקות ונגזזות, כתיקון המלכות. ואז כששונה המים האלו, היא מתברכת ממדה"ר, וכתוב, וניקתה ונזרעה זרע.

ואם סטתה תחת בעלה, שאז היא דבוקה באשת זנונים, המלכות דקליפה, שבה אין שום תיקון הגניזה, אז מחמת גילוי הדינים דמנעולא, מסתלקים כל האורות דבינה, והדינים נשארים. ואז כששונה את המים, כתוב, ובאו בה המים המאָרְרִים לְמָרִים, וְצַבְתָּהּ בְּטֶנֶה וּנְפֹלָה יִרְכָּה.

65. ויבואו מִרְה, ולא יכלו לשתות מים מִרְה, כי מרים הם. איך בני העולם אינם מסתכלים ואינם עוסקים בדברי תורה? הרי כאן יש להסתכל, למה כתוב כאן, שָׁם שָׁם לו חוק ומשפט ושָׁם ניסהו.

לשיער אחר להתגלות ולפגום אותה, והם כוחות הס"א הנאחזים בשערות. משום זה צריכה האישה, שאפילו קורות ביתה לא יראו שיער אחד מראשה. כש"כ לחוץ.

79. כמו בזכר שנמצאות השערות קשות מכל, דינים, כן בנקבה. כמה פגמים גורמות השערות של האישה, גורמות למעלה ולמטה, גורמות לבעלה שיקולל, גורמות לעניות, לצרעת, לסילוק חשיבות מבניה. הרחמן יצילנו מחוצפה שלהן.

80. ע"כ צריכה האישה להתכסות בזוויות הבית. ואם עושה כן, כתוב, בניך כשתילי זיתים. זית אינו מאבד העלים שלו, לא בחורף ולא בקיץ, ותמיד נמצאת בו חשיבות יותר מבשאר האילנות, כך בניה יתעלו בחשיבות על שאר בני העולם. ולא עוד, אלא שבעלה מתברך בכל, בברכות שלמעלה ובברכות שלמטה, בעושר בבנים ובבני בנים.

82. מצווה לדון בדיני סוטה, כמ"ש, ועבר עליו רוח קנאה וקינא את אשתו. ודאי רוח הטומאה נמצא מבי' צדדים: בשקר, ובאמת. ברוח שקר, כמ"ש, וקינא את אשתו, והיא לא נטמאה. והשני, ועבר עליו רוח קנאה וקינא את אשתו, והיא נטמאה.

83. האם יש אמת ברוח הטומאה? אלא באדם שמצד עץ טו"ר, שם יש יצה"ר, נחש. בזמן שיש לאדם אישה יפה, נשמה, בכל מע"ט, שכתוב בה, אשת חיל עטרת בעלה, אז יש ליצה"ר קנאה, כמו שהנחש קינא את אדם על אשתו, עד שפיתה אותה וגרם לה מיתה. ולפעמים שולט עליה בחטאים ומטמא אותה, והיא נעשית נבלה.

84. ויצה"ר מימין, ישמעאל, נקרא נחש. משמאל, עשיו, ס"מ, נקרא כלב, הממונה של גיהינום, שצועק ונובח הב. כמ"ש, לעלוקה שתי בנות הב. וברצונו לשרוף הנשמה שנטמאה, באש שלו, בגיהינום. וזהו, ועבר עליו רוח קנאה וקינא את אשתו, באמת, והיא נטמאה. ולפעמים מקטרג עליה בשקר, שלא נטמאה.

85. ועליה כתוב, ובת איש כוהן, שזה מיכאל, חסד, והנשמה בתו. כי תחל לזנות, את אביה היא מחללת, באש תישרף. ושם נשרפת הזוהמה ההיא שבה, והיא מתלבנת ממנה, כמו כסף המתלבן באש, והעופרת, שהיא הפסולת, נשרפת ונעשית עפר ואובדת.

86. כעין זה בישראל, כשמחללים התורה, הקב"ה מכניס אותם בגלות של בני עשיו ובני ישמעאל, תחת השעבוד שלהם, שמדרגתם היא כלב ונחש, ונידונים שם. ובהם יתבררו ויתלבנו ויצורפו פְּצָרוֹף הכסף ופְּבָחוֹן הזהב. כמ"ש, ופְּצָרְתִים פְּצָרוֹף את הכסף, ופְּבָחְתִים פְּבָחוֹן את הזהב. עד שיתקיים בהם הכתוב, אם יהיו חטאיכם פְּשָׁנִים פְּשָׁלָג ילבינו.

שאחוז בה המוות של כל בני העולם. כמ"ש, ורגליה יורדות מוות. ואע"פ שהם מרים, כשמתפשטים הם מתוקים.

לפעמים מי הים מרים, מצד שמוות נאחו במלכות. לפעמים מי הים בולעים כל שאר מימות. ונקראת ים הקפוא, ובולע כל אלו מימות אחרים, ושואב אותם בתוכו, ואינם ניגרים לחוץ. ולפעמים נפתחים המים, ונמשך מהים כל מה שנמשך לתחתונים. ובכמה אופנים עומד הים המים המאררים, נקראים כך בשעה שבא נחש והטיל זוהמה. וע"כ הכוהן עשה מעשה למטה, והשביע השבועה, ונעשה הדין.

73. אם האישה נמצאת נקייה, אלו המים נכנסים בתוכה ומתהפכים להיות מתוקים. ומנקים אותה ועומדים בתוכה, עד שמתעברת. כיוון שהתעברה, היו המים מייפים ביופי את העובר שבמעיה, ויצא בן יפה ונקי מכל, בלי שום מום שבעולם. ואם לא הייתה נקייה, אז נכנסים בתוכה אלו המים, והיא מריחה ריח של הזוהמה, של הנחש, והמים האלו מתהפכים לנחש במעיה. ובמה שקלקלה נתפסת, כמ"ש, וצבתה בטנה ונפלה ירכה, ונראית חרפתה לכל.

74. כל נשות העולם עומדות ונידונות במקומן, מאלו המים ששתתה הסוטה. וע"כ אותו מקום ממש, שהם נמצאים ממנו, המלכות, שהנשים הן ענפיה, בה נידונו. כי המלכות דנה אותן.

75. כתוב, אֶשְׁתְּךָ כגפן פורייה בַּיַּרְכָּתִי ביתך. גפן אינה מקבלת עליה ממין אחר, אלא מהמין שלה. כך אישה בישראל, עומדת באותו אופן, שאינה מקבלת עליה אלא בן זוגה. כמו יונה שאינה מקבלת אלא בן זוגה. וע"כ, כגפן פורייה בירכתי ביתך. פורייה, היא כמ"ש, פוֹרְהָ ראש. פורייה, שפורחת ומוציאה ענפים לכל צד. ואיפה זה? בירכתי ביתך, ולא מחוץ לשוק, כי לא תבוא לשקר בברית עליון.

76. שלמה אמר, העוזבת אלוף נעוריה, ואת ברית אלקיה שכחה. ברית אלקיה, מקום הברית, יסוד. והיא התקשרה בו. משום זה כתוב, בִּירְכָתִי ביתך.

77. חלחלה תבוא על אותו אדם, העוזב את אשתו, שתראה משערות ראשה לחוץ. וזו אחת מאלו צניעויות שבבית. ואישה המוציאה שערות ראשה לחוץ להתייפות בו, גורמת עניות לבית. וגורמת, שבניה לא יהיו חשובים בדור. וגורמת דבר אחר, צרעת, שישרה בבית. גרם לכל זה השיער שנראה מראשה לחוץ. ואם בבית כך, כש"כ בשוק, וכש"כ חציפות אחר, אם תיראה ממנה. משום זה כתוב, אשתך כגפן פורייה, בירכתי ביתך.

78. שערות ראשה של האישה שנגלו, גורמים

בטנה ונפלה ירכה. ואם לא סתתה תחת בעלה, והייתה דבוקה באשת חיל, אז נמתקה המנעולא בבינה ונגנזה, והמפתחא נגלה ושלט, ואז, וניקתה ונזרעה זרע.

אף כאן, ויורהו ה' עץ, הוא עץ מר, המנעולא, שכל הדבוקים בימין, נכללו בבינה ונמתקו המים. וכל הדבוקים בשמאל נפרדו מהם מחמת מדה"ד דמנעולא, והתבטלו. וישראל יצאו טהורים.

89. כעין זה יעשה לנסות ישראל בגאולה האחרונה. כמ"ש, יתבררו ויתלבנו וייצרו רבים, שהם מצד הטוב, ועומדים בניסיון. והרשיעו רשעים, מצד הרע. ויתקיים בהם הכתוב, ואל אדמת ישראל לא יבואו, והורג אותם.

90. והמשכילים יבינו. כי הם מצד הבינה, עה"ח, עליהם כתוב, והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע, בחיבור הזה של רבי שמעון, ספר הזוהר, מזוהר של אמא עילאה, שנקראת תשובה. אלו לא צריכים ניסיון. ומשום שעתידים ישראל לטעום מעה"ח, שהוא ספר הזוהר, ייצאו בו מהגלות ברחמים.

87. ועל אילן טו"ר כתוב, ויורהו ה' עץ, וישלך אל המים, וימתקו המים. משום שהיו ישראל מעורבים עם עַרְב רב, היו כולם אילן טו"ר. וע"כ חציו מתוק מצד הימין, וחציו מר מצד השמאל. ובזמן שהערב רב היו מחטיאים את ישראל, היו כאילו כולם מצד הרע. וע"כ המים הוחזרו להיות מְרִים, כאותו עץ מר שהשליך במים. כמ"ש, ויבואו מְרִתָּה, ולא יכלו לשתות מים מְמָרָה, כי מרים הם.

88. העץ המר הזה, שהשליך לתוך המים, היה כאופן הניסיון של הסוטה. אם סתתה תחת בעלה, אלו המים שהשקו אותה חזרו להיות מרים, ובהם כתוב, וצבתה בטנה ונפלה ירכה. ואם לא סתתה, כתוב, וניקתה ונזרעה זרע, ומולידה בן. אף כאן, וימתקו המים.

כי בדיקת הסוטה, שהשליך שם הדין דמנעולא, שהוא כתיבת הוי"ה למפרע, והתעברה בהוי"ה ביושר, שהיא בינה. שאם הייתה דבוקה באשת זנונים, לא הייתה המנעולא מתערבת בבינה, ולא נמתקת בה. ואז היו אורות הרחמים מסתלקים והדין דמנעולא פעל בה, ואז, וצבתה

עה"ח ועצה"ד

והם צריכים מְשֶׁנָּה באיסור והיתר, בטומאה וטהרה. אלא שיהיו מבוזים לפני תלמיד חכם, כמו חושך לפני אור. כי הערב רב, הם עמי הארץ שהם חושך, ולא נקראו ישראל, אלא עבדים מכורים לישראל, משום שהם כבהמות.

96. וישראל נקראים אדם. ויש בישראל בהמה ואדם, כמ"ש, ואתן צאני צאן מְרַעִיתִי, אדם אתם. ואתן צאני צאן מרעיתִי, אלו הם עמי הארץ, שהם טובים מצד הטוב. אדם אתם, תלמידי חכמים.

97. לו עמי שומע לי ישראל. כתוב עמי וכתוב ישראל. עמי, הם עמי הארץ. ישראל, הם תלמידי חכמים. ועליהם כתוב, ובני ישראל יוצאים ביד רמה.

98. כמו שחילק אותם הקב"ה בהר סיני, כך יחלק אותם בגאולה אחרונה. כי בישראל כתוב, וחמושים עלו בני ישראל מארץ מצרים. וחמושים, פירושו מצד עה"ח, ז"א, חמישים שנה של יוֹבֵל, בינה, שז"א מקבל אותם מבינה.

וכתוב בהם, הִמָּה יעלו בהר. וכתוב, וייסע מלאך האלקים, ההולך לפני מחנה ישראל. וכתוב עליהם, ואשא אתכם על כנפי נשרים, שהם ענני כבוד, ואביא אתכם אליי. וכן, ובני ישראל יוצאים ביד רמה. כך יוציא את תלמידי החכמים בכל הכבוד הזה.

99. וכמ"ש בעמי הארץ מצד הטוב, ויתייצבו

91. עצה"ד טו"ר, שהוא איסור והיתר, טומאה וטהרה, לא ישלוט יותר על ישראל, כי הפרנסה שלנו לא תהיה אלא מצד עה"ח, שאין שם לא שאלה, שזה מצד הרע, ולא מחלוקת מרוח הטומאה, כמ"ש, ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ.

92. שלא יתפרנסו תלמידי חכמים מעמי הארץ, אלא מצד הטוב, שאוכלים טהרה כְּשֶׁר היתר, ולא מְעַרְב רב, שאוכלים טומאה פסול איסור, שהם טמאים המטמאים עצמם בנידה שפחה גויה זונה. משום שהם בניה של לילית, שהיא נידה שפחה גויה זונה, וחוזרים לשורשם. ועליהם כתוב, כי משורש נחש ייצא צפע.

93. ובזמן שאילן טו"ר שולט, שהוא חולין דטהרה וחולין דטומאה, אלו החכמים הדומים לשבתות וליו"ט, אין להם אלא מה שנותנים להם אלו אנשי חולין. כמו יום השבת, שאין לו אלא מה שמתקנים לו בימי חול.

94. ובזמן ששולט עה"ח, נכנע האילן של טו"ר, ולא יהיה לעמי הארץ, אלא מה שייתנו להם תלמידי חכמים, ונכנעים תחתיהם עמי הארץ, כמו שלא היו בעולם.

95. וכך, איסור והיתר, טומאה וטהרה, לא יעברו מעמי הארץ, כי מצידם אין בין הגלות לימות המשיח אלא שעבוד מלכויות בלבד. כי הם אינם טועמים מעה"ח, שיתגלה לימות המשיח.

קבורתכם. כך ייאמר להם בגאולה האחרונה, אם תקבלו עליכם תלמיד חכם ביציאה מהגלות, כמו אדם הרוכב על סוס, ועבד המשמש לו, מוטב. ואם לא, שָׁם, בגלות, תהיה קבורתכם.

בתחתית ההר, כך יהיו בגאולה האחרונה, תחת תלמידי החכמים, כעבד שהולך לרגלי הסוס של אדונו. וכמו שנאמר להם בתחתית ההר, אם תקבלו את התורה מוטב, ואם לאו, שָׁם תהיה

ערב רב

הקב"ה, שכתוב עליהם, ואתן צאני צאן מרעיתי, אדם אתם. ואין להם יכולת לעשות טוב עם תלמידי חכמים.

כי משה רבנו, הוא התורה והדעת הפנימית, שלא תתגלה אלא בגאולה השלמה, ועד אז כתוב עליו, והוא מחולל מפשעינו. כי התורה, משה, התחוללה ונעשתה חלולה, כי נעלמה הפנימיות שבה, ולא נשארה לנו אלא רק החיצוניות. ואני נחשב בעיניהם, בין הערב רב הרשעים, ככלב מת שסרח. כלומר, שהם מתרחקים מפנימיות התורה, כמו שמתרחקים מסירחון. שעליה נאמר, וחכמת סופרים תסרח.

103. ואנשי חיל ויראי חטא מסובבים מעיר לעיר ולא יחוננו. והערב רב מחרימים אותם ביניהם. ובמקומות רבים אין נותנים להם אלא רק דבר קצוב, באופן שלא תהיה תקומה לנפילה שלהם, ואפילו חיי שעה. וכל החכמים ואנשי חיל ויראי חטא, נמצאים בצער בדוחק וביגון, ונחשבים ככלבים. כמ"ש, בני ציון היקרים המסולאים בפז, איכה נחשבו לנבלי חָרֵשׁ בראש כל חוצות. שאינם מוצאים אכסניה ביניהם.

104. ואלו הערב רב, הם עשירים, בשלווה, בשמחה, בלי צער, ובלי יגון כלל, גזלנים בעלי שוחד, שהם דיינים ראשי העם. כי מלאה הארץ חמס מפניהם, עליהם כתוב, היו צריקה לראש. אמר משה לאליהו, בשבועה עליך, פעם שנייה, בחי ה' צבאות אלקי ישראל יושב הכרובים, שכל אלו הדברים לא ייפלו מפידך ובכל יכולתך תאמר אותם לפני הקב"ה, ולהראות הדוחק שלהם.

100. וערב רב, הם כמ"ש, ויָרָא העם וינועו ויעמדו מרחוק. כך יהיו רחוקים מהגאולה, ויראו את תלמידי החכמים והעם הקדוש בכל הכבוד הזה. והם יהיו רחוקים מהם. ואם ירצו להתחבר עימם, כתוב, לא תיגע בו יד, כי סָקוּל ייסקל או יָרֶה יָרֶה.

בזמן ההוא יתקיים בישראל הכתוב, ה' בדד ינחנו ואין עימו אל נכר. ואין מקבלים גְרִים לימות המשיח. וכתוב, ורשעים בחושך יידָמוּ. אלו הם ערב רב. ומשום זה אמר הנביא עליהם, ואל אדמת ישראל לא יבואו.

101. אמר אליהו למשה, השעה לעלות למעלה ולהביא הגאולה השלמה, אמור אתה עלי בשבועה, כלומר שתשביעני למהר הגאולה. כי בשבילך אני רוצה לעלות. כי נתן לי הקב"ה רשות, להתגלות לך בבית האסורים שלך, בקבורה שלך, ולעשות עימך טוב, כי אתה מחוֹלֵל מעוונות העם. שהוא ביניהם כמו בבית האסורים, כמ"ש, והוא מחוֹלֵל מפשעינו.

102. אמר לו משה, בשבועה עליך בשם הוי"ה, שלא תאחר הגאולה בכל יכולתך, כי אני נמצא בצער רב. כי עליי כתוב, וייפן כה וכה וירא כי אין איש, עוזר לי. להוציא אותי מהצער הזה, מהקבורה הזו, שכתוב עליי, וייתן את רשעים קברו. ואינם מכירים אותי, ואני נחשב בעיניהם, בין הערב רב הרשעים, ככלב מת שסרח ביניהם, כי חכמת סופרים תסרח ביניהם בכל עיר ועיר, ובכל מקום שישראל מפוזרים ביניהם בין המלוכות.

ונעשו הערב רב רועים על ישראל, שהם צאן

מדוע באתי ואין איש

תחילה בשכינה. וצריכים שיהיו נמצאים עשרה בבית הכנסת בבת אחת, ולא יבואו קצתם קצתם, כדי שלא תתעכב שלמות האיברים. כי כל העשרה הם כאיברים של גוף אחד, שבהם שורה השכינה. כי האדם, בפעם אחת עשה אותו הקב"ה, והתקין לו כל האיברים ביחד.

107. כיוון שנשלמו כל איבריו של האדם בזמן ההוא, נתקן כל איבר בפני עצמו כראוי. כעין זה, כיוון שהשכינה הקדימה לבית הכנסת, צריכים שיימצאו שם עשרה ביחד, ואז נשלם, כי אין עדה

105. כתוב, מדוע באתי ואין איש. כמה אהובים ישראל לפני הקב"ה, שבכל מקום שהם שורים הקב"ה נמצא ביניהם, משום שאינו מסיר מהם האהבה שלו. כמ"ש, ועשו לי מקדש ושִׁכְנֵתִי בתוכם. ועשו לי מקדש, סתם מקדש, כי כל בית כנסת שבעולם נקרא מקדש. ושכנתי בתוכם, כי השכינה מקדימה לבית הכנסת.

106. אשרי האדם, הנמצא מהעשרה הראשונים בבית הכנסת, משום שבהם נשלמה העדה, שאינה פחות מעשרה. והם מתקדשים

בשעה שהגוף נשלם למטה, שיש עשרה ביחד, באה קדושה עליונה ונכנסת בגוף ההוא, ונעשה התחתון כעין ע"ס של מעלה ממש. אז כולם צריכים, שלא יפתחו פיהם לדבר בדברי העולם, משום שישראל נמצאים עתה בשלמות העליון, ומתקדשים בקדושה העליונה.

109. כתוב, איש או אישה, כי יפליא לנדור נדר נזיר. יפליא, שנפרד משאר בני העולם, להתקדש כעין של מעלה, ולהימצא שלם. בשעה שאדם בא להיטהר, מטהרים אותו. אדם הבא להתקדש מקדשים אותו, ופורשים עליו קדושה שלמעלה, קדושה שהקב"ה התקדש בה.

פחות מעשרה, שהם כנגד ע"ס המלכות. וכל עוד שאין שם עשרה ביחד, אף אחד מהם אינו נשלם. ואח"כ מיתקן תיקון כל העדה, כמ"ש, ברוב עם הדרת מלך. וע"כ העם, הבא אחר העשרה הראשונים, כולם תיקון הגוף הוא, כלומר תיקון העדה. כי ריבוי העם מגדיל כבוד המלך.

108. וכשהשכינה מקדימה ובאה, ובני אדם עוד לא באו עשרה ביחד כראוי, הקב"ה קורא, מדוע באתי ואין איש. ואין איש, שהאיברים לא נתקנו, ולא נשלם הגוף, הנקרא עדה. כי כשהגוף לא נשלם, אין איש, שגם האיברים הפרטיים שכבר באו, אינם נשלמים.

מיתה וחיבוט הקבר

למטה, מרד בתורה, מרד במצוותיו, ראו מעשיו, ראו דיבוריו, טוב לו שלא היה נברא.

114. עד שמגיעים לבית הקברות, וכל המתים ירגזו עליו ממקומם, ואומרים, אוי אוי, שזה נקבר בינינו. מעשיו ודיבוריו מקדימים ובאים לתוך הקבר, ועומדים על אותו הגוף. ורוחו הולך ומשוטט ומתאבל על הגוף. כיוון שהאדם התכסה בקברו, המלאך דומה מקדים ויוצא, ותחת ידו ג' בתי דין הממונים על דין הקבר, וג' שרביטי אש בידיהם, ודנים את הרוח והגוף יחד. אוי על הדין ההוא, אוי על מעשיו.

115. בשעה שתפוס בכבלי המלך, כלומר בשעה שחולה ונקשר אל מיטתו, ונידון דינו, ונשלם לחוב, כי לא נמצא עליו מליץ יושר. והממונה של המלך, מלאך המוות, יורד ועומד לפניו, למרגלותיו, וחרב חדה אחת בידו.

116. נושא האדם את עיניו, ורואה תחילה את כותלי הבית, שלוהטים ממנו באש. ובתוך כך רואה אותו, כולו לפניו מלא עיניים, ולבושו אש לוהטת, עומד לפני האדם. ואע"פ שאחרים העומדים שם אינם רואים אותו, כך הוא ודאי, כי כמה בני אדם רואים מלאך בשוק, ועומדים לפניו, ושאר בני אדם אינם רואים אותו.

117. כתוב, עושה מלאכיו רוחות. ואיך אפשר לראות אותם בארץ? אלא כיוון שמלאך יורד לארץ, הוא מתלבש בגוף ונראה למי שנראה באותו הלבוש שהתלבש בו. ואם לא היה מתלבש בלבוש, לא היה העולם יכול לסבול אותו ושיהיה נראה. כש"כ במלאך המוות, שכל בני העולם צריכים אותו.

118. ג' טיפות בחרבו. כיון שרואה אותו מזדעזעים כל גופו ורוחו, וליבו אינו שוקט, משום שהוא מלך של כל הגוף. והרוח שלו הולך בכל איברי הגוף, ונפרד מהם, כאדם הנפרד מחברו, ללכת למקום אחר. אז הוא אומר, אוי לי על מה

110. לדוד, בָּרַכְי נַפְשִׁי אֶת ה', וכל קרְבֵי אֶת שָׁם קוֹדְשׁוֹ. כמה יש לבן אדם להסתכל ולדעת בעבודת אדונו, כי בכל יום ויום הכרוז קורא ואומר, עד מתי פְּתִיִים תֵּאָהָבוּ פְתִי. שובו בני שובבים, אָרְפָה מְשׁוּבוֹתֵיכֶם. ואין מי שִׁיטָה אוֹזְנוֹ. התורה מכריזה לפניהם, ואין מי שישגיח.

111. אדם הולך בעוה"ז וחושב ששלו הוא תמיד, ויישאר בו לדורי דורות. ובעוד שהולך בעולם, נותנים אותו בכבלים, שִׁנְחָלָה ונקשר אל מיטתו. ובעוד שיושב כך, דנים אותו בחברת שאר בני הדין. אם נמצא לו מליץ טוב, הוא ניצל מהדין. כמ"ש, אם יש עליו מלאך מליץ אחד מְנִי אֶלַף, להגיד לאדם יושרו, ויחוננו ויאמר, פדעהו מרדת שחת מצאתי כופר. מליץ טוב, אלו הם מע"ט, העומדים לאדם בשעה שצריך להם.

112. ואם לא נמצא עליו מליץ טוב, הוא מתחייב מהדין להסתלק מהעולם. בשעה ששוכב קשור בכבלים של המלך, בעוד שנושא עיניו, רואה שבאים אליו שניים, הכותבים לפניו כל מה שעשה בעוה"ז, וכל מה שהוציא מפיו, ונותן דין על הכול, וכותבים לפניו. כמ"ש, כי הנה יוצר הרים ובורא רוח, ומגיד לאדם מה שִׁיחֹ. והוא מודה עליהם.

113. מהו הטעם שמודה על כל מעשיו? משום שאותו מעשה שעשה, עולה ועומד לפניו להעיד בו, וכל המעשים עומדים למעלה להעיד עליו, ויורדים כולם, ונרשמים לפניו, ועומדים לפניו, ואינם עוברים ממנו, עד השעה שנידון בהם בעולם ההוא.

כל אלו הדברים שעשה האדם בעוה"ז, כולם מוכנים ועומדים להעיד עליו, ואינם אובדים ממנו. ובשעה שמוציאים אותו לקבר, כולם נועדים והולכים לפניו. וג' כרוזים מכריזים. אחד מלפניו, ואחד מימינו ואחד משמאלו. ואומרים, זהו פלוני, שמרד באדונו, מרד למעלה, מרד

ב. הדין בעת שמעשיו ודיבוריו הולכים לפניו והכרוזים מכריזים עליו.
 ג. הדין כשנכנס לקבר.
 ד. דין הקבר.
 ה. דין התולעים, שאוכלים את בשרו.
 ו. דין הגיהנום.
 ז. דין הרוח ההולך ומשוטט בעולם, ואינו מוצא מקום עד שישלים מעשיו.
 ודאי הן ז' עיתים שעוברות עליו. משום זה צריך האדם, בעודו נמצא בעוה"ז, לירוא מאדונו, ולהסתכל בכל יום ויום במעשיו, וישוב עליהם לפני אדונו.

123. כשהסתכל דוד המלך באלו הדינים של אדם כשנפטר מהעוה"ז, הקדים ואמר, ברכי נפשי את ה', מטרם שיוצאת מהעולם. עתה, כשעוד את נמצאת עם הגוף.
 וכל קרביי את שם קודשו, אתם האיברים המחוברים עם הרוח, עתה בעוד שהרוח נמצא עימכם, הקדימו לברך את השם הקדוש, מטרם שמגיע הזמן שלא תוכלו לברך אותו, ולהודות לו בשבילכם.

שעשיתי. ואינו מועיל לו, אלא אם הקדים הרפואה של תשובה, מטרם שהגיעה השעה ההיא.

119. מפחד האדם ורוצה להסתתר, ואינו יכול. כיוון שרואה שאינו יכול, הוא פותח את עיניו, ומסתכל בו בעיניים פקוחות. ואז מוסר עצמו ונפשו. ושעה זו היא העת של הדין הגדול, שאדם נידון בעוה"ז. ואז הולך הרוח בכל איברי הגוף ונפרד מהם. ומשוטט בכל האיברים, ומזדעזע לכל הצדדים.

120. כשמגיע הרוח לכל איבר ונפרד ממנו, נופלת זיעה על אותו האיבר, והרוח מסתלק ממנו, ומיד מת אותו האיבר. וכן בכל האיברים.

121. כיוון שמגיע הרוח לצאת, כי כבר נפרד מכל איברי הגוף, השכינה עומדת עליו, ומיד פורח הרוח מהגוף. אשרי חלקו של מי שהתדבק בשכינה. אוי לאלו הרשעים שהם רחוקים ממנה ולא התדבקו בה.

122. וכמה בתי דין עוברים על האדם כשיוצא מהעוה"ז:
 א. דין העליון, כשהרוח יוצא מהגוף.

הנזיר

יין למעלה, בקו שמאל דבינה, הנקרא שם יין המשומר.
 שיכר, לשמאל דז"א, כי שיכר יוצא מיין. כן קו שמאל דז"א נמשך מקו שמאל דבינה. ענבים, מקבצים אצלם את כולם, שהם מלכות, המקבלת מכל העליונים. וזהו האילן שחטא בו אדה"ר. משום זה הכול נאחז בצד אחד, שמאל, של הבינה, ושל ז"א, ושל המלכות.
 והנזיר לא עזב האמונה העליונה, שלא לקבל מבינה ומז"א וממלכות העליונים, אלא אינו ראויה לו לעשות מעשה מצד השמאל.

124. כתוב, איש או אישה, כי יפליא לנדור נדר נזיר, להזיר לה'. שהקדים בעוה"ז להתקדש בקדושת אדונו. מיין ושיכר זזיר, חומץ יין וחומץ שיכר לא ישתה, וכל מִשְׁרַת ענבים לא ישתה וענבים לחים ויבשים לא יאכל. כיוון שאסור לו יין, למה אסורים לו ענבים? הרי בכוהן כתוב, יין ושיכר אל תִשֶׂת. וענבים מותרים לו. ובנזיר מהו הטעם שאסורים לו ענבים?

125. אלא הנזיר בא להיפרד מהדין לגמרי, יותר מכוהן. האילן, שחטא בו אדה"ר, היה ענבים. כי יין ושיכר וענבים נאחזים בצד שמאל.

גְּדֵל פְּרַע, וְהַעֲבִירו תַּעַר

משפיעים הארת החכמה אל המלכות, הנקראת ענבים.
 ושערות נמשכות מי' שנכנסה לאור הבינה ונעשית אויר, נקודת החולם. שאז החכמה אינה מאירה. וכשהתגלתה נקודת השורוק, קו השמאל, שאז י' יוצאת מאויר הבינה וחזרה להיות אור, והתגלתה בה החכמה, אז נעלמות השערות, כי כבר יצאה י' מאויר הבינה, ששם שורש השערות.
 ועד"ז כשנמשכה הארת החכמה לקו שמאל דז"א, ששם נאחזים הלוויים, צריכים הלוויים

126. כתוב, גְּדֵל פְּרַע שיער ראשו. שצריך שיגדל שיער ראשו וזקנו, ויפרוש מיין ומשיכר ומענבים, משום שכולם הם צד שמאל, ושערות אינן תלויות בהם. יין הוא אמא עילאה. שיכר, צד שמאל שלוויים אחוזים בהם, ויוצאים מהיין העליון, מאמא עילאה, ושערות אינן תלויות בהם. משום זה כשעולים לוויים לשמאל, צריכים להעביר כל השיער שלהם.

נודע שהארת החכמה נמשכת מקו שמאל דבינה, שהוא יין. וקו שמאל דז"א, שהוא שיכר, מקבל הארת החכמה מקו שמאל דבינה. ושניהם

חטא למלכות, משום שהצד שלו הוא יין ושיכר, כי המלכות נבנית משמאל, והנזיר גרע ממנה מקום הדין, הארת השמאל. למה חטא בזה? שגרע הדין מהנפש, הארת החכמה שבה, הנמשכת עם הדינים דשמאל.

129. אי"כ שנוזר מתדבק כל כך בימין, למה כתוב בו אח"כ, וכיפר עליו? משום שאחרי שהשלים ימי נזרו, בא להתחבר עם ג' הבחינות דקו שמאל, ולהתיר אותו ביין ובשיכר ובענבים. אלו המקומות אין מקבלים אותו, עד שיתיעץ עם כוהן, וכיפר עליו. כי משום שבתחילה השליך אותם לחוץ, כי התנזר מהם, כיוון שעתה בא אליהם, צריך להתחבר עם תיקונים של כפרה, ויקבלו אותו.

130. שמשון, שהיה נזיר אלקים, למה נענש? היה ראוי לעונש, משום שפָּעַל בת אל נכר, דלילה, והיה לו להתחבר במה שראוי לו. הוא שהיה קדוש, עירב קדושה בבת אל נכר, ועזב מקומו הראוי לקדושה, וע"כ נענש.

131. ויש מי שאומר, שאין לשמשון חלק בעולם ההוא, משום שאמר, תמות נפשי עם פלשתים, ומָסַר חלקו עם חלק הפלשתים, שתמות נפשו עימהם בעולם ההוא. כך היו מכריזים על הנזיר. לָךְ לָךְ, אומרים לנזיר. סביב סביב, אל הכרם לא תִקְרַב.

להעביר תער על כל בשרם ולהעביר מהם השערות. וכן כשמגיעה הארת החכמה אל המלכות בעת הזיווג עם ז"א, עוברות השערות ממנה.

אבל הנזיר, הדבוק בימין, חוֹלֵם, ששם נמצאת ה"י באויר הבינה, ע"כ צריך לגדל פרע שיער ראשו. באופן, שמבחינת הימין, גדלות השערות, ומבחינת הארת חכמה שבשמאל, נושרות השערות או שמגלחים אותן.

127. ענבים הם אמא תחתונה, מלכות, שמאספת יין ושיכר אליה, הארת החכמה מקו שמאל של בינה ומלכות. וע"כ הנזיר נפרד מכל צד השמאל, מיין ומשיכר ומענבים, שלא להראות מעשה מהם אצלו. ענבים, שהם מלכות, אין שערות וזקן תלויים בהם, שהרי הנוקבא, המלכות, צריכה לגזוז שיערה, שיער הגוף, כשהיא באה להזדווג עם זכר, ז"א. וזקן לא נמצא בה.

משום זה הנזיר, שהוא מימין, ששם שורש השערות, הוא בהיפוך, שערות הראש והזקן תלויות בו ואסור לגלח אותן. ונקרא כמ"ש, נזיר אלקים, כלומר שמופרד מהשם אלקים, שמאל. ולא נזיר הוי"ה, ימין. כי הוא נפרד מהדין לגמרי. נזיר, פירושו נפרד.

128. כתוב, וכיפר עליו מאשר חטא על הנפש. הנפש, זו ענבים, מלכות, שנקראים נפש. הנזיר

קדוש, טהור

בדניאל, ושיער ראשו כצמר נקי. שבזה דומה לאופן של מעלה. שהשערות שלו מושכות חסדים, כמו למעלה, ואין בהן דין, להיותו כולו ימין. בשערות ממש ניכר שהוא קדוש, כמ"ש על הקב"ה, קווצותיו תלתלים.

134. אם היו יודעים בני אדם, מה שאומרים בשערות אלו ובסודות שלהם, כמו שהוא למעלה בסוד הסודות, היו נודעים לריבונם בחכמה עליונה.

132. לוויים, כתוב בהם, וכה תעשה להם לטהרם, הִזָּה עליהם מִי חֲטָאת, והעבירו תער על כל בשרם. כיוון שהעבירו השיער, ועשו כל כך, אז נקראים הלוויים טהור ולא קדוש. אבל הנזיר, כיוון שנפרד מצד שמאל, נקרא קדוש ולא טהור, כמ"ש, כל ימי נְדָר נזרו תער לא יעבור על ראשו, עד מלאות הימים אשר יזיר לה' קדוש יהיה, גִּדֵּל פְּרַע שִׁיעַר ראשו.

133. גדל פרע שיער ראשו, משום שכתוב

האיִדרא רבא קדישא

הקדמת האיִדרא רבא

קורא בכל יום לתשובה. וקוצרי השדה מועטים, אותם שזכו בתבואת השדה העליון, המלכות, שהם השגות סודות התורה. ואפילו אותם שהשיגו, נמצאים בסוף הכרם, המלכות, ואינם משגיחים ואינם יודעים כראוי, לאיזה מקום הם הולכים.

2. התאספו חברים אל מקום המושב,

1. אמר רבי שמעון לחברים, עד מתי נשב בקיום של עמוד אחד, בעולם התוהו, שז"ת היו בקו אחד, זה למעלה מזה. ורבי שמעון היה רוצה לגלות להם עניין המדרגות של עולם התיקון. שהם בג' עמודים, ג' קווים ימין שמאל אמצע. כתוב, עת לעשות לה', הִפְרו תורתך. הימים מועטים ובעל החטאים, המקטרג, דוחק. הכרוז

א. הבאת י" באור, שהאור נהפך לאויר, הנוהג בקו ימין, נקודת החולם, שנעשה מחמת זה ו"ק בלי ראש.

ב. בקו האמצעי, שגורם רק מיעוט ג"ר דחכמה, אבל ו"ק דחכמה נשארים שם. שקו האמצעי ממעט קו השמאל, שיאיר רק מלמטה למעלה, שהוא ו"ק דחכמה.

וכדי להסביר, אבאר הכתוב, ויאמר ה' לו עוד, הבא נא ידך בחיקך, ויבא ידו בחיקו, ויוציאה והנה ידו מצורעת פֶּשֶׁלֶג. ויבא ידו בחיקו, הבאת י" באור, הממעט אותו לאויר, ו"ק, הנוהג בקו ימין, בנקודת החולם.

ואח"כ, ויוציאה, שחזר והוציא י" מאויר, והאויר חזר לאור, ונגלה אור החכמה מלמעלה למטה, הנוהג בקו שמאל, מטרם התיקון דקו האמצעי, שאז יש בו דינים קשים, שנסתרים ונסתמים כל האורות, מפני שהחכמה בלי חסדים. לפיכך, והנה ידו מצורעת כשלג. כי סתימת וסגירת האורות, היא צרעת.

ואח"כ נגלה התיקון דקו האמצעי, כמ"ש, ויאמר השב ידך אל חיקך, וישב ידו אל חיקו. פעולה ראשונה דקו האמצעי, המעורר מסך דחיריק דמנעולא, הממעט אותו לו"ק. ואח"כ, ויוציאה מחיקו, פעולה שנייה, שחזר וגילה החכמה, אבל בלבוש של החיק, שהמשיך רק ו"ק דחכמה. ואז התייחדו כל ג' הקווים, והחכמה התלבשה בחסדים. כמ"ש, והנה שָׁבָה כבשרו, שחזרה לג"ר, אלא בו"ק דחכמה.

ע"כ אמר, כל אחד ישים ידו בחיקו, בחיק דקו האמצעי, שאז כשיוציאו מהחיק, תאיר היד השמאלית רק מלמטה למעלה, בלבשו של החיק. כי זהו עיקר כל התיקון של קו האמצעי, חיריק. וע"כ רבי שמעון, קו האמצעי, הזהיר אותם ע"ז.

הם שמו ידיהם בחיקם, ורבי שמעון לקח אותם מחיקם, הוציא ידיהם מהחיק עם הלבוש של החיק, כדרך קו האמצעי. פתח ואמר, ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה. כי המשכת החכמה מלמעלה למטה, היא שורש פסל ומסכה, מעשה ידי תַּרְשָׁה השם בסתרו של עולם, המגלה מה שצריך לכסות ולהסתיר. וע"כ, לבסוף השביע אותם ע"ז.

5. פתח רבי שמעון ואמר, עת לעשות לה', הִפְרוּ תורתך. עת לעשות לה', משום שהפרו תורתך. הפרו תורתך, שהפרו תורה של מעלה, ז"א, כי היא מתבטלת אם אינה נעשית בתיקוניה אלו, של ג' קווים. ופסוק זה כתוב לעתיק יומין, שממנו מתחיל שורש כל התיקונים.

וכתוב, אשריך ישראל מי כמוך, משום שהם דבוקים בקו האמצעי. וכתוב, מי כמוך באלים ה'. שסובב על ז"א, קו האמצעי.

מלובשים במגנים ובחרבות, ורמחים בידים, שהם ייחודים להשביט הקליפות. הזדרזו בתיקונכם, שיזדרזו לעשות התיקונים של ג' קווים: תב"ד, חג"ת, נה"י. בעצה, בחכמה, בתבונה, בדעת, במרָאָה, בידיים שהם חג"ת, וברגליים שהם נה"י. המליכו עליכם את מי שברשותו חיים ומוות, לגזור דברי אמת, דברים שקדושים עליונים מקשיבים להם, ושמחים לשמוע ולדעת אותם. אידרא פירושו מושב, מושב הסנהדרין המזהירים העם.

3. ישב רבי שמעון ובכה. ואמר, אוי אם אגלה, אוי אם לא אגלה. שאם לא יגלה, יאבדו חידושי התורה. ואם יגלה, אולי ישמע מי שאינו ראוי לסודות התורה. החברים שהיו שם, שתקו. קם רבי אבא ואמר לו, אם טוב לפני אדוני לגלות, הרי כתוב, סוד ה' ליראיו. והרי חברים אלו יראי הקב"ה הם, וכבר נכנסו באידרא של בית המשכן. ולמדנו שנכנסו באידרא רבא ויצאו, אבל לא כולם, כי ג' חברים נפטרו.

4. נמנו החברים לפני רבי שמעון, ונמצא רבי אלעזר בנו, ורבי אבא, ורבי יהודה, ורבי יוסי בר יעקב, ורבי יצחק, ורבי חזקיה בר רב, ורבי חייה, ורבי יוסי, ורבי ייסא. הידיים נתנו לרבי שמעון, והאצבעות זקפו למעלה. ונכנסו בשדה בין האילנות, וישבו.

קם רבי שמעון והתפלל תפילתו. ישב ביניהם ואמר, כל אחד ישים ידו בחיקו. שמו ידיהם, כל אחד בחיקו, ולקח אותם רבי שמעון. פתח ואמר, ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה תועבת ה' מעשה ידי תַּרְשָׁה, ושם בסתר. וענו כולם אמן.

מיד אחר שנמנו החברים לפניו, קיימו מה שזהיר אותם, הזדרזו בתיקונכם, ועשו תכף ומיד את הייחוד של ג' קווים, להמשיך אותם אל המלכות. ועשו מעשה למטה, כדי לעורר דוגמתו למעלה. הידיים נתנו לרבי שמעון, כי רבי שמעון הוא הדעת, שורש קו האמצעי, וע"כ נתנו לו ידיהם, ימין ושמאל, והתייחדו ונכללו ימינם ושמאלם זה בזה, ע"י רבי שמעון, קו האמצעי. וע"י זה התעורר למעלה הייחוד של ג' קווים.

ואז האצבעות, הרומזות על הארת החכמה שבאצבעות, זקפו למעלה, שיאירו רק מלמטה למעלה. כי אחר שימין ושמאל נכללים יחד ע"י קו האמצעי, אין החכמה שבשמאל מאירה אלא רק מלמטה למעלה. ואח"כ היו צריכים להמשיך כל הארת ג' הקווים אל המלכות, ונכנסו בשדה בין האילנות, שדה תפוחים קדושים, המלכות. וישבו, להמשיך בה ו"ק דחכמה.

ורבי שמעון אמר, שכל אחד ישים ידו בחיקו. חיקו מורה על העלם ג"ר, כי שימת יד בחיק הוא מעשה של העלם. אמנם יש ב' בחינות של הבאת היד בחיק :

סוד, ונאמן רוח מכסה דבר. הולך רכיל, מי שאינו מיושב ברוחו ואינו נאמן, כששומע דבר, אין לו מנוחה, עד שמגלה לאחר. אבל מי שרוחו מיושב ושל קיום, כתוב בו, ונאמן רוח מכסה דבר, רוחו מתקיים. וברוח תלוי הדבר. וכתוב, אל תיתן את פיך לַחֲטִיא את בשרך.

9. ואין העולם מתקיים אלא בסוד. ואם בדברי העולם צריכים סוד, הרי בדברי סודי הסודות דעתיק יומין, שאינם נמסרים אפילו למלאכים עליונים, על אחת כמה וכמה. אמר רבי שמעון, לשמיים איני אומר, שיאזינו. לארץ איני אומר, שתשמע. שהרי אנו מקיימי העולמות.

משה וישעיהו היו מעידים את השמיים והארץ. שאם בני ישראל לא יקיימו העולמות, יענישו אותם, שהשמיים לא ייתנו מטר, והארץ לא תיתן יבולה. אבל רבי שמעון היה מדבר לצדיקים, מקיימי העולמות, שאין צריכים לעדות.

6. קרא לרבי אלעזר בנו והושיב אותו לפניו ולרבי אבא מצד האחר, ואמר אנחנו כלל הכול. כי נשמת רבי אלעזר הייתה מחכמה, ושל רבי אבא הייתה מבינה, ורבי שמעון הדעת, המייחד חו"ב זה בזה.

וע"כ אמר, אנו כלל הכול. כי חב"ד הם כלל כל המדרגות. עד עתה נתקנו העמודים, כלומר שעד עתה עסקו בתיקון ג' הקווים, הנקראים ג' עמודים. שתקו שמעו קול, וברכיהם זו לזו דופקות, מחמת פחד. קול האספה העליונה שמתאספים, המרכבות של הקב"ה.

7. שמח רבי שמעון ואמר, ה' שמעתי שְׁמַעְךָ וְנָאֲתִי. שָׁם נכון היה שיהיה מתיירא, משום ששורשו מקו שמאל, אבל אנחנו המיוחדים בקו האמצעי, באהבה תלוי הדבר, בחסדים שהם אהבה. כמ"ש, ואהבת את ה' אלקיך. וכתוב, מאהבת ה' אתכם. וכתוב, אהבתי אתכם אמר ה'.

8. רבי שמעון פתח ואמר, הולך רכיל מגלה

האידרא רבא קדישא

ואלה המלכים

להתקיים במדה"ד של המלכות, ושיתף עימה מדה"ר, שהעלה המלכות ועירב אותה בבינה, שנקראת מדה"ר. והסתיימו מחמת זה האורות בבינה, וזה נקרא צ"ב. והגבול החדש שבבינה נקרא פרסא.

הפרסא נעשתה בפרצוף שני דס"ג דא"ק, הנקרא נקודות דס"ג דא"ק, או עולם הנקודים. ולפיכך מגלגלתא ע"ב ס"ג דא"ק, אין לנו מושג כלל, להיותם ממלכות דצ"א. והזוהר אינו מדבר מהם, אלא ברמזים דקים, ותחילת הדיבור של חכמי הזוהר הוא מעולם הנקודים, שכבר נתקן שם הפרסא, המיתוק של המלכות בבינה, שהעולם מתקיים על ידה.

פרסא היא סיבה לתיקון ג' קווים. כי עם תיקון הפרסא, עם עליית המלכות לבינה, יצאה נקודת החולם, קו ימין, הנעשה ע"י ביאת הי באור החכמה ונעשה אויר. ואח"כ ע"י הארת ע"ב ס"ג דא"ק, שאין בהם פרסא, מורידים המלכות מבינה למקומה, ויוצאת נקודת השורוק, קו שמאל, הנעשה ע"י יציאת הי מאויר, וחזר להיות אור החכמה. ואח"כ, ע"י עליית ז"א המייחד ימין ושמאל, יוצאת נקודת החיריק, קו האמצעי.

בקו האמצעי, המייחד ימין ושמאל, יש ב' מיני ייחודים:

א. תיקון קווים בג"ר דבינה. כי מתוך שג"ר דבינה הם ח"ת, ואינם חפצים חכמה, ע"כ אינם רוצים לקבל חכמה מא"א. אלא רק כשז"א עולה

10. ואלה המלכים, אשר מלכו בארץ אָדום, לפני מְלוֹךְ מְלוֹךְ לבני ישראל. פסוק זה קשה, שהרי לא היה צריך לכתוב כמה מלכים שהיו לאדום, מטרם שבאו בני ישראל, ומטרם שהיה מלך לבני ישראל. ומראה לנו סוד הסודות, ובני אדם אינם יכולים לדעת בזה, היות שמרמו לעולמות עליונים.

11. עתיק של כל העתיקין, הצפון מכל צפון, מטרם שהכין תיקונו ועיטורי עטרות. שהכנת הכלים והכשרתם לקבל האורות, נקראים תיקונים. והאורות עצמם נקראים עטרות, מלשון הכתוב, בעטרה שעיטרה לו אימו. ועוד לא היו ראשית וסיום. חכמה עילאה, ראשית הגילוי. חכמה תתאה, סוף הגילוי. והיה מחוקק ומשַׁעַר בה, בגילוי הראש והסיום. ופרש לפניו גבול אחד, ובו חקק ושיער מלכים. פרסא, פירושו מסך וגבול.

12. ותיקונו לא התקיימו. כמ"ש, ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום, לפני מלך מלך לבני ישראל. לפני המלך הראשון שמלך לבני ישראל. וכולם שנחקקו נקראים בשמותיהם. ולא התקיימו עד שעזב אותם והצניע אותם. ואח"כ היה מתעלה בגבול, ונתקן בתיקונו.

תחילה ברא הקב"ה את העולם במדה"ד, במלכות, והסתיימו האורות במלכות, שהצטמצמה שלא לקבל אור. וזה נקרא צ"א. ובגבול דצ"א יצאו ג' פרצופים דא"ק, גלגלתא ע"ב ס"ג. וראה המאציל שהעולם לא יוכל

אוי"א נקראים משום זה חכמה עילאה, ונקראים ראשית כי בהם מתחיל גילוי החכמה, אבל בהם עצמם אין החכמה מתקבלת כלל, אלא הם משפיעים לו"ק דבינה, לישו"ת, ושם נעשה הייחוד השני דקו האמצעי, המתקן את החכמה, שלא תשפיע מלמעלה למטה, אלא מלמטה למעלה. באופן, שאחר שהחכמה מתקבלת במלכות, היא נעשית סיום על החכמה, שממנה ולמטה אין החכמה מושפעת.

וע"כ נקראת המלכות חכמה תתאה. שאחריה עוד אין החכמה נמצאת. וכל זה עוד לא היה בעולם הנקודים, כי שם היה חסר הייחוד השני דקו האמצעי, שבו"ק דבינה, וע"כ לא היה התיקון הזה שהחכמה תאיר בראשית ובסיום. אלא שהייתה נמשכת ממלכות דאצילות ולמטה לבי"ע.

והיה מחוקק ומשער בה, בגילוי הראש והסיום. ופרש לפניו גבול אחד, ובו חקק ושיער מלכים. אחר שכבר נפרשה לפניו הפרסא, היה מחוקק ומשער, להמשיך אור החכמה. חקק, הקטנות, ושיער, הגדלות, שתיהן נבחנו בפרסא, שבקטנות נפרשה הפרסא ובגדלות התבטלה הפרסא, וחזר אל הגבול הישן דצ"א. וע"כ תיקונו לא התקיימו, אלא זו המלכים נשברו ומתו. ולפי שיצאו משמאל הם נקראים מלכי אדום. בינה שנקראת כך בשמאל שלה.

לפני מלך לבני ישראל. לפני המלך הראשון שמלך לבני ישראל. בני ישראל הם הספירות דז"א שבעולם התיקון, אחר שנתקן הייחוד דקו האמצעי בו"ק דבינה, שחגי"ת נהיי"מ שלו הם בני ישראל, והמלך הראשון חסד. וכולם שנחקקו נקראים בשמותיהם, כולם שנחקקו בקטנות ע"י הפרסא, חזרו וקיבלו הגדלות, ונקראו בשמות. ולא התקיימו עד שעזב אותם והצניע אותם, שנשברו ומתו. כמ"ש בהם, וימלוד, וימת. ועזב את הכלים, והצניע את האורות.

ואח"כ היה מתעלה בפרסא, ונתקן בתיקונו, שהאור יהיה מתעלה מפרסא ולמעלה, ע"י הייחוד השני דקו אמצעי שבו"ק דבינה. ונתקן בכל התיקונים שיתבארו לפנינו. שכל אלו נעשו בתיקון פרצופי אצילות ובי"ע, הנקראים עולם התיקון.

13. כשעלה ברצונו של המאציל לברוא תורה נסתרת אלפיים שנה, והוציא אותה, שברא אותה, מיד אמרה לפניו, מי שרוצה לתקן ולעשות, יתקן תחילה תיקונו.

ז"א, קו האמצעי, נקרא תורה, ומקומו אחרי חו"ב הנקראים אלפיים שנה. אמנם מתוך שכל ספירה נכללת מע"ס, יש ז"א, תורה, גם בכתר, ונקרא שם תורה נסתרת אלפיים שנה, כי להיותו שם קודם אלפיים שנים, שהם חו"ב, נמצא

להם למי"ן. כי מתוך הקשר שיש לבניה דאוי"א אל ז"א דאוי"י, להשפיע לו הארת חכמה, אף בפרצופים כך הוא, שבשעה שז"א עולה לגי"ר דבינה, או"א עילאין, אז עולים או"א עילאין ומקבלים חכמה מא"א, ומשפיעים לישו"ת, ומישו"ת לז"א. וזה נבחן לתיקון קווים דגי"ר.

ב. תיקון קווים דו"ק דבינה. אחר שאוי"א קיבלו החכמה מא"א, השפיעו אותה לו"ק דבינה, ויצאה שם נקודת השורוק, אז נעשתה מחלוקת בין קו ימין לקו שמאל, ואור החכמה שבקו שמאל נסתם, מחמת חיסרון של חסדים, ונעשה לחושך. ואז בא ז"א בעניין המסך דחיריק שבו, וייחד ימין ושמאל זה בזה, וקיים הארת שניהם. באופן שהחסדים שבקו ימין יאירו מלמעלה למטה, והחכמה שבקו שמאל תאיר מלמטה למעלה.

ומכוח זה אין הפרסא מתבטלת לעולם, ואע"פ שהמלכות יוצאת מפרסא ובאה למקומה בעת הארת נקודת השורוק, שאז כל בינה ותו"מ שנפלו לתחתון מחמת הגבול החדש שבבינה, חוזרים למדרגתם. הפירוש, הוא שבינה ותו"מ אלו עולים למעלה מפרסא, ושם מתחברים למדרגתם ומיתקנים בשמאל לכו"ח, שנשארו במדרגה. ולפיכך אין הפרסא נפגעת כלום מחמת יציאת הי" מאויר, מהארת השורוק.

ובעולם הנקודים, אע"פ שכבר היה שם תיקון הפרסא, עכ"ז לא היה הייחוד השני של תיקון קווים, תיקון קווים דו"ק דבינה. אלא הייחוד הראשון, תיקון קווים בגי"ר דבינה. וע"כ אחר שיצאה המלכות מפרסא שבבינה, וחזרה למקומה, התבטלה הפרסא מחמת זה, כי חזרה הפרסא להיות בינה ממש, אחר שכבר יצאה ממנה המלכות.

ואז נמשכה אור החכמה שבשמאל מלמעלה למטה, מפרסא, העומדת בסיום האצילות, למטה לבי"ע. ואז נשברו כל הכלים, והאורות הסתלקו ועלו לשורשם. שזה נבחן למיתת המלכים. כי מי שיוצא מעולם לעולם, נבחן שמת. כן אלו ח' מלכים דעולם הנקודים יצאו מאצילות לבי"ע, שיצאה זו היא יציאת נשמתם. כי האורות לא נמשכו עם הכלים, וע"כ נבחן שמתו.

עתיק של כל העתיקין, נקודות דסי"ג דא"ק, עולם הנקודים, מטרם שהכין תיקונו, התיקונים שלא תתבטל הפרסא, עוד לא היו עיטורי עטרות, גי"ר דחסדים, המעטרים את החכמה. החכמה נקראת עטרות. החסדים, עיטורי אותם העטרות דחכמה. ועוד לא היו ראשית וסיום, כי אחר התיקון דקו אמצעי בו"ק דבינה, שהחכמה לא תאיר אלא מלמטה למעלה, נמצא שהגי"ר דבינה, או"א עילאין, מקבלים החכמה מא"א ע"י הייחוד הראשון דקו האמצעי.

בשביל הפרסא, שלא תתבטל בעת יציאת הארת השורוק. ומיד עשתה התורה, שהוא קו האמצעי, הייחוד של ימין ושמאל שבוי"ק הבינה, שהוא התיקון העיקרי שהפרסא לא תתבטל.

שהוא צפון ונסתר מהם. אמרה לפניו, מי שרוצה לתקן הפרסא, שבה רצה המאציל לשתף מדה"ר בדין, ולתקן, שהעולם יוכל להתקיים, שיתקן תחילה תיקונים

האידרא רבא קדישא

תיקון ז"א

171. עתה היתקנו וכווננו דעת, לתקן תיקוניו של ז"א. איך הוא ייתקן, ואיך יתלבש בתיקוניו, מתיקוניו של עתיק יומין, קדוש הקדושים, נסתר מכל נסתר, הנסתר מכל. כי עתה חובתכם לגזור דין אמת נאה ויפה, ולתקן כל התיקונים על יסודם.

172. תיקוניו של ז"א נתקנו מתיקוניו של א"א, והתפשטו תיקוניו מימין משמאל ומאמצע, כמראה אדם. כי אדם מורה על קו האמצעי, שכלולים בו ג' קווים, בשביל שישלוט בו, בז"א, הרוח של הנסתר מכל נסתר, א"א, כדי לשבת על הכיסא, מלכות, כמ"ש, ועל דמות הכיסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה.

176. בלע בן בעור. הוא גזרת דין הקשה, שעל ידו מתקשרים אלף אלפים בעלי יבבה ויללה, וכתוב, ושם עירו דְנְהָבָה. דנהבה, דין הבה. כמ"ש, לעלוקה שתי בנות הב הב.

המלך הראשון שמו' המלכים דנקודים שנשברו, הוא מלך הדעת, שהוא מלמעלה למטה של קומת הסתכלות עיניים דאוי"א דנקודים, שנמשכה על בחינה ד'.

בחינה ד' היא מלכות דמידת הדין הקשה. וע"י שבירת מלך זה יצאו בעלי יבבה ויללה, שעל ידו מתקשרים אלף אלפים בעלי יבבה ויללה. כי הארת הדעת היא הוי"ה במילוי אותיות א'. ועל ידה נמשכה החכמה, המכונה אלפים, כמ"ש, ואַאֲלָפָן חכמה. וע"כ כשנשברה המדרגה הגדולה הזו, יצאו כנגדה בעלי יבבה ויללה, המייבבים ומייללים אחריה, בשיעור אלף אלפים, כפי שיעור הארתה.

177. כיוון שמלך הדעת עלה להתיישב במדרגתו, לא עמד בה, ולא היה יכול לעמוד בה, מפני שנמשכה מלמעלה למטה ועברה לבי"ע דפרודא, וכל העולמות נחרבו. משום שאדם לא נתקן, תיקון קווים בז"ת, וזכר ונקבה, כי תיקון אדם בצורתו כלול הכול, והכול יכול להתיישב בו ולהתקיים.

178. ומשום שתיקון זה של אדם לא נמצא בהם, לא יכלו ז' המלכים לעמוד ולהתיישב. והתבטלו והסתלקו מאותו התיקון שהיה להם בנקודים, עד שיבוא תיקון אדם בעולם התיקון. וכשבאה צורת האדם הזה, נחקקו כולם בצורתו, וחזרו לקיום אחר. מהם התבשמו, ומהם שלא התבשמו כלל.

כי בתיקון אדם ממשך רק ו"ק דחכמה, ונמצא שאותם החלקים של המלכים דנקודים,

177. תיקוניו של ז"א נתקנו מתיקוניו של א"א, והתפשטו תיקוניו מימין משמאל ומאמצע, כמראה אדם. כי אדם מורה על קו האמצעי, שכלולים בו ג' קווים, בשביל שישלוט בו, בז"א, הרוח של הנסתר מכל נסתר, א"א, כדי לשבת על הכיסא, מלכות, כמ"ש, ועל דמות הכיסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה.

כמראה אדם, כפני אדם הכולל כל הצורות, שג' פנים, אריה שור נשר, כלולים בפני אדם, מצד המלכות שבו. כי אדם כולל ז"א ומלכות.

עוד, כמראה אדם, הכולל כל השמות, כי ז"א נקרא הוי"ה, הכולל כל השמות. עוד, כמראה אדם, שבו סתומים כל העולמות העליונים והתחתונים. כי הוא קו האמצעי, הסותם כל העולמות מג"ר דחכמה, מטעם שממעט קו השמאל, שלא יאיר אלא מלמטה למעלה. עוד, כמראה אדם, שכולל הסודות שנאמרו ונתקנו מטרם שנברא העולם, בז' המלכים שבעולם התוהו, ואע"פ שנשברו, ולא התקיימו.

173. עתיק דעתיקין, ס"ג דא"ק, בנה מלכים בעולם הנקודים בצ"ב, בפרסא. חקק מלכים, הקטנות, ושיער מלכים, קומת הגדלות. ולא היו מתקיימים. עד שדחה אותם והצניע אותם לזמן אחר. כמ"ש, ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום. בארץ אדום, במקום של הדינים, בעולם הנקודים. וכולם לא התקיימו, כמ"ש בכל אחד, וימלוך, ויָמָת.

174. עד שראש הלבן, לגלתא דא"א, עתיק דעתיקין, נתקן. וכשנתקן, תיקן כל התיקונים שלמטה, תיקן כל התיקונים של העליונים והתחתונים. מכאן, כל מנהיג העם, אם הוא אינו מתקן עצמו תחילה, אין העם יכולים להיתקן. אם הוא מיתקן, כולם מיתקנים.

175. מאין לנו זה? מעתיק יומין, שכל עוד שהוא לא נתקן בתיקוניו, לא נתקנו כל אלו שצריכים להיתקן, וכל העולמות, ז' המלכים

שהיה בהם בגי'ר דחכמה, לא נכללו ולא נתקנו עיי תיקון אדם שבעולם התיקון. ולכן, מהם התבשמו, החלקים שבגי'ר דחכמה. ומהם שלא התבשמו, החלקים שבגי'ר דחכמה.

האידרא רבא קדישא

צורת אדם

[דיוקנא דאדם]

שהוא הוי"ה, כולל בגלל זה את כל השמות. הצורה, שנראות בתוכה כל הצורות, כלומר שגם מלכות נראית שם, עד שהתיקון מגיע למלכות דצ"א. צורה שעליונים ותחתונים נכללים בה, כי פני האדם כוללים בתוכם את כל העליונים, הנכללים בגי' קווים, המכונים אריה שור נשר, וכן כוללים צורת עצמם, שממנה נמשכים כל התחתונים.

ועיי התיקון המגיע לפני אדם, נתקנו עימו כל העליונים וכל התחתונים. ומשום שצורה זו כוללת עליונים ותחתונים, התקין עתיקא קדישא את תיקונו, ותיקון ז"א בצורה זו ובתיקון זה. כדי שיוכל לתקן בזה כל המציאות עד גמיה"ת.

299. מה בין עתיקא לז"א? הכול במשקל אחד. אבל מעתיקא מתחלקים דרכיו. ומז"א נמצא הדין. ורק מצידנו הם משונים זה מזה. סודות אלו נמסרים לקוצרי השדה הקדוש, לאותם שזכו לתקן את המלכות, הנקראת שדה, וכבר קוצרים תבואתה. וכתוב, סוד ה' ליראיו. דרכי התיקון באים בסדר חסד דין ורחמים, גי' קווים, שמקור מציאותם בז"א. אלא בדרך התכללות, שהגי'ר כלולים מז"א וממלכות, נמצאים הם גם בגי'ר. אלא שאין בחינת שמאל בעתיק הסתום, שהוא א"א. הוא כולו ימין. ועכ"ז כיוון שיש שם התכללות מזו"ן, היה אפשר שיתקנו שם גי' קווים, כדי להמתיק גי' הקווים שבז"א.

מעתיקא מתחלקים דרכיו, שגי' קווים שבעתיקא, אינם אלא לחלק הדרכים בין ימין שמאל אמצע, כדי שז"א יקבל מהם. אבל בעתיקא עצמו אין ימין ושמאל. אבל בז"א יש שמאל, דין ממש, ונמצאים בו משום זה גי' קווים, חסד דין ורחמים, במציאות ממש.

ורק מצידנו הם שונים זה מזה. כי ההבחנות יש או אין דין, הן רק כלפי התחתונים. אבל מבחינת העצמות, הכול הוא אלקיות, למעלה מזמן, ממקום, ומשינוי. וכל אותם המדרגות והתיקונים, שאנו מבחינים באלקיות, הם כולם רק מיני העלמות וכיסויים כלפי התחתונים. כי עיי הן עשר מיני כיסויים על עצמותו. וכן כל התמונות המדומות מזמן ממקום וממעשים, כולן אינן אלא רק מיני כיסויים על אלקותו, הנראים כך לעיני התחתונים.

297. הכלל של כל הדברים, עתיק דעתיקין וז"א, הכול אחד, בבחינת עצמותם, והכול הוא למעלה מהזמן מבחינת עצמותם. שהיה הווה ויהיה, שווים בהם, והכול הוא בהווה, והכול היה, והכול יהיה. שאין באלקיות עניין קודם ואח"כ. וכן אין שם כלל שינוי מעשה מבחינת עצמותם, כגון מרחמים לדין. כי לא ישתנה בעתיד ולא השתנה בעבר, ואינו משתנה בהווה. אלא שנתקן בתיקונים אלו בשביל התחתונים. ונשלמה הצורה הכוללת כל הצורות, ז"א. שהיא צורת אדם, הכולל זכר ונוקבא. הצורה הכוללת כל השמות, כי ז"א נקרא הוי"ה, שהוא שם, הכולל כל השמות. הצורה, שנראות בתוכה כל הצורות, ולא שהיא צורה ממש, אלא כעין צורה זו.

298. כשמתחברים בז"א העטרות והכתרים, המוחין דגי'ר, אז הוא השלמת הכול, של כל העליונים והתחתונים. משום שצורת אדם, היא צורה שעליונים ותחתונים נכללים בה. ומשום שצורה זו כוללת עליונים ותחתונים, התקין עתיקא קדישא את תיקונו, ותיקון ז"א בצורה זו ובתיקון זה.

כל התיקונים באו לתקן המלכות דצ"א, ועיקר תיקונה הוא בתיקון אדם, שמורה על התכללות כל הצורות, והוא עניין המלכות המקבלת מגי' הקווים, כי המלכות היא פני אדם, וגי' קווים הם אריה שור נשר, הכוללים כל הצורות, והמלכות מקבלת אותם ונכללת מהן.

ותיקון אדם זה התחיל בעתיקא קדישא, שהוא כל מספרי י"ג (13): י"ג עברי לבנונית, י"ג נימים, י"ג תיקוני דיקנא ועוד. כי חו"ב תו"מ, שבכל אחד גי' קווים, זה י"ב (12). ועם מלכות המקבלת אותם, הכוללת כולם, הם י"ג. אמנם עיקר תיקון אדם נעשה בז"א ובמלכות. שז"א הוא גי' קווים, ופרצוף המלכות הוא המקבל אלו גי' הקווים. שעיי זה הולכת ומיתקנת המלכות לאט לאט עד גמיה"ת, שאז, עיי כל האורות שקיבלה המלכות ב-6000 שנה, מיתקנת המלכות דצ"א.

כל התיקונים דעתיקא ודז"א, משלימים צורת אדם הכוללת כל הצורות, שהן אריה שור נשר. וכשז"א מקבל תיקונים אלו, נקרא גם הוא אדם. והוא צורה הכוללת כל השמות, כי השם של ז"א,

בתוך צורה? בדמות העליונה שנקראת אדם, הכולל זכר ונקבה. ז"א הכולל ז"א ומלכות. וע"כ כתוב, את האדם, שכולל זכר ונקבה. אַת, הוא להוציא ולרבות המלכות, שהיא נוקבא דז"א ויוצאת ממנו.

במלכות הזו מתלבשות שתי צורות, צורה בתוך צורה, שתי אותיות יי של וייצר, חכמה עילאה דא"א בתוך חכמה תתאה דמלכות, שהיא החכמה דל"ב נתיבות היוצאת בז"א ומקום גילוייה רק במלכות. וע"כ נקראת חכמה תתאה, כנגד חכמה דא"א, שהארתה מלובשת בתוכה.

302. וייצר ה' אלקים את האדם, עפר מן האדמה, כלומר דמות בתוך דמות. וייפח באפיו נשמת חיים, החותם של הטבעת לַפְּנֵי וּלְפָנִים. וכל זה כדי להוציא ולהכניס בו חו"ס דא"א, עד הסוף של כל הסתומים, שהיא החכמה דל"ב נתיבות שבז"א, שהוא סוף ההעלם.

כי אחר שתגיע חכמה דל"ב נתיבות מז"א לנוקבא דז"א, היא מתגלה ואינה עוד סתומה. וע"כ נבחן ז"א לסוף כל הסתומים. והיא נשמה, שכל החיים שלמעלה ושלמטה, המוחין של ז"א ושל הנוקבא הכוללת התחתונים, תלויים מהנשמה ההיא ומתקיימים בה.

עפר מן האדמה, הוא מיתוק המלכות בבינה, שע"י זה נעשית מוכשרת לקבל אור העליון. עפר מן האדמה, דמות בתוך דמות, שנכללה צורת המלכות דז"א, עפר, בצורת הבינה, אדמה.

וייפח באפיו נשמת חיים, החותם של הטבעת לַפְּנֵי וּלְפָנִים, המוחין דבינה, שהוא המלכות הכוללת בתוכה ג' הקווים, ואז נקראת החותם של הטבעת. ואור זה של מלכות ושל ג' קווים נקרא נשמה דז"א, משום שמקבל אותו מבינה, ואור הבינה נקרא נשמה.

וכל זה כדי להוציא ולהכניס בו חו"ס דא"א, שתכלול חכמה דא"א בתוך חכמה דל"ב נתיבות דז"א, ואח"כ ישפיע אותם לנוקבא שלו, הנקראת חכמה תתאה, ששם מקום הגילוי.

303. והי האדם לנפש חיה. להיות מושפע ולהיכנס בתיקונים של חותם הטבעת, ולהוציא הנשמה ההיא ממדרגה למדרגה עד סוף כל המדרגות, מחו"ס דא"א עד המלכות שהיא סוף המדרגות, כדי שתהיה נמצאת הנשמה ההיא בכל המדרגות, ותתפשט בכל, ויהיה הכול בייחוד אחד.

ומי שמפסיק ייחוד זה מהעולם, שמפריד המלכות מייחוד ג' קווים, הוא כמי שמפסיק נשמה זו, כמי שפוגם במוחין דז"א, ומראה שיש נשמה אחרת חוץ מזו. שמתדבק בס"א. ומשום זה יכלה הוא וזכרונו מהעולם לדורי דורות.

וכמו שהאדם אינו מתפעל ואינו משתנה במשהו מחמת הכיסויים, שהוא מתכסה בהם, כי רק חבריו מתפעלים מהעלמותו או מהתגלותו. כך אלקותו אינו משתנה ואינו מתפעל משהו, מתוך אלו המדרגות והתיקונים והשמות, שבזמן ובמקום ובשינוי מעשה, שהתחתונים מבחינים בכיסויים שלו. אלא שיש לדעת, שכיסויים אלו משמשים ג"כ לגילויים.

ולא עוד אלא לפי מידת הכיסוי, שיש בכל שם ותיקון, כך היא מידת הגילוי הנמצא בו. ומי שזוכה לקבל מידת הכיסויים כהלכתם, זוכה אח"כ שהכיסויים נעשו לו למידות גילויים. והלומד צריך לזכור דברים אלו בזמן הלימוד, ולא ייכשל במחשבתו.

300. וייצר ה' אלקים את האדם. בשתי אותיות יי השלים תיקון בתוך תיקון, שהוא חותם הטבעת. וזהו, וייצר, עם שתי אותיות יי, כי הן סוד עתיקא קדישא וסוד ז"א. וייצר, צר צורה בתוך צורה, ב' שמות, הנקראים שם מלא, הוי"ה אלקים. ואלו הן שתי אותיות יי של וייצר. שצר צורה בתוך צורה, תיקון של שם מלא הוי"ה אלקים.

מעלת המלכות ומהותה. מלכות נקראת חכמה תתאה, משום שאין גילוי החכמה בשום ספירה מע"ס אלא בה, בשעה שהמלכות מקבלת מג' קווים דז"א. ואז נקראת המלכות חותם הטבעת. כי המלכות בעצמה היא טבעת המלך, וג' קווים שמקבלת מז"א, הם החותם שנחקק בה, ששם מגולה בה החכמה.

השלמת תיקון ג' קווים, שיאירו בתיקון המלכות, מרומזת בשתי אותיות יי של וייצר. שהן חו"ס שבא"א, הנקרא עתיקא קדישא, וחכמה דל"ב (32) נתיבות של ז"א. ע"כ נאמר, סוד עתיקא קדישא וסוד ז"א, ולא עתיקא קדישא וז"א, אלא החכמות שבהם.

בב' חכמות אלו צר נשמת האדם, הגי"ר דז"א המכונים אדם. צר צורה בתוך צורה, ב' שמות, הנקראים שם מלא, הוי"ה אלקים, הרומזים על א"א וז"א. שצר צורת חו"ס דא"א בפנימיות צורת החכמה דל"ב נתיבות דז"א.

וזהו תיקון של שם מלא הוי"ה אלקים, שהוי"ה רומזת על חו"ס דא"א, ואלקים על חכמה דז"א. מטעם, שחכמה דא"א נסתמה, ואינה מאירה אלא חכמה דל"ב נתיבות דז"א. וכיוון שרצון המאציל היה שתתגלה גם הארת חו"ס בעולמות, ע"כ צר אותה צורה בתוך צורה, בפנימיות חכמה דל"ב נתיבות. וע"י זה מגיעה הארת חו"ס לעולמות, שהיא שורש כל המציאות.

301. במה נכללו ב' צורות חכמה, שצר צורה

האיזרא רבא קדישא

סדר אצילות הנוקבא

ראש הן אחור הראש, ופרצוף פנים הוא הפנים שבראש. שכל אלו עוד סתומים בו. וזכר ונקבה אלו נחשבים שנעשו בכלל אחד מהתחלקות הת"ת לימין ולשמאל, שאינם זכר ונקבה נפרדים בב' פרצופים. ושניהם בכלל אחד נקראים אדם. כמ"ש, כתפארת אדם לשבת בית. שהנוקבא היא כאן כמו בית לאדם, ואינה נחשבת למדרגה מיוחדת.

305. כשנברא פרצוף פנים של הראש דנוקבא, תלויה קווצה של שערות מאחוריו של ז"א, ותלויה עד הראש של הנוקבא, והתעוררו שערות ראשה, כולן אדומות, הכלולות מכל הגוונים, כולן ארגמן, שהוא גוונים הכלולים בתוך גוונים. הזוהר מדבר מיציאת אור הרוח דנפש, שאז נעשה היכר פנים ואחור, ויצאו שערות באחורי הראש. וכמו שהכלים דנוקבא הם באחוריו של ז"א, כן השערות שלה נמשכו מאחורי הראש של ז"א.

כשנברא פרצוף פנים של הראש דנוקבא, כשנעשה היכר בין הפנים דראש ובין אחורי הראש, בביאת אור הרוח אל ראשה, השערות שמאחורי הראש דז"א העירו יציאת השערות על ראש הנוקבא.

שערות ז"א שחורות כעורב, מטעם המלכות דמדה"ד, הגנוזה בז"א, שהגוון שלה שחור. אמנם בנוקבא, כיוון שנמשכת מצד שמאל דז"א, הנמשך מצד שמאל דבינה, שאין בו כלום ממלכות דמדה"ד, והוא אדום, ע"כ גם שערות המלכות הן אדומות.

והתעוררו שערות ראשה, כולן אדומות, ואין בהן מגוון שחור, אלא שהן כלולות מכל הגוונים, כלולות מלבן ומירוק, כולן ארגמן, שהוא גוונים הכלולים בתוך גוונים, שהאדום כלול מלבן ומירוק.

306. ת"ת התפשט מטבור הלב, מנקב החזה, וניקב ועבר בצד האחר, באחור, ותיקן פרצוף הנוקבא עד הטבור. ומטבור היא מתחילה ובטבור היא נגמרת.

ניקב, עשה נקב, שהוא בית קיבול חדש לשמאל. ועבר בצד האחר, שתיקן את השמאל, שיהיה באחור. ותיקן פרצוף הנוקבא עד הטבור, כלים חב"ד חג"ת עד החזה, עם האורות דנ"ר דנפש. ומסתיימת בחזה.

כיוון שהיא מתחילה לצאת מהחזה דז"א, מהסיוס של חב"ד חג"ת דז"א, ע"כ יצאה גם היא באותו השיעור, חב"ד חג"ת עד החזה באחוריו דז"א. ולפיכך חסר לנוקבא נה"י דנפש וט"ת

304. בצורת אדם התחיל ותיקן הכלל של זכר ונקבה, ז"א הכולל זכר ונוקבא. כשנתקנה צורת האדם בתיקונו, התחיל ז"א להתפשט מחזה שלו, מבין שתי זרועות, במקום ששערות דיקנא שלו תלויות, שהוא ת"ת. והתפשטה הת"ת ותיקן ב' חזות, ונשלף לאחוריו ועשה גולגולת דנוקבא, המלכות, כולה סתומה, בשערות ובפרצוף פנים של הראש.

סדר תיקון הנוקבא דז"א, המלכות. ב' מצבים בנוקבא:

א. שהיא באחוריים דז"א, בג' מדרגות נר"ן דאחור דז"א. עוד לא נחשבת לנוקבא נפרדת מז"א, אלא הוא בב' פרצופים, שז"א והנוקבא שלו כלולים יחד בפרצוף אחד, ז"א הוא הפנים של אותו הפרצוף ונוקבא האחור.

ב. שהיא בפנים דז"א, נר"ן דפנים דז"א. נוקבא מנוסרת מז"א, נפרדת ממנו לפרצוף בפני עצמה, ואז הם נבחנים לזכר ולנוקבא ממש.

פירוש מצב א'. שנתקנו זכר ונוקבא בכלל אחד, בפרצוף אחד, שהפנים זה ז"א, והאחור זה הנוקבא. בצורת אדם התחיל ותיקן הכלל של זכר ונקבה. צורת אדם, הכולל ז"א ונוקבא שלו, נתקנה בתיקונו, שהוא עד הת"ת שלו, כלומר שנתקנו בפרצוף חב"ד חג"ת עד החזה דכלים ונ"ר דאורות.

ונודע שת"ת קו אמצעי, הכולל ימין ושמאל, שהן ב' זרועות, וע"כ אחר שהסתיימה אצילות הת"ת במקום החזה, הוא נחלק לימין ולשמאל הכלולים בתוכו, אשר הימין שבת"ת נשאר לז"א, והשמאל שבו התרחק ממנו ונעשה לאחוריים, לחב"ד חג"ת דאחוריים, וממנו נעשה חב"ד חג"ת דנוקבא עד החזה.

תיקון הנוקבא מתחיל מחזה דז"א, מסיוס הת"ת שלו, הכולל בתוכו ב' זרועות, ב' קווים ימין ושמאל. במקום ששערות דיקנא שלו תלויות, שהוא ת"ת, כי בחזה נשלמו ג"כ המשכות השערות, והתפשטה הת"ת ותיקן ב' חזות, שנחלק לימין ולשמאל הכלולים בו, ותיקן ב' סיומים, המכונים חזה:

א. חזה מימין הת"ת,

ב. חזה משמאל הת"ת. שנעשה לאחור של הפרצוף.

ומהאחור של הפרצוף, עשה המאציל את הראש דנוקבא דז"א, חב"ד דכלים ואור הנפש. כולה סתומה, בשערות ובפרצוף פנים של הראש, שכיוון שהאור שבראש קטן, ע"כ לא ניכרו הצדדים שבראש, פנים ואחור שבו. כי שערות

דז"א, ונעשו שתייהן לנוקבא אחת. והיא גדולה כמו ז"א, שז"א לוקח קו וחצי דימין, והנוקבא קו וחצי דשמאל, ושניהם שווים.

אמנם הנוקבא לא יכלה לעמוד באלו מוחין דאחור, להיותם כולם דין בלי רחמים כלל, שמאל בלי ימין. שאז גם הארת חכמה שבשמאל, היא חושך ולא אור. וע"כ קטרגה הלבנה. והתיקון לזה נעשה בנסירה.

309. הזכר, ז"א, נתקן בצד שלו, ימין, ברמ"ח (248) תיקונים הכלולים בו. מהם בפנימיות ז"א, ומהם בחיצוניות שלו, מהם רחמים, ומהם דין. וכל אלו של דין נאחזו בדינים דאחוריים דז"א, שהנוקבא מתפשטת שם, והן נאחזו והתפשטו בצד שלה.

מקור כל העבירות ונתינת כוח לס"א הוא גילוי הג"ר מלמעלה למטה, שזו הייתה הסיבה לשבירת הכלים, וזה היה החטא של עצה"ד, שגילה הג"ר של השם, מה שצריכים להעלים. ומקור כל המצוות הוא להעלות מ"ן להמשכת המוחין בדרך ג' קווים, הממשיכים רק ו"ק דג"ר, כי הקו האמצעי ממעט הג"ר דקו שמאל, שלא תימשכנה מלמעלה למטה.

הרי שכל התורה היא תיקונים של השם הוי"ה, אשר, שס"ה (365) מצוות לא תעשה, הן תיקונים להעלמת הג"ר, שהם י"ה. ורמ"ח מצוות עשה, הן תיקונים להמשיך ולגלות הוי"ק דג"ר, שהם ו"ה. ומשום זה נתן להם התורה משמו, לתיקון שם הוי"ה. כמ"ש, זה שְׁמִי לעולם, וזה זְכָרִי לדור דור.

זה שמי לעולם, סובב על הג"ר דג"ר, שצריכים להעלים. והרמז ע"ז, שהמילה שמי עם י"ה הם בגי' שס"ה, שעל ידיהם בא התיקון של העלם י"ה. ו"ה עם המילה זכרי, הם בגי' רמ"ח, כי זכרי, הוא מה שמצווה להזכיר ולגלות, שזה סובב על הוי"ק דג"ר, ו"ה, ובא הרמז, אשר ו"ה עם זכרי הם רמ"ח מצוות עשה, שנתנו לנו לגלות ולהמשיך המוחין דו"ק דג"ר.

הזכר, ז"א, נתקן בצד שלו, ימין, ברמ"ח תיקונים הכלולים בו, רמ"ח מצוות עשה הממשיכות בו המוחין דו"ק דג"ר. מהם בפנימיות ז"א, ומהם בחיצוניות שלו, מהם רחמים, ומהם דין.

יש מצוות התלויות במחשבה ובדיבור, שהם תיקונים לפנימיות ז"א. ויש מצוות התלויות במעשה, שהם תיקונים לחיצוניות ז"א. מהם רחמים, התלויות בקו ימין דז"א. ומהם דין, התלויות בקו שמאל דז"א. וכל הדינים דשמאל נעשו בו לדינים דאחוריים, שהנוקבא מתפשטת שם, והן נאחזו והתפשטו בצד שלה. שע"י התיקון שהשמאל נעשו בו לאחור, התדבקו כל הדינים בצד דנוקבא, וז"א נשאר כולו רחמים.

דרוח. ולז"א חסרים הכלים שמחזה ולמטה, נה"י, ואור דנשמה, המוחין.

307. עוד התפשט הת"ת הזה, ותיקן המעיים של הזכר, והכניס באותו מקום כל הרחמים, וכל צד של רחמים. באלו מעיים נאחזים 600,000 ריבוא בעלי הרחמים, ונקראים בעלי מעיים.

הזוהר מבאר מוחין דג"ר דז"א והשלמת הכלים דנה"י, התלויים זה בזה. ע"כ מכנה אותם מעיים, שהם הפנימיות של למטה מחזה דז"א, ורומז על המוחין. כי ג' פרצופי נר"ן מלבישים זה על זה, והפנימיות של כולם הוא פרצוף הנשמה, המוחין.

הת"ת התפשט מחזה שלו ולמטה עד סיום נה"י. ותיקן המעיים של הזכר, המוחין דג"ר המרומזים במעיים. שכל הרחמים נמשכים מהם. והכניס באותו מקום כל הרחמים, וכל צד של רחמים. כלומר הימין שבהם, הרחמים, והדין שבהם נהפכו ונעשו לגורמים אל הרחמים. וע"כ הימין הוא רחמים, והשמאל הוא צד דרחמים, גורם לרחמים. ואין בהם דין כלל.

ובאלו מעיים נאחזים 600,000 ריבוא בעלי הרחמים, כי המוחין דז"א הם ו"ק דג"ר מאמא, וע"כ הם 600, שספירות דאמא הן במאות. והחכמה, הכלולה בהם, מכונה אלף. והחסדים שבהם, ריבוא. וע"כ הם 600,000 ריבוא בעלי הרחמים.

308. הת"ת הזה כלול ברחמים וכלול בדין. הרחמים התפשטו במוחין של הזכר, ז"א. ועבר והאיר לצד האחר, לאחוריו דז"א, ותיקן המעיים של הנוקבא, המוחין שלה. ונתקנו המעיים שלה בצד הדין.

המוחין האלו באים מאמא, ומתחלקים לימין ולשמאל:

קו וחצי לימין, שהם קו ימין, חכמה, וימין הדעת.

קו וחצי לשמאל, שהם קו שמאל, בינה, וחצי הדעת השמאלי.

והם מתחלקים בין ז"א לנוקבא: קו וחצי דימין לוקח ז"א, קו וחצי דשמאל לוקחת הנוקבא. והת"ת הזה, המוחין שת"ת דז"א קיבל והתפשט על ידם מטבור ולמטה, כלול ברחמים וכלול בדין, שיש בהם קו וחצי דימין, רחמים, ויש בהם קו וחצי דשמאל, דינים.

קו וחצי של רחמים התפשטו בז"א. קו וחצי של הדין עברו והאירו לצד האחור, ותיקנו המוחין של הנוקבא. ונתקנו המוחין דנוקבא מצד קו וחצי של הדין בלבד, ואין בהם רחמים כלל. וע"כ נקראים מוחין אלו דנוקבא בשם מוחין דאחור.

ובמצב הזה הייתה הנוקבא ביום ד' של מעשה בראשית, במצב שני המאורות הגדולים, כי במצב הזה, הנוקבא מתחברת עם הנוקבא שבגופו

דינים דקו שמאל, המתגלים עימם להעניש הרשעים.

וכנגד חמישה דינים אלו, שהם חגיית נ"ה דקו שמאל, יש באישה חמש עריות. שההסתכלות בהן מעוררת דינים. חמש עריות שבאישה: קול שיער שוק, כנגד חגיית דשמאל, ויד ורגל, כנגד נ"ה דשמאל.

חז"ל אסרו רק ג' עריות בחגיית דשמאל, כי חגיית הם ג"ר, שאינם נמתקים לעולם. אבל נ"ה דשמאל, שנמתקים ע"י קו האמצעי, ואז אין בהם דינים, לא אסרו חז"ל. אבל שתיים אלו הן עוד יותר מערוה, כי להיותן נ"ה שהם מחוץ לגוף, מתדבקות בהן הקליפות, החמורות יותר מערוה.

310. חמש עריות נגלו בה, מצד חמישה דינים, חגיית נ"ה שבקו שמאל, שהתדבקו בנוקבא. וחמישה דינים התפשטו ברמ"ח דרכים. מכאן לומדים, קול באישה ערוה, שיער באישה ערוה, שוק באישה ערוה, יד באישה ערוה, רגל באישה ערוה. ואע"פ שאלו השתיים, יד ורגל, לא למדו חברינו, אבל שתיים אלו הן עוד יותר מערוה. רמ"ח הם גילוי המוחין דו"ק דג"ר שמצווה לגלות אותם. ג"ר וחכמה נמשכים מקו שמאל, ואפילו הו"ק דג"ר, שמצווה לגלות, אין גילוי החכמה שבהם אלא ביחד עם הדינים דשמאל להעניש הרשעים. וחמישה דינים התפשטו ברמ"ח דרכים, כי אין רמ"ח דרכים, גילוי ו"ק דחכמה, יכולים להתגלות, זולת ע"י חמישה

האידרא רבא קדישא

פְּסוּת נְקִיָּה

[כסותא דניא]

הזכר התפשט ונתקן בתיקונים שלו, בתיקונים דגדלות ב', התיקון של כסות נקייה. כי הקו האמצעי, המשפיע חכמה, אינו משפיע אלא בכסות, המכסה את הג"ר דחכמה, כי הכסות אינה משפיעה אלא רק מלמטה למעלה, שהוא ו"ק דחכמה, וזו כסות נקייה. אבל אם הכסות מעכבת לגמרי על השפעת החכמה, היא נקראת כסות סתם, ולא כסות נקייה.

וזו נעשית אמה נקייה, שהיסוד עצמו, שהוא חסד, נקרא אמה נקייה, אחר שמשפיע גם חכמה. כי הטהרה באה רק ע"י גילוי החכמה. ולפיכך, בגדלות א' לא היו נחשבים לכסות נקייה ולאמה נקייה, משום שהחכמה נעלמת שם לגמרי.

המספר רמ"ח הוא גילוי מוחין דו"ק, המילה זְכָרִי עִם ו"ה, שמצווה לגלות אותם. למה בת"ת קורא להם רמ"ח תיקונים, ובנוקבא קורא להם רמ"ח דרכים, וביסוד קורא להם רמ"ח עולמות? כי בז"א עוד לא פעלו כלל רמ"ח אלו, כי שם עוד אין מתגלה החכמה, המרומזת ברמ"ח, אלא שם נעשו שורש התיקונים לאלו הרמ"ח, שבשעה שיגלו החכמה, לא יגלו אלא ע"י תיקונים אלו. אבל עוד לא פעלו להעלים הג"ר דחכמה. כי גם ו"ק דחכמה לא נגלו שם. וע"כ נקראים שם רמ"ח תיקונים.

אבל כאן, ביסוד דגדלות ב', שכבר פועלים לגלות הו"ק דחכמה, ע"כ מכונים רמ"ח עולמות, מלשון העלם, על שהם מעלימים הג"ר דחכמה. אמנם מקום גילוי ו"ק דחכמה, אינו ביסוד אלא במלכות, וע"כ הם נקראים בה ו"ק דרכים. כי בה הם עושים דרכים לגלות ו"ק דחכמה.

311. הזכר התפשט ונתקן בתיקונים שלו, התיקון של פְּסוּת נְקִיָּה, וזו נעשית אִמָּה נְקִיָּה. אורכה של האמה ההיא רמ"ח עולמות. וכולם תלויים בפי האמה, הנקרא י'. וכיוון שנגלית הי', שהיא פי האמה, נגלה החסד העליון. ואמה זו נקראת חסד, ותלויה בפי האמה הזו, ואינה נקראת חסד, עד שנגלית הי' של פי האמה.

אחר שביאר הזוהר גדלות א' דז"א, התפשטות נה"י שלו, וביאר בניין הנוקבא במצב א', שכולה הי"ג דשמאל, מבאר עתה גדלות ב' דז"א, הנבחן בעיקר בתיקון היסוד, שיהיה ראוי להולדת נשמות ע"י זיווגו עם הנוקבא.

מקור ההפרש, כי נה"י דגדלות א' כולם חסדים ואין בהם גילוי חכמה שבשמאל. שאפילו צד שמאל שבו נעשה לצד של רחמים, לגורם יציאת החסדים. אבל עתה בגדלות ב' דז"א, נעשה תיקון היסוד, שהוא קו אמצעי שבנה"י דגדלות ב', שתתגלה גם חכמה עם החסדים. ותיקון זה נקרא גילוי פי האמה, עטרת היסוד, הנקראת י', שהיא המלכות המקבלת מג' קווים נה"י.

במלכות מתגלה החכמה, ע"כ נקראת עטרת יסוד, י', הרומזת על חכמה תתאה. אמנם עיקר השם חכמה תתאה, אינו בעטרת היסוד דז"א, אלא בנוקבא הנפרדת.

עיקר ההפרש מגדלות א' לגדלות ב', שבנה"י דגדלות א' אין גילוי לחכמה שבשמאל, כי אפילו השמאל משמש שם גורם לחסדים. אבל בנה"י דגדלות ב' יש גילוי הן לחסדים והן לחכמה. גם נודע שגילוי הארת החכמה שבשמאל מביא טהרה.

א. בהיותה בבחינת נר"ן דאחור דז"א, שאז יש לה צד שמאל בלי ימין, חכמה בלי חסדים, שאז אפילו החכמה שיש לה לא תוכל להאיר. שזהו קטרוג הלבנה.

ב. אחר הנסירה ואחר שהתמעטה לנקודה, ונבנית מחדש בבחינת שאין לה מעצמה ולא כלום, שאפילו החכמה דצד שמאל אין לה, וצריכה לקבל הכול מז"א, שאפילו החכמה שבשמאל צריכה לקבל מיסוד דז"א.

כיוון שהתפשטה אמה זו, שהתפשטה לרמ"ח עולמות, בעניין זכרי עם ו"ה, התפשט מיסוד, בתחילה צד הגבורה מהגבורות השייכות לנוקבא, הארת החכמה שבקו שמאל. והשתקע במקום אחד בנוקבא, שהתקבל צד השמאל מיסוד ביסוד דנוקבא, ששם תיקון המסך דמלכות, המעכב מלהאיר מלמעלה למטה, אלא רק מלמטה למעלה, בכסות על האור.

ונמצא, שהארת החכמה דצד שמאל שהשפיע לה היסוד דז"א, מאירה מיסוד דנוקבא ולמעלה בכל הגוף שבנוקבא. ויחד עם הארת החכמה העולה מיסוד דנוקבא מלמטה למעלה, נמשכה ג"כ כסות נקייה, כסות מהמסך שביסוד דנוקבא, המכסה את האורות, שלא יחזרו להימשך מלמעלה למטה.

ונרשם בע"ה, במסך שביסוד דנוקבא, הכסות של כל גוף הנוקבא, שיחד עם הארת החכמה, המאירה מיסוד דנוקבא מלמטה למעלה בכל הגוף שלה, עולה ג"כ כסות ממסך דיסוד הנוקבא, השומרת על האורות, שלא יימשכו מלמעלה למטה.

ובמקום זה נקראת ערוות הכול, שיש שם מקום אחיזה לחיצוניים, שלא ימשכו הארת החכמה מלמעלה למטה. וע"כ צריכה להיות מכוסה ושמורה, שלא תבוא לגילוי ערווה, ויאחזו בה החיצוניים. שצריכה להצניע המקום, שיהיה מיוחד רק ליסוד דז"א, קו האמצעי, שישפיע בה חסד. ואם יהיה חשש לאחיות החיצוניים, לא יתייחד עימה היסוד דז"א.

ובמקום זה נקראת ערוות הכול, מקום להצניע אותה האמה, הנקראת חסד, כדי להמתיק גבורה זו, הכוללת ה"ג, בחסד הזה, הכולל ה"ח. כדי שתתלבש החכמה בחסדים, שאז נשלמים שניהם. יסוד דז"א הכולל ה"ח, ויסוד דנוקבא הכולל ה"ג. חסד וגבורה, שכל פרט ופרט כלול משניהם.

אורכה של האמה היא, כלומר מידת החכמה הנגלית ע"י היסוד, כי אורך רומז על חכמה, הוא רמ"ח עולמות שהוא השיעור של ו"ק דחכמה. וכולם תלויים בפי האמה, הנקרא י', בעטרת יסוד, הנבנת למלכות, שהיא מקבלת מכל ג' קווים נה"י. ובה מקום גילוי של רמ"ח עולמות, ע"כ הם נקראים בה רמ"ח דרכים.

וכיוון שנגלית ה"י, שהיא פי האמה, נגלה החסד העליון, חסד דאז"א עילאין הנקרא אורא דכ"א. כי אחר שנגלית החכמה, נמצא החסד שביסוד בבחינת אורא דכ"א. אבל מטרם שנגלית החכמה, אפילו שמקבל חסד דאז"א עילאין, שהוא אורא דכ"א, נעשה בו לחסד סתם, שאינו דכ"א, משום שחסר מחכמה. ולא נקרא חסד, שהוא חסד עליון טהור, עד שמתגלה ה"י, עטרת היסוד, הנקראת פי האמה, גילוי החכמה, אז נקרא היסוד עצמו בשם חסד עליון שלם.

312. אברהם לא נקרא שלם בחסד הזה, עד שהתגלתה ה"י של האמה, עטרת יסוד. וכיוון שהתגלתה, נקרא שלם. כמ"ש, התהלך לפני וה"ה תמים. וכתוב, ואהיה תמים לו ואשתמרה מעוונתי. כל מי שמגלה י', כלומר מגלה החכמה שבעטרת יסוד, ונשמר שלא יכניס את ה"י לרשות אחר, דס"א, יהיה שלם לעוה"ב, ויהיה צרור בצרור החיים. שנשמתו תיכלל במלכות, הנקראת צרור החיים, משום שג' הקווים מתקשרים בה לצרור אחד.

ברשות אחר, כמ"ש, ובעל בת אל נכר, שהיא המלכות דס"א, המושכת החכמה מלמעלה למטה. ומשום זה כתוב, ואהיה תמים לו, כיוון שהוא תמים בגילוי ה"י, בעטרת יסוד, המאירה מלמטה למעלה. אז, ואשתמרה מעוונתי, שלא להתדבק בבת אל נכר.

313. וכיוון שהתפשטה אמה זו, התפשט צד הגבורה מגבורות השמאל שבנוקבא, שהן ה"ג חג"ת נ"ה דשמאל, והשתקע במקום אחד בנוקבא, ונרשם בע"ה, הכסות של כל גוף הנוקבא. ובמקום זה נקרא ערוות הכול, מקום להצניע אותה האמה, הנקראת חסד, כדי להמתיק גבורה זו, הכוללת ה"ג, בחסד הזה, הכולל ה"ח. חסד ימין, גבורה שמאל, התבשם זה בזה ונקרא אדם, הכלול מב' צדדים. ומשום זה בכל הספירות יש ימין ושמאל, דין ורחמים. ב' מצבים בנוקבא דז"א :

האידרא רבא קדישא

ז' מלכים דנוקבא שמתו

תיקונים להתקיים. נוקבא לא התבשמה ולא התקיימה, עד שירד החסד העליון והתקיימו,

314. מטרם שהוכנו תיקוני המלך, היה עתיק דעתיקין, המאציל העליון, בונה עולמות ומתקן

הנהר, הוא רק צד שמאל, שהתפשט ויצא מרחובות הנהר, וע"כ הוא ג"כ דין.

316. וכולם לא התקיימו. ולא שהתבטלו, אלא שלא התקיימו במלוכה של דין. עד שהתעורר והתפשט האחרון מכולם. כמ"ש, וימלוך תחתיו הָדָר, חסד עליון. ושם עירו פָּעוּ, שעל ידו פועה אדם, שזוכה לרוח הקודש. עירו, מלשון התעוררות. ושם אשתו מְהִיטְבָּאֵל בת מְטָרְד בת מִי זֶהָב. כאן התבשמו זה בזה, והמלכות נקראת אשתו, מה שלא כתוב בכולם, שם אשתו.

317. מְהִיטְבָּאֵל, מורה על התבשמות זכר ונקבא זה בזה. כי ז"א הוא הו"ו"ה שבמילוי אותיות א', הוא בגי' מ"ה (45). הנוקבא היא הו"ו"ה שבמילוי אותיות ה', היא בגי' ב"ן (52). מהיטבאל היא בגי' מ"ה וב"ן (97).

בת מְטָרְד, ע"ש התיקונים שבה מצד הגבורה. מטרד מלשון טרדות. בת מִי זֶהָב, שהתבשמו והתכללו זה בזה מי זהב, הרחמים והדין. כי זהב מורה על דין, הארת החכמה, ומים הם חסדים. וכלולים יחד. וכאן התדבקו האישה בזכר, מהיטבאל בהדר.

להיותה חכמה דשמאל, שאין לה קיום זולת בהתלבשות עם החסד שבימין. והתבשמו התיקונים דנוקבא ביסוד, חסד.

כמ"ש, ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום. במקום שכל הדינים נמצאים שם, כי אדום מורה על דינים. ולא התבשמו עד שהתקין הכול, ויצא החסד והתיישב בפי היסוד, בעטרת היסוד, ששם נגלתה החכמה.

וכתוב, וימת, כי לא התקיימו ולא התבשמו, להיותם דין בדין בלי חסד. כי שבירת הכלים הייתה בכל ספירה, וע"כ מזכיר אותם הזוהר בעתיקא, ובז"א, ובנוקבא. ואומר, שע"כ נשברו ז' מלכים דנוקבא, להיותם חכמה בלי חסדים. עד שיצא מלך הָדָר, חסדים, ואז התקיימו.

315. האם ייתכן שהם כולם דינים? הרי כתוב, וימלוך תחתיו שאול מרחובות הנהר, ולא נראה שיהיה דין. כי רחובות הנהר, היא בינה שממנה נפתחים חמישים שערים של אורות ונרות לשישה קצוות העולם, שהוא ז"א שנקרא עולם. ומשום זה נקראת רחובות. הרי ששאל מרחובות הנהר אינו דין. אלא כולם הם דין חוץ מאחד, המלך האחרון שהתקיים, הָדָר. ושאל מרחובות

האיזרא רבא קדישא

זרועות הזכר

[דרועין דדנווא]

318. בצדדיו מתחלק בזרועות ובשוקיים. ב. מוחין דג"ר, אשר הימין שולט, והם חסדים ורחמים.

ונכללו ג' קשרים שבימין בג' קשרים שבשמאל, זהו במוחין דו"ק, שאז נכלל הכול בשמאל, והשמאל שולט עם הדינים שלו. משום זה על השמאל כתוב זרוע, זרוע ה', אבל הימין לא כתוב בו זרוע. כי נקרא זרוע רק בזמן שליטת השמאל, במוחין דו"ק.

ימין ה' נקרא, כשיש בו ג' קשרים של האבות, שהנחילו לחלקם, ג' מוחין חב"ד, שהם ג"ר דפנים, המתפשטים בחלקם, כי המוחין מתפשטים בכל הגוף.

319. הלוא בגי' חללי המוח שבגולגולת הם נמצאים ולא בגוף, כי אין חב"ד אלא בראש? כל ג' מוחין חב"ד מתפשטים ומתקשרים בכל הגוף, וכל הגוף נקשר באלו שלושה, והם מתקשרים בזרוע הימנית.

ומשום זה חָמַד דוד ואמר, שֵׁב לימיני. משום שהתחבר עם האבות, חג"ת שנעשו לחב"ד, ונקשרו בימין. ודוד יושב שם לכיסא שלם, כי דוד הוא מלכות, רגל לכיסא. שחג"ת הם ג' רגלי הכיסא והוא רביעי להם, ומשלים הכיסא.

בצדדיו מתחלק בזרועות ובשוקיים. זרועות הזכר, ימין ושמאל. זרוע ימנית, ג' קשרים נקשרו בה ונכללו בבי' זרועות. ג' קשרים בזרוע הימנית, וג' קשרים בשמאלית. ונכללו ג' קשרים שבימין בג' קשרים שבשמאל. משום זה על השמאל כתוב זרוע, זרוע ה', אבל הימין לא כתוב בו זרוע, אלא, ימינך ה'. ימין ה' נקרא, כשיש בו ג' קשרים של האבות, שהנחילו לחלקם. אחר שביאר הזוהר זכר ונוקבא, שהם ימין ושמאל שבקו האמצעי דז"א, ת"ת, הדבוקים זה בזה, והנוקבא באחור הזכר. מבאר עתה ימין ושמאל שבבי' קווים בז"א, שהם פרודים בימין ובשמאל, חו"ג דז"א, הנקראים זרועות.

אמנם ג' קווים חג"ת דז"א כלולים יחד, ובכל אחד מגי' קווים כלולים כל ג' הקווים, והם נקראים ג' קשרים. ויש ג' קשרים בחסד, ג' קשרים בגבורה, ג' שלישים בת"ת. והזוהר מדבר כאן רק מגי' קשרים שבבי' זרועות חו"ג. ואלו הקווים נמשכים מהמוחין דז"א. ויש בהם בי' בחינות:

א. מוחין דו"ק, אשר קו השמאל שולט, ודינים נמשכים ממנו, ואין שם חסדים כלל.

321. בימין הזה נאחזים 370,000 ריבוא, הנקראים ימין, מספר כללות המוחין, ו-185,000 ריבוא, שנקראים זרוע ה', שהיא קפיאת האורות שבקו שמאל לרשעים. קפ"ה (185) הוא קפיאת האורות, שזה ימין ונקרא זרוע ה', ימין ושמאל שהם ימין.

מזה ומזה תלויה זרוע, שגם הזרוע כלולה מימין ומשמאל. וזה וזה נקראים ת"ת, שגם הת"ת כלול מימין ומשמאל, כמ"ש, מוליך לימין משה, זרוע תפארתו. מוליך לימין משה, הרי ימין. זרוע, שמאל. זרוע תפארתו, שכלולים זה בזה.

322. ביד שמאל נאחזים 450 ריבוא בעלי מגנים, ונאחזים בכל אצבע. ובכל אצבע נמצאים 10,000 בעלי מגנים. כמה הם בכל היד? הימין נקרא עזרה קדושה הבאה מזרוע ימנית, מג' קשרים שבה. כמ"ש, והנה ידי עימך. ונאחזים מזה אלף וד' ריבוא (40,000), וח' ריבוא (80,000), ו-500,000 בעלי עזרה בכל העולם. ונקראים יד ה' עליונה, ויד ה' תחתונה.

כי אע"פ שבכל מקום יד ה' היא שמאל, אם זכו היא ימין ה', שנכללה היד בזרוע ונעשתה עזרה, ונקראת ימין. ואם לא זכו, יד ה' תחתונה, שהיא שמאל. כשמתעוררים דינים קשים לרדת לעולם, כתוב, סוד ה' ליראיו.

יש ב' הארות בשמאל בזמן הארת הג"ר :

א. גילוי הדינים שבו, הזרוע הנטויה, מזמן המוחין דו"ק. במספר 450 ריבוא, כנגד חג"ת נ"ה שבו. וכל מה שבכלל יש ג"כ בפרט בכל אצבע. לכן ביד שמאל נאחזים 450 ריבוא בעלי מגנים, שמגנים על החכמה מפני הרשעים, שלא ימשיכו מלמעלה למטה, ונאחזים בכל אצבע, שהכלל מאיר בכל פרט.

ב. החכמה, הנמשכת עם הדינים, שהם ע"ס שבכל אחת מאירה החכמה, הנקראת אָלף. ובכל אצבע נמצאים 10,000 בעלי מגנים, ע"ס דחכמה. כי גילוי חכמה הוא באצבעות.

ב' בחינות בימין בזמן הארת הג"ר :

א. שהשמאל משמש לימין, והימין הוא השולט. שאז נקראים שניהם ימין ה'.

ב. שהימין מסייע שיתגלו אורות החכמה שבשמאל, כלומר, שמלביש החכמה בחסדים שלו, כדי שהחכמה תוכל להאיר. ואז נבחן הימין לסיוע ולעזרה לשמאל, ונקרא עזרה קדושה הבאה מזרוע ימנית, מג' קשרים שבה, כלומר שמסייע להארת החכמה שבשמאל.

ואז אותם חג"ת נ"ה דשמאל, חמישה דינים שהשמאל מעניש הרשעים בעת שהוא במוחין דו"ק, הם גדלים עתה ע"י העזרה שבימין, ונעשים 500,000. שמאות הם חסדים ואלף הוא חכמה. וכשחמישה דינים מתלבשים בחסדים, נעשים 500,000.

ומשום זה כתוב, אבן מאסו הבונים הייתה לראש פינה. שכתוב על המלכות, דוד, משום שישב לימין. וכתוב, ותנוח ותעמוד לגורלך לקץ הימין. והזכיר לו לקץ הימין, שהודיע לו שהוא כמי שזכה לאהבת המלך, שהמלך מקבל אותו לימין. אשרי חלקו של מי שהושיט לו המלך את ימינו, לקבל אותו תחת ימינו. וכשיושב הימין הזה, ג' הקשרים שלו מתפשטים ומאירים לתחתונים.

320. והזרוע אינה מושיטה ידה בג' קשרים, במוחין דחב"ד, כי שם שליטת הימין. ע"כ נקראת, ימין ה'. וכשמתעוררים רשעים בעולם, מתעוררים ג' קשרים אחרים, דין קשה, ומושיט הזרוע, שאז היא יד ימין. אבל נקראת, זרוע ה', זרוע הנטויה. בזמן שג' קשרים אלו שבימין נכללים בג' הקשרים האחרים, שהם דין קשה, נקרא הכול ימין, ועושה הדין ברחמים. כמ"ש, ימינך ה' נאָדרי בכוח, ימינך ה' תרַעץ אויב. משום שמתעוררים בדינים רחמים.

מוחין דחכמה מאירים רק עם גילוי דינים על הרשעים, הרוצים להמשיך החכמה מלמעלה למטה. וכשמתעוררים רשעים בעולם, מתעוררים ג' קשרים אחרים, דין קשה, ומושיט הזרוע לדון הרשעים בדינים קשים על שממשיכים החכמה מלמעלה למטה, כי לולא הושטת הזרוע להעניש הרשעים, אי אפשר שתתגלה החכמה.

וכשמושיט הזרוע, להעניש הרשעים, אז מתגלים המוחין דג"ר, ואז היא יד ימין. כי גילוי הג"ר הם ג' קשרים, המתקשרים ביד ימין. אבל נקראת זרוע ה', זרוע הנטויה, כי פעולת גילוי הדינים, בשעת הופעת החכמה, נבחנת לזרוע הנטויה, כמי שנוטה זרוע להעניש את אויביו. אמנם אז מתגלים ג"ר דפנים, ג' קשרים שבימין. כי זרוע נקראת רק מוחין דו"ק, שהם פועלים דינים. וחסד לא נמצא שם כלל.

משא"כ כאן במוחין דג"ר, עיקר הפועל והשולט הוא החסד, והזרוע אינה פועלת דינים, אלא בזרוע הנטויה, שרק נטויה להעניש הרשעים, כדי לשמור על החכמה. אבל לא בפועל ממש, כי אז שליטת הימין.

בזמן שג' קשרים אלו שביד ימין, נכללים בג' הקשרים האחרים, שהם דין קשה, בעת הופעת החכמה, שצריכים להיכלל בזרוע הנטויה, כדי להישמר מחיצוניים, אז נקרא הכול ימין, כי אז מתגלים המוחין דג"ר, ועושה הדין ברחמים, כי גילוי הדין שבזרוע הנטויה, נעשה כדי שיתגלו הרחמים.

כמ"ש, ימינך ה' נאדרי בכוח. כי הימין מתאזר ע"י הכוח של הזרוע הנטויה. ימינך ה' תרַעץ אויב. ונבחן אשר הימין מרחיק האויבים ומכניעם. ולא השמאל, כי השמאל רק מסייע לשליטת הימין.

ונוסף עליהם, 500,000, שהם חמישה דינים שביד שמאל, שאחר התלבשותם בעזרה דחסדים, נעשו ל-500,000. שהם חכמה וחסדים יחדיו, המכונים 100,000, בכל אחד מחמשת הדינים. וכשמתעוררים דינים קשים לרדת לעולם, בזמן שזרוע ה' מגלה חמשת הדינים שלה, להוריד אותם על הרשעים, כאן כתוב, סוד ה' ליראיו. שכאן, אם הימין מסייע להלביש אותם בחסדים של ג' הקשרים שלו, מתגלה בהם סוד ה', שהוא החכמה, ליראיו, לאותם שיראים מפני הדינים ההם, ונוהרים שלא להמשיך החכמה מלמעלה למטה.

המוחין דימין עצמו הם י"ב (12) בחינות, חו"ב תו"מ שבכל אחד ג' קווים, ומלכות המקבלת כולם, והם ג' הויות שבכל אחת ד' אותיות, ומלכות המקבלת אותם. אשר מלכות המקבלת אותם היא אלף, שבה מתגלה החכמה, וארבע אותיות הו"י"ה האמצעית הן ד' ריבוא (40,000).

שנאמר, ונאחזים מזה אלף וד' ריבוא. אלף, מלכות. ד' ריבוא הם הו"י"ה אמצעית. ושניהם הם הדעת. ועוד ח' ריבוא (80,000), מב' הויות ימין ושמאל, חו"ב. וכל זה הוא במוחין שביד ימין עצמה, שהם חב"ד ומלכות המקבלת אותם.

האידרא רבא קדישא

הנסירה

להביא אותה לזכר, לז"א. כמ"ש, ויפל ה' אלקים תרדמה על האדם וישן. וישן, הוא כמ"ש, עורה למה תישן ה'.

וכתוב, וייקח אחת מצלעותיו, הנוקבא, ועלתה לאו"א, ונתקנה. ובמקומה שקועים רחמים וחסד. כמ"ש, ויסגור בשר תְּחַתְּנָה. וכתוב, וְהִסִּירוּתִי אֶת לֵב הָאֲבָן מִבְּשָׂרְכֶם, ונתתי לכם לב בשר.

שורש הנוקבא הוא המלכות דצ"ב, שסיימה ו"ק דנקודים. כלומר, המלך האחרון אשר שם, שממנו ולמטה היה בי"ע דפרודא. ונבחן אז, שז"א היה בחב"ד חג"ת דכלים ונ"ר דאורות. ועולם אצילות דנקודים היה מסתיים בנקודת החזה שבת"ת דז"א, מחמת המלכות שעלתה במקום בינה של ז"א, ת"ת, וסיימה אור האצילות, שלא יתפשט יותר. וכל הכלים, שהם ב' השלישים התחתונים דת"ת דז"א שמחזה ולמטה, וכל ג"ס נה"י יצאו מאצילות והיו לבי"ע.

וכל מה שבבי"ע לקחה המלכות לרשותה, כי היא שהוציאה אותם לחוץ בעת הקטנות דנקודים, וגם היא שהחזירה אותם לאצילות בעת הגדלות שמקודם שבירת הכלים. כי אז ירד הצמצום של המלכות מבינה דז"א, ת"ת, אל מקומה בנקודה דעוה"ז, ובי"ע, שהם תנה"י דז"א, שיצאו ממדרגת ז"א אל מתחת למלכות המסיימת, חזרו שוב לבחינת ז"א דאצילות.

ומתוך שאין היעדר ברוחני, נבחן שגם המלכות המסיימת נשארת גם עתה במקום החזה דז"א, אלא רק כוח הצמצום שבה ירד לנקודה דעוה"ז. ואותם בי"ע, שהיו מקודם לכן בעת קטנות תחת רשותה, התחברו עתה אליה לבחינת אצילות, ונעשו לט"ת שלה.

כי הנקודה המסיימת שבחזה דז"א נעשתה לכתר, ותנה"י דז"א נעשו לחו"ב וחג"ת נה"י

323. כל הדינים הנמצאים מהזכר, מז"א, קשים בתחילתם ונוחים בסופם. וכל הדינים הנמצאים מהנוקבא, נוחים בתחילתם וקשים בסופם. ואם לא שהיו נעשים כאחד, לא היה העולם יכול לסבול. עד שעתיק דעתיקין, הסתום מכל, הפריד אותם זה מזה, ואח"כ חיבר אותם שיתבשמו יחד.

ז"א קו ימין, הנוקבא קו שמאל. הקו הימני נמשך מנקודת החולם, י הנכנסת באור. לכן כל הדינים הנמצאים מהזכר, מז"א, קשים בתחילתם, שהם הדינים דמסך דמלכות שנכנסו בבינה. אבל נוחים בסופם, כי אח"כ מתגלים חסדים על המסך הזה, והדינים נוחים.

וכל הדינים הנמצאים מהנוקבא, נוחים בתחילתם, כי הנוקבא נמשכת מקו שמאל, שתחילתו יציאת הי מאויר, שהתבטלו הדינים דמסך. אבל לבסוף הם קשים, כי משליטת השמאל נמשכים כל הדינים.

אמנם שניהם מחוברים יחדיו בקו אמצעי, ת"ת. וע"כ הדינים דדכורא נחלשים ע"י הנוקבא, שבה יצאה הי מאויר. והדינים דנוקבא נחלשים ע"י הזכר, כי נותן אותם לאחוריו, ומבטל את שליטתם בזה.

ואם לא שהיו נעשים כאחד, לא היה העולם יכול לסבול. כי ע"י התדבקותם יחד נחלשים הדינים שבהם. ונמשכים הדינים שבהם, עד שעתיק דעתיקין, הסתום מכל, הפריד אותם זה מזה, שהיא הנסירה, שניסר אותם זה מזה, ואח"כ חיבר אותם שיתבשמו יחד, שהתחברו פב"פ, והתבשמו כל הדינים שבהם.

324. וכשהפריד ביניהם, הפיל תרדמה על ז"א, והפריד הנוקבא מאחורי צדדיו, והתקין אותה בכל התיקונים, והצניע אותה ליום שבת,

עוד בנקב החזה, נקב הפנים שבז"א, אלא בקו האמצעי בנקב האחור, שהיא עירוב של נוקבא שבגופו עם נוקבא הנפרדת. ובמצב הזה יצאו נ"ר דנפש דנוקבא בכלים דחב"ד חג"ת, ותיקן פרוצוף הנוקבא עד הטבור, עד החזה שלה מבחינת נפש.

ואח"כ כשיצאו ג"ר דנשמה דז"א, עם נה"י חדשים דכלים, אז כלולים בנה"י אלו, ט"ת דאור הרוח דנוקבא, ונבנו כל ע"ס דרוח דנוקבא, גם המוחין דרוח, שהם מוחין דשמאל. כלומר, שקיבלה אור החכמה הנמשך בקו שמאל.

ואם הנוקבא לא הייתה עוברת לצד האחור, להתאחד עם נוקבא שבגופו דז"א, אלא הייתה עומדת במקומה בנקודת נקב החזה בצד הפנים של ז"א, היה יוצא, שבעת שיצאו לנוקבא המוחין דשמאל, ג"ר דרוח, הייתה מקבלת אותם מז"א, ככל מדרגה תחתונה המקבלת מעליונה. ומכ"ש שט"ס שלה באים מתנה"י החדשים דז"א. ואז היה השמאל ממותק בחסדים, כי ז"א קו אמצעי, שימין ושמאל מיוחדים בו. ואז הייתה הנוקבא יכולה לקבל אותם.

משא"כ, עתה, שעומדת בצד האחור דז"א, שפירושו, שהתערבה יחד עם הנוקבא שבגופו, נמצא בעת שיצאו המוחין מקו שמאל מאמא, לקחה אותם הנוקבא הנפרדת ישר מקו שמאל דאמא, כמו הנוקבא שבגופו של ז"א, ונעשו בזה לשני פרוצופים, שפרצוף ז"א כולו ימין, שמקבל רק מקו ימין דאמא, ופרצוף נוקבא הנפרדת, שהתדבקה בו באחור, כולו שמאל, כי לוקח רק קו שמאל מאמא, כמו הנוקבא שבגופו.

והבן היטב, כי נוקבא שבגופו דז"א לפי עצמה, אע"פ שמקבלת מאמא שמאל בלבד, אין זה פוגע כלום בתיקון קו אמצעי. כי כל צד שמאל שלו בא לו מחמת שהוא מייחד קו ימין וקו שמאל באמא, שמתוך כך יש לו עצמו ג"כ ימין ושמאל. הרי שהנוקבא שבגופו, צד השמאל, כבר ממותקת יפה בימין, ואין בה שום דין. שהרי אפילו הזרוע השמאלית דז"א, נקראת ג"כ ימין ה'.

משא"כ נוקבא הנפרדת, שקיבלה עתה מוחין דשמאל מחדש, מחמת שנעשתה כנוקבא שבגופו, הנה מוחין אלו עוד לא קיבלו שום מיתוק מחסדים דקו אמצעי, כי עוד לא הגיעו אליו כלל, אלא הגיעו ישר מקו שמאל דאמא אל הנוקבא הנפרדת הדבוקה באחור. וכיוון שאין בה הייחוד דקו אמצעי, היא נמצאת בבחינת שמאל בלי ימין, שהם דינים קשים, ולא הייתה יכולה לעמוד בהם.

כל התיקון שצריכים כאן, אינו אלא להפריד הנוקבא מאחורי ז"א, ולהחזיר אותה לפנים דז"א, בנקב החזה דז"א, כדי שכל מה שתקבל לא תקבל אלא מז"א, קו האמצעי, ואז יהיו לה חכמה וחסדים יחדיו, שהם כל השלמות.

שלה. באופן, שבעת גדלות נקודים קודם השבירה, נעשו מבי"ע שחזרו לאצילות, ב' מדרגות:

א. שחזרו לבחינת תנה"י דז"א, כמו שהיו מטרם צ"ב.

ב. שנבנה מהם כל פרוצוף המלכות דז"א, ונעשו מאותם תנה"י דז"א, ט"ס חו"ב חג"ת נה"ימ שלה.

ומכאן, בעולם התיקון, כאשר ז"א מברר נה"י שלו וקונה נה"י חדשים דכלים, שהם ג"ר דאורות, באותו זמן משיגה גם הנוקבא ט"ס חו"ב חג"ת נה"ימ דכלים. ונבנית לפרצוף שלם של ע"ס. וכן אם חטאי התחתונים גורמים חזרת ז"א לבחינת ו"ק ומתבטלים הנה"י החדשים שנבררו לו מבי"ע, הנה באותה העת מתבטלים ג"כ ט"ת דמלכות, כי שורש אחד לשניהם.

ועד כאן דיברנו מנוקבא הנפרדת של ז"א, ששורשה הוא מלכות המסיימת דנקודים. והיא אינה בחינת שמאל דז"א, אלא מלכות המסיימת אותו לגמרי. ונקראת מלכות הנפרדת מז"א, שהיא מדרגה אחרת שמתחת לז"א, ומקבלת ממנו כל ט"ס חו"ב חג"ת נה"ימ שלה, מבחינת תנה"ימ שלו.

ושורשה הקבוע בז"א הוא נקודת החזה שלו מבחינת הכלים. ומבחינת האורות, שהם רק נ"ר, חג"ת נה"י, נבחן שורש המלכות הקבוע בז"א בנקודה תחת היסוד שלו. וב' יחסים אלו הם רק מטעם ערך ההופכי בין כלים לאורות, אבל הן נקודה אחת, נקודת הסיום דו"ק שלו, על דרך שהיו בנקודים בעת הקטנות.

ויש ג"כ נוקבא שבגופו דז"א, ואינה נפרדת ממנו לעולם, והוא צד השמאל שלו. כי הדעת כלול מימין ומשמאל, מטעם שמכריע ב' הקווים ימין ושמאל. הימין שבו הוא ז"א עצמו, והשמאל שבו הוא המלכות, נוקבא שבגופו.

וכן בת"ת וכן ביסוד. כי הקו האמצעי בכל מקום שהוא, כולל בתוכו ימין ושמאל, אשר הימין הוא ז"א, והשמאל הוא נוקבא שבגופו, ושניהם הם מדרגה אחת וקומתם שווה. וכל מה שאמרנו בנוקבא הנפרדת, אינו נוהג בנוקבא זו שבגופו.

ובתחילת התיקון של הנוקבא הנפרדת, חיבר אותה המאציל עם הנוקבא שבגופו דז"א, שת"ת התפשט מטבור הלב, מבחינת נקב החזה, שנקרא טבור הלב, ששם מלכות הנפרדת דז"א, העומדת בפנים דז"א. ועשה אותה בית קיבול והעביר אותה לצד האחור, לצד האחור דז"א. שהיא נעשתה בזה לשמאל שלו, הנקראת נוקבא שבגופו.

ובזה עירב נוקבא הנפרדת בנוקבא שבגופו, ונעשו שתיהן לנוקבא אחת. שמקום מצבה אינו

ליום השבת, שהכין אותה לזיווג ביום השבת, שאז יש לזו"ן מוחין דחיה, הראויים להולדה.

325. ובשעה שהשבת רצתה להיכנס, בשעת בין השמשות, היה בורא מזיקי עולם, רוחות ושדים וסערות, ומטרם שגמר אותם, באה המלכה בכל התיקונים שלה מהשבת, וישבה לפניו. כי ביום הזה משיגה ג"ר דחיה, המכניעות ומבטלות כל המזיקים והס"א, שאין אז ממשלה בעולם חוץ ממנה.

בשעה שישבה לפניו, הניח אלו הבריות ולא נשלמו. כי מאחר שהמלכה יושבת עם המלך והתחברו פב"פ, מי ייכנס ביניהם ומי יתקרב אליהם?

וכשהתחברו, התבשמו זה בזה, משום שהשבת היא יום שהכול התבשם בו. ומשום זה התבשמו הדינים אלו באלו, כי דינים דדכורא, הקשים בתחילתם, מתבשמים בתחילת הנוקבא, ששם הדינים נוחים. ודינים דנוקבא, הקשים בסופם, מתבשמים בסוף דדכורא, ששם הדינים נוחים. ונתקנו העליונים והתחתונים.

והזוהר מבאר, איך הפריד הנוקבא מאחורי ז"א, והשיב אותה לפניו. כשהפריד ז"א ונוקבא מדבקות של אחוריים, הפיל תרדמה על ז"א, שהסתלקו ממנו המוחין דנשמה, שהם חכמה וחסדים, שז"א נאחו בהם. והשאר בו רק צד השמאל של המוחין, שהם בינה וגבורה, אשר הנוקבא נאחזה בהם. שמוחין אלו הם שינה וסתימת עיניים, מפני שנסתמת החכמה, העיניים, מחמת שאינם יכולים להאיר בלי חסדים. כמ"ש, ויפל ה' אלקים תרדמה על האדם וישן.

והפריד הנוקבא מאחורי צדדיו דז"א, שהמאציל עורר את המסך בהחזרת הי' לאור, והסתלקו המוחין דאחור של הנוקבא, שזה נבחן ללקיחת הצלע מז"א, כי התבטלה הארתה, ואז חזרה לנקודת החזה, כמו שהייתה מטרם העברתה לאחורי ז"א. כמ"ש, וייקח אחת מצלעותיו. ואח"כ עלו ז"א ונוקבא לאו"א. כמ"ש, וייבן ה' אלקים, או"א, את הצלע, הנוקבא, שהמשיכו מוחין חדשים לז"א ולנה"י חדשים, שמהם כל המוחין דנוקבא החדשים. והצניע אותה

האידרא רבא קדישא

קין והבל

עורר כוח השמאל והאחור של הנוקבא, והטיל זוהמה בנשמות הכלולות בנוקבא, שהטיל עליהן שליטת השמאל, שלא תרצינה להיכלל בימין.

וע"כ נבחן זיווג זה כמו ששניים באו על חוה. כי מצד אחד התדבקה הנוקבא עם ז"א, קו אמצעי, המתקן את החכמה, שלא תאיר אלא מלמטה למעלה, שע"י זה מיוחד ב' הקווים ומלביש החכמה בחסדים. ומצד שני התדבק בה הנחש, המעורר המשכת ג"ר דשמאל, כלומר מלמעלה למטה, ולהפריד אותה מהימין, חסדים, בהתנגדות לקו האמצעי. והולידה שתי נשמות, קין והבל, שקין נולד מזוהמת הנחש, והבל נולד מחסדים דז"א.

אחר החטא של עצה"ד, רצה המאציל לראות, אם הדינים שבנוקבא התבשמו בז"א. רצה לראות, אם החטא דעצה"ד לא פגם בדינים דנוקבא. והתדבקו ב' אלו, אדם וחוה, זה בזה, שעורר את ז"א ונוקבא שלו, שיתחברו זה עם זה. ויצא מצד הנוקבא דין קשה, כי זוהמת הנחש התגברה על הנשמה, ויצאה הנשמה כולה מבחינת הנוקבא וזוהמת הנחש, מבחינת מלמעלה למטה של החכמה, שהוא דין קשה, שאין רצונו להתחבר עם הימין. כמ"ש, והאדם ידע את חוה אשתו, ותהר ותלד את קין. ולא היה העולם יכול לסבול, משום שהנוקבא

326. עתיקא קדישא רצה לראות אם הדינים התבשמו, התדבקו ב' אלו, אדם וחוה, זה בזה, ויצא מצד הנוקבא דין קשה. כמ"ש, והאדם ידע את חוה אשתו, ותהר ותלד את קין ותאמר, קניתי איש את ה'. כי העולם לא היה יכול לסבול, משום שחוה עוד לא התבשמה והנחש הקשה הטיל בה זוהמה של דין קשה. ומשום זה לא הייתה יכולה להתבשם.

וכשיצא קין מצד הנוקבא, יצא חזק וקשה בדיניו. כיוון שקין יצא ממנה, נחלשה והתבשמה. אח"ז ילדה נשמה אחרת, ממותקת יותר, ועלה עליו קין, שהוא יותר חזק, שכל הדינים התחברו עימו.

אחר שביאר הזוהר אצילות הנוקבא, והנסירה, והזיווג השלם דפב"פ שביום השבת, מבאר עתה הזיווג של חול, שהיה אחר אכילת עצה"ד, אחר הנסירה, בהיות זו"ן פב"פ, אלא קודם יום השבת.

והנה ע"י החטא דעצה"ד, שפירושו, התעוררות המשכת החכמה מלמעלה למטה, כרצון הנחש וכל הקליפות, גרם למעלה ביאת נחש על חוה, שהקליפה, הנקראת הנחש העליון, קיבלה כוח ע"י חטא התחתונים בעצה"ד, להתדבק בנוקבא, כדי להמשיך ממנה החכמה מלמעלה למטה, כמו שהייתה לפני הנסירה. ובזה

דחיריק ממלכות שעלתה לבינה. כי כך דרכו של הקו האמצעי, למעט הגי' דשמאל ע"י מסך דחיריק. ואז נכנע להיכלל עם הימין.

כי עתה שהתמעט ונפל לשקוע בים הגדול, וי"ק, אז הוא נכלל עם אחיו, עם הימין. וזה רק בזמן שמבשם הדמעות העליונות, שתחילה מוציא את האבן מנקב התהום, שמוריד המלכות מבינה, ומתגלות שוב הגי' דשמאל. ואז מתחדשת המחלוקת דימין ושמאל, ויוצאים הדינים שבקו שמאל.

והם נקראים ב' דמעות. וכשהקב"ה, קו האמצעי, ממשיך הלבן, החסדים, אז נופלות הדמעות לתוך ים החכמה ומתבשמות, כי נכללות בימין. בעת שהים מבשם ב' הדמעות עם החסדים, אז נכלל קין עם אחיו הבל, ימין. ואחר שנכללו, יורדות מהם נשמות לעולם, לכל איש לפי דרכו. אם מעשיו בימין, ממשיך נשמה מהבל. ואם מעשיו בשמאל, ממשיך נשמה מקין.

328. מטרם שנכללו זה עם זה, היו מכוסים. ואע"פ שהיו נסתרים, התפשטו זה בזה, ונעשו גוף אחד, בשליטתו של קין. ומהגוף הזה יורדות נשמות הרשעים החוטאים אמיצי רוח. משום שהוא בשליטתו של קין. האם משניהם ביחד יורדות נשמות, הלוא הם ב' קצוות? אלא, זה אל הצד שלו, וזה אל הצד שלו. שמקין נמשכות נשמות רשעים הדבקים בפסולת השמאל, ומהבל נמשכות נשמות לרשעים הדבקים בפסולת הימין. וכל זה מטרם שנכללו זה עם זה בשקיעה של הים הגדול, המבשם הדמעות העליונות. אבל אחר שנמתקו, נמשכות מהם נשמות צדיקים, שאינם כל כך צדיקים. אשריהם הצדיקים, שנשמותיהם נמשכות מהגוף הזה הקדוש שנקרא אדם, הכולל הכול, שהוא מקום שהעטרות, הגי'ר, והספירות הקדושות מתחברות יחד בצרור האשכול. שכל הספירות, הגי'ר והו"ק, הימין והשמאל, הכול כלולים בו יחד.

329. אשריהם הצדיקים, שהתגלו להם כל אלו הדברים הקדושים הנאמרים ברוח הקודש העליון, רוח, שכל הקדושים העליונים נכללו בו. שהם דברים שעליונים ותחתונים מקשיבים להם. אשרי לכם, היושבים על כיסא הדין, קוצרי השדה, אשר תדעו דברים אלו ותסתכלו בהם, ותדעו את אדוניכם פב"פ, עין בעין. ובדברים אלו תזכו לעוה"ב. כמ"ש, וידעת היום והשבות אל לבבך כי הוי"ה הוא האלקים. הוי"ה, עתיק יומין, הוא האלקים, ז"א, והכול הוא אחד.

לא התבשמה בז"א, אלא שהולידו בשליטת השמאל בלבד. ומהו הטעם שלא התבשמה בז"א, והרי התחברה עימו? משום שהנחש הקשה הטיל בה זוהמה של דין קשה.

בסיבת חטא התחתונים בעצה"ד, קיבל הנחש כוח להטיל זוהמה בנשמות, ומשום זה לא הייתה יכולה להתבשם, כי הטיל בה כוח שליטת השמאל על הימין, שנקרא זוהמה.

אחר שיצא ממנה קין, זוהמת הנחש ושליטת השמאל, נחלש כוח השמאל שבה, והתחברה והתבשמה בימין, בז"א. אחי"ז ילדה נשמה אחרת, ממותקת יותר, נשמת הבל, שיצא מז"א מהחסדים.

327. כתוב על קין והבל, ויהי בהיותם בשדה. בשדה שלמעלה, שדה תפוחים, המלכות, שמשם נולדו. וניצח הדין של קין את אחיו, משום שהיה קשה ממנו, והכניע אותו והסתיר אותו תחתיו. עד שהקב"ה התעורר על זה והעביר את קין מפניו, והשקיע אותו בנקב של התהום הגדול. והוא כולל את אחיו בשקיעה של הים הגדול, המבשם הדמעות העליונות. ומהם יורדות נשמות לעולם, לכל איש לפי דרכו.

קין והבל הם שמאל וימין שבמלכות. ויהי בהיותם בשדה, למעלה במלכות. והייתה ביניהם מחלוקת, כדרך ימין ושמאל. והשמאל, קין, ניצח את הימין, הבל.

והרי בכל מקום שהימין והשמאל נלחמים זה בזה, פעם מתגבר הימין ופעם מתגבר השמאל, כמ"ש, יעלו שמיים יירדו תהומות. כי כשהשמאל מנצח, אז יעלו שמיים, שמושך גי'ר, גלי הים. וכשהימין מנצח, אז יירדו תהומות, שגלי הים שעלו עד השמיים, שיאם בכוח השמאל, שהשיגו גי'ר דשמאל, חוזרים ונופלים לנקבי תהומות, שחוזרים ואובדים הגי'ר שלהם ונופלים לו"ק, נקב של התהום הגדול, ששם עלתה המלכות לבינה והתמעטה מגי'ר.

ואי"כ למה נאמר כאן, שקין הרג את הבל, שהשמאל ניצח את הימין? משום שקין היה דין קשה ביותר ששלטה עליו זוהמת הנחש, ועי"כ התגבר על הימין, הבל, והכניע אותו והסתיר אותו, שלא תהיה ניכרת מציאותו. כי למעלה ברוחניות לא שייכת הריגה באופן אחר.

ונמשכה שליטת קין, עד שהתעורר הקו האמצעי, הקב"ה, והעביר את קין מפניו, שהעביר ממנו הגי'ר, והשקיע אותו בו"ק בלי גי'ר ע"י שהפיל אותו בנקב התהום הגדול, המסך

האידרא רבא קדישא

עליונים למטה ותחתונים למעלה

ההם. הרי שמתיקון אדם נמשך, שיהיו העליונים למטה והתחתונים למעלה.

331. כתוב, וצדיק יסוד עולם. שכולל שישה במקור אחד, כמ"ש, שוקיו עמודי שש. כי כל שוק יש בה ג' קשרים, ב' שוקיים שישה קשרים. וכיוון שהיסוד כולל נו"ה, ב' שוקיים, נמצא שהיסוד כולל שישה קשרים כאחד.

330. אמר רבי שמעון, אני רואה עליונים למטה ותחתונים למעלה, הוא צורת אדם, תיקון עליון, כלל כולם.

כי תיקון אדם, הקו האמצעי, מיעט הג"ר דשמאל, שהם עליונים, ונתן אותם למטה, שאין בהם חפץ. ואת הדינים שיצאו בהארת הג"ר דשמאל, שהיו למטה משמאל, הגביה אותם למעלה, שאין הארת חכמה זולת בגילוי הדינים

האידרא רבא קדישא

כלל ופרט, פרט וכלל

הספירות התחתונות, באצבעות הרגליים הן פרט וכלל, כי תחילה יצא הפרט, הרגליים, משום שהגוף ת"ת, אינו נראה עימהן, כי הן מחוץ לגוף, וע"כ אינן נבחנות שהתפצלו מהגוף כמו הידיים, אלא שיצאו בלי התכללות מוקדמת של הגוף, ת"ת. ואח"כ בא היסוד ומייחד אותם זה בזה. ונמצא הכלל אחרי הפרט.

וההפרש גדול מאוד, שאם הכלל קודם לפרט, לא נראה בשמאל שום דין, כי כבר היה מתחילתו ממותק בתוך הכלל, מטרם שיצא לבחינת פרט. משא"כ אם הפרט קודם לכלל, הרי נגלה הדין והמחלוקת שבין ימין לשמאל, עד שבא הכלל ומייחד אותם.

והטעם שמחזה ולמעלה נבחן, שהכלל יצא קודם הפרט, הוא משום שז"א מקבל ג' הקווים מאמא. ונמצא שקו אמצעי משך אצלו גם ב' קווים ימין ושמאל דאמא, הרי שקו אמצעי דז"א קודם וגורם לב' הקווים ימין ושמאל שלו. וכל זה מחזה ולמעלה. משא"כ בנה"י, שהם מחוץ לגוף, אין מיתוק הגוף, ת"ת, יכול להגן עליהם. וע"כ יצא הפרט בלתי ממותק בקו אמצעי. ואח"כ הכלל, שהוא יסוד.

333. א"כ מהו הכתוב, ועמדו רגליו ביום ההוא? הרי שאינן מחוץ לגוף, ז"א, שהרי מיוחסות לו. אלא רגליו של הגוף, פירושו, בעלי הדין לעשות נקמות ברשעים, ונקראים בעלי רגליים, שמהם דינים קשים. ונאחזים בעלי הדין שלמטה, בספירות תחתונות, שנקראות רגליים. וע"ז כתוב, ועמדו רגליו ביום ההוא.

332. באדם נכללו הספירות העליונות שמחזה ולמעלה, בכלל ובפרט, ובאדם נכללו הספירות התחתונות שמחזה ולמטה, בפרט ובכלל. ספירות עליונות בכלל, בצורת אדם. בפרט, באצבעות הידיים, שהן חמש כנגד חמש. הספירות התחתונות, באצבעות הרגליים הן פרט וכלל, כי הגוף ת"ת, אינו נראה עימהן, כי הן מחוץ לגוף. ומשום זה אינן בגוף, כי הגוף הוסר מהן.

ב' קווים ימין ושמאל הם פרט, שהם ב' קצוות רחוקים זה מזה. וקו אמצעי הוא כלל, שהוא כולל בתוכו ב' הקצוות יחד. וכלל קודם לפרט, שתחילה נאצל הכלל, הקו האמצעי, ואח"כ התחלקו מהקו האמצעי ב' הפרטים. וזהו בספירות עליונות מחזה ולמעלה דז"א, שתחילה יצא הת"ת, גוף וקו אמצעי, ומת"ת התפצלו ב' זרועות, שהן הפרט. כי מכוח שהת"ת עלה והכריע בין ב' קווים דבינה, הרוויח הוא עצמו ג' קווים. ע"כ נבחן שב' קווים חו"ג התפצלו ממנו. באדם נכללו הספירות העליונות, חג"ת שלמעלה מחזה, בכלל ובפרט. תחילה יצא ת"ת, הנקרא גוף, ואח"כ הידיים, חו"ג, ימין ושמאל, עם חמש אצבעות. הספירות העליונות בכלל, בצורת אדם, ת"ת, הקו האמצעי, הנקרא אדם, הכולל כל הצורות. והקו האמצעי נקרא כלל. בפרט, חמש אצבעות שבימין שהן כנגד חמש שבשמאל נבחנות לפרט.

ובאדם נכללו הספירות התחתונות, נה"י שמחזה ולמטה, בפרט ובכלל. שתחילה יצאו נו"ה, הנקראים ב' רגליים, ימין ושמאל, הנקראים פרט. ואח"כ יצא הקו האמצעי, המייחד אותם, יסוד.

האידרא רבא קדישא

כלל האדם

[כללא דאדם]

ומכאן השתכלל העולם שלמעלה ושלמטה, ז'וין מצד הגוף הקדוש, שהוא קו האמצעי. ומתחברים העולמות ונאחזים זה בזה, ונעשו גוף אחד, שת. ונמשך רוח ונכנס בגוף ההוא. ובכולם אינו נראה אלא אחד. כמ"ש, קדוש קדוש קדוש ה' צבאות, מלוא כל הארץ כבודו. שהכול הוא גוף אחד. כי ג"פ קדוש הם ג' קווים שנעשו אחד.

340. כיוון שהתבשמו ז"א ונוקבא שלו זה בזה, נקשר הדין ברחמים, והנוקבא מתבשמת בזכר, ז"א. ומשום זה אינם עולים נקבה בלי זכר. מי שמוציא עצמו בעוה"ז מכלל אדם, מקו האמצעי, כשיוצא מהעוה"ז, אינו נכנס בכלל אדם, הנקרא גוף קדוש, ז"א, ובי"ע דקדושה, אלא שנכנס באלו שאינם נקראים אדם, בי"ע דטומאה, שיצאו מכלל הגוף, שהוא קו אמצעי.

341. כתוב, תורי זהב נעשה לך עם נקודות הכסף, שדין זהב, הארת החכמה שבשמאל, יתבשם ברחמים, נקודות הכסף. שהתלבשה החכמה בחסדים, ואין דין שלא יהיה בו רחמים, כי נכללו זה מזה.

וע"ז כתוב, נאוו לחיך בתורים, צווארך בחרוזים. בתורים, תורי זהב, משמאל. בחרוזים, עם נקודות הכסף, ימין, חסד. צווארך, בכלל הנוקבא, המטרוניתא, מלכות. כי בצוואר נמצא המקדש שלמעלה, יסוד דמלכות. וירושלים של מטה, המקדש שבו, נקרא ג"כ צוואר. וכל זה אחרי שהנוקבא מתבשמת בזכר, ונעשה כלל אדם. וזהו כלל האמונה, שבכלל אדם, נמצאת כל שלמות האמונה.

342. מי שנקרא אדם, והנשמה יצאה ממנו, ומת, אסור להלין אותו בבית, לעשות לו לינה על הארץ, משום כבוד הגוף הזה, שלא יהיה נראה בו הביזיון, שהוא גוף בלא נשמה. כמ"ש, אדם ביקר בל ילין, נמשל כבהמות נדמו. אדם, שהוא יקר מכל יקר, בל ילין אחר מיתתו, משום שאם יעשו כך, נמשל כבהמות נדמו, שלאחר מיתתו נמשל לבהמה.

כמו שבהמות לא היו בכלל אדם, שע"כ לא נראה בהם רוח קדוש, אף אדם המת הוא כבהמה, גוף בלא רוח. וע"כ הגוף הזה, שהוא מכובד מכל, לא יהיה נראה בו ביזיון.

343. מי שעושה לינה לגוף הקדוש כשהוא בלא רוח, עושה פגם בגוף שבעולמות, באדם העליון, כי משום זה אסור לעשות לינה במקום קדוש, בארץ אשר צדק ילין בה, בארץ ישראל. משום

334. כל אלו התיקונים שלמעלה, שבגוף הקדוש, שהוא כלל האדם, נמשכים זה מזה ונאחזים זה בזה, ומשקים זה את זה, כמו הדם, הנמשך בקילוח הגידים לכאן ולכאן, ממקום זה למקום אחר, והם משקים את הגוף. אף כאן, משקים זה לזה ומאירים זה לזה, עד שמאירים כל העולמות, ומתברכים בזכותם.

335. כל הספירות שלא נכללו בגוף, בקו האמצעי, אלא שנמשכות מקו שמאל, כולן מתועבות, וטמאות, ומטמאות כל מי שיתקרב אליהן, לדעת דברים מהן.

336. מהי תאוותן של הקליפות, לתלמידי חכמים? משום שרואות בהם גוף קדוש, ורוצות להתכלל, לינוק מהגוף ההוא. א"כ, האם תלמידי חכמים הם מלאכים קדושים, שאינם בכלל גוף? לא, אם היו מחוץ לכלל הגוף הקדוש, הקו האמצעי, לא היו קדושים, ולא היו מתקיימים. הרי שכולם בכלל אדם, בקו האמצעי, חוץ מאלו שאינם בכלל הגוף, אלא מקו שמאל, שהם טמאים ומטמאים, כל מי שיתקרב אצלם.

337. כולם נמצאים מרוח שמאל, שאינו נמתק באדם, קו אמצעי, ז"א, ויצאו מכלל הגוף הקדוש, ולא התדבקו בו. ומשום זה, כולם טמאים. והולכים ומשוטטים בעולם, ובאים בנקב התהום הגדול, ששם השקיע את קין, להתדבק בדין הראשון, הנקרא קין, שיצא מכלל הגוף למטה, כי היה שמאל בלי ימין.

והם מעופפים ומשוטטים בכל העולם, ופורחים ואינם מתדבקים בכלל הגוף, בקו האמצעי. ומשום זה הם מחוץ לכל המחנות שלמעלה ושלמטה, והם טמאים. בהם כתוב, מחוץ למחנה מושבו.

338. וברוח הנקרא הבל, שהוא יותר מבושם בכלל הגוף הקדוש, יוצאים רוחות אחרים המבושמים יותר, והם מתדבקים בגוף ולא מתדבקים. כולם תלויים באוויר. והם יוצאים מכלל הרוחות הטמאות. ושומעים מה ששומעים למעלה, ומהם יודעים הרוחות שלמטה, כי הם אומרים להם.

339. כיוון שהתבשם למעלה הכלל של אדם, הגוף הקדוש, זכר ונקבה, שז"א ונוקבא שלו התחברו פעם שלישית, ויצאה התבשמות הכול, שהיא שְׁת, והתבשמו העולמות העליונים והתחתונים.

מתוקן כבתחילה, ולא היה מבול. כמ"ש, אני חכמה שְכַנְתִּי עורמה. אל תקרא שכנתי, אלא שיכנתי. שחו"ס אומרת על המלכות שנקראת עורמה, שהיא חכמה תתאה, אני חכמה שיכנתי וייסדתי העורמה, שהיא המלכות. וכיוון שהיה מבול על הארץ, על המלכות, בהכרח שחו"ס לא האירה בה.

349. ולולא תיקון אדם לא היה העולם מתקיים. כמ"ש, ה' בחכמה יסד ארץ. וכתוב, ונוח מצא חן בעיני ה'. בתיקון אדם נמשכת החכמה. ובחכמה יסד ארץ, ע"כ, לולא תיקון אדם לא הייתה הארץ מתקיימת. ונוח, שהיה בו תיקון האדם, התקיימה על ידו הארץ. כמ"ש, ונוח מצא חן בעיני ה', שהציל אותו, ועל ידו התקיים כל העולם.

350. כל המוחין תלויים בחו"ס. והחכמה היא כלל הכול. חו"ס בה התחזק ונתקן תיקון אדם, שיתיישב הכול על תיקונו, כל אחד במקומו. כמ"ש, החכמה תְעוֹז לַחֲכָם מעשרה שליטים, ע"ס, שהם התיקון השלם של אדם. ואדם הוא תיקון שבפנימיותם. כי המוחין, שהם בפנימיות, מכונים אדם, שממנו מתקיים הרוח.

351. ובתיקון של אדם נראית שלמות אמונת כל אותו העומד על הכיסא, כמ"ש, דמות כמראה אדם עליו מלמעלה. אשרי חלקו של מי שיודע ומסתכל בדברים הסתומים, ואינו טועה בהם. כי דברים אלו לא ניתנו אלא ליושבים על כיסא הדין, ולקוצרי השדה שנכנסו ויצאו. כמ"ש, כי ישרים דרכי ה', וצדיקים ילכו בס', ופושעים ייכשלו בס'.

352. בכה רבי שמעון ואמר, אם בדברים שהתגלו כאן, היו נגנזים החברים, והיו מסתלקים מהעוה"ז, טוב ויפה היה, משום שלא נגלו עוד לאחד מבני העוה"ז. חזר ואמר. אני מתחרט על דבריי, אלא שיזכו להתקיים עוד בעוה"ז. כי גלוי לפני עתיק, כי לא לכבודי עשיתי, ולא לכבוד בית אבי, ולא לכבוד החברים האלו, אלא כדי שלא יטעו בדרכיו, ולא ייכנסו בביזיון לשערי היכלו, ולא ימחו בידם, מלהיכנס. אשרי חלקי עימהם לעוה"ב.

שגוף מכובד זה נקרא צורת המלך. ואם עושה בו לינה, נראה כאחת מהבהמות, בלא רוח כבהמה.

344. כתוב, ויראו בני האלקים את בנות האדם. שהתרחקו מהקדושה ונפלו בנקב התהום הגדול. את בנות האדם, שהוא ז"א, שהן מבחינת הבל, שהוא יותר מבושם בכלל גוף הקדוש. וכתוב, וילדו להם, המה הגיבורים אשר מעולם, אנשי השם. עולם, ימי עולם, ז"א.

אלא שהם מס"א, שפעם מתדבקים בז"א ופעם לא. והם מתדבקים בגוף ולא מתדבקים. כולם תלויים באוויר. אנשי השם, ממלכות, הנקראת שם, ואינם מז"א, שנקרא עולם. והם הרוחות משמאל שלא מתבשם באדם. וע"כ מהם יוצאים רוחות ושדים לעולם להתדבק ברשעים.

345. כתוב, הנפילים היו בארץ. בא להוציא האחרים שלא היו בארץ, שאינם ממלכות, ארץ. הנפילים, עזא ועזאל. היו בארץ, שהם הרוחות דשמאל, שאינם מתדבקים בז"א, אלא במלכות, ארץ, שמאל. בני האלקים לא היו בארץ, במלכות. אלא שהם מתדבקים ולא מתדבקים בגוף הקדוש, בז"א.

346. כתוב, ויִינָחַם ה', כי עשה את האדם בארץ. בא להוציא אדם שלמעלה שלא היה בארץ. שאינו ממלכות, ארץ. כי כל דין המבול לא היה אלא במלכות, ארץ, ולא למעלה ממנה. וינחם ה', כתוב בז"א.

וכתוב, ויתעצב אֵל ליבו, שמעשי התחתונים מגיעים לז"א, להוציא ממי שאינו מתעצב ממעשי התחתונים, כי התחתונים אינם פוגמים בהם. וזהו למעלה מז"א. אל ליבו, כי הראה זה ללב של כל הלבבות, א"א, המלוּבש בפנימיות ז"א.

347. ויאמר ה', אמחה את האדם אשר בראתי, מעל פני האדמה. מעל פני האדמה, בא להוציא אדם ממלכות, אדמה. האם אדם שלמטה בלבד, ואדם שלמעלה לא נפגם כלום מחמת זה? אלא אין להוציא ולחלק בין זה לזה כלל. משום שאינו עומד זה בלא זה. וכשנמחה אדם שלמטה, נפגם גם אדם שלמעלה.

348. ואם החכמה הסתומה מהכול, חכמה דא"א, הייתה מאירה אל המלכות, היה הכול

האיזרא רבא קדישא

הסתלקות ג' החברים

להיענש, כי נגלה על ידינו, מה שלא נגלה מיום שעמד משה על הר סיני. כמ"ש, ויהי שָׁם עִם ה' ארבעים יום וארבעים לילה. מה אני כאן, אם משום זה נענשו.

354. שמע קול, אשרי אתה רבי שמעון, ואשרי

353. מטרים שיצאו החברים מהאיזרא, מתו רבי יוסי בן רבי יעקב, ורבי חזקיה, ורבי ייסא. וראו החברים, שהיו נושאים אותם המלאכים הקדושים בפרסא. ואמר רבי שמעון דבר ושכחו החברים. צעק ואמר, אולי נגזרה גזרה עלינו

סיום האידרא כל תיקונו והתבטלה הפרסא. והתרגשו העליונים והתחתונים, שגילוי הסודות תיקן כל הפרצוף הן מחזה ולמעלה והן מחזה ולמטה. וקול התעורר והכריז ב-250 עולמות, מחזה ולמטה, כי דברים עתיקים התגלו למטה, שמתגלים כל התיקונים השייכים למחזה ולמטה. ואלו ג' החברים היו מבחינת מחזה ולמטה, ע"כ בעוד שהיו מבשמים נשמותיהם באלו הדברים, עם שהתיקונים של נשמותיהם הולכים ונגמרים, יצאה נשמתם בנשיקה, ונקשרו בפרסא. כי משום שנשמותיהם היו מבחינת הפרסא, ע"כ אחר שנשלמו 250 עולמות, והתבטלה הפרסא, עלו נשמותיהם למעלה ביחד עם הפרסא.

356. אמר רבי שמעון, כמה מאושר חלקם של אלו השלושה, ואשרי חלקנו לעוה"ב בזכות זה. יצא קול שני ואמר, ואתם הדבקים בה' אלקיכם, חיים כולכם היום. קמו והלכו. בכל מקום שהיו מסתכלים, עלו ריחות. אמר רבי שמעון, משמע מזה, שהעולם מתברך בזכותנו. ופניהם של כולם היו מאירים, ובני העולם לא יכלו להסתכל בהם.

357. עשרה נכנסו באידרא, ושבעה יצאו ממנו. והיה רבי שמעון שמח, ורבי אבא עצוב. יום אחד היה רבי שמעון יושב ורבי אבא עימו. אמר רבי שמעון דבר. וראו את אלו שלושת החברים, שהיו מביאים אותם מלאכים עליונים, ומראים להם אוצרות וחדרים של מעלה, משום כבודם, והיו מכניסים אותם בהרי אפרסמון הטהור. נחה דעתו של רבי אבא.

358. מהיום ההוא לא זזו החברים מבית רבי שמעון. וכשהיה מגלה סודות, לא היו נמצאים שם אלא הם. והיה קורא להם רבי שמעון, שבעה אנו עיני ה'. כמ"ש, שבעה אלה עיני ה'. שעלינו כתוב. אמר רבי אבא, אנו שישה נרות המאירים משביעי, מבינה, אתה הוא שביעי של כולם, כי אין קיום לשישה, חג"ת נה"י, אלא משביעי, בינה. כי הכול תלוי בשביעי. רבי יהודה היה קורא לו שבת, שכל ששת הימים מתברכים ממנו. כמ"ש, שבת לה', קודש לה'. כמו ששבת לה' קודש, אף רבי שמעון שבת לה' קודש.

חלקך, וחלק החברים החיים עימך, כי נגלה לכם מה שלא נגלה לכל צבאות מעלה. אבל כתוב, ארור האיש לפני ה', אשר יקום ובנה את העיר הזאת את יריחו, בבכורו ייסדנה ובצעירו יציב דלתיה. וכש"כ החברים, שברצון גדול ואמיץ התדבקו נפשותיהם בשעה ההיא, שנלקחו ע"י המלאכים. אשרי חלקם, כי מתוך השלמות הסתלקו.

יריחו, היא אחוריים של המלכות, ששם הקללה. וקילל יהושוע, שכל הבונה האחוריים שלה, ימותו כל בניו. ואם הבונה ומשלים האחוריים דמלכות הוא כך, שצריך למסור כל בניו בשבילה. וכש"כ החברים, שברצון גדול ואמיץ התדבקו נפשותיהם, שהם השלימו בניין הפנים של המלכות, ששם הברכה, לא כש"כ ששכרם רב מאוד. ואם הסתלקו, הרי כל השלמות הגיעה להם עם ההסתלקות. אשרי חלקם, שהסתלקו מחמת השלמות.

וטעם הסתלקותם, כי בסוף האידרא הגיעו למדרגת גמיה"ת, שאז מתבטלת הפרסא, וכל ההבדל שמחזה ולמטה למחזה ולמעלה מתבטל. ולפיכך, אלו ג' החברים, שהיו נשמותיהם מחזה ולמטה, התבטלו ועלו למדרגה יותר גבוהה, שנעשו כמדרגת למעלה מחזה. ומתוך שמבחינת הכלל עוד לא הגיע הזמן לתיקון זה, ע"כ היו צריכים להסתלק מעוה"ז ולעלות למעלה.

וראו החברים, שהיו נושאים אותם המלאכים הקדושים בפרסא, שהסתלקו מתוך ביטול הפרסא, ונבחן שמלאכים לקחו אותם בפרסא שהסתלקה. אשרי חלקם, כי מתוך השלמות הסתלקו, כי השלמות שזכו אליה, ביטול הפרסא, שאחרים יזכו לזה רק בגמיה"ת, היא שגרמה להסתלקותם.

355. בעוד שנגלו הדברים, התרגשו העליונים והתחתונים, וקול התעורר והכריז ב-250 עולמות, כי דברים עתיקים התגלו למטה. ובעוד שאלו היו מבשמים נשמותיהם באלו הדברים, יצאה נשמתם בנשיקה והתקשרה בפרסא, ולקחו אותם המלאכים העליונים, והעלו אותם למעלה. מחזה ולמטה דז"א נבחן ל-250 עולמות : נו"ה מאתיים, וחצי ת"ת חמישים. סיבת פטירתם, היא משום שהחלק שמחזה ולמטה קיבל עם

האידרא רבא קדישא

אליהו

359. אמר רבי שמעון, תמה אני על אותו חגור מותניים, בעל השיער, שהוא אליהו. למה לא נמצא באידרא שלנו, בזמן שהתגלו אלו הדברים הקדושים? בתוך כך בא אליהו, ושלוש טיפות

360. אמר לו אליהו, חייך רבי, שבעה ימים

אור מאירות בפניו. אמר לו רבי שמעון, מה הטעם, לא היה נמצא אדוני במשתה היין החקוק וערוך לאדונו, ביום השמחה?

עימו בכל אלו נהרות של הרי אפרסמון הטהור. והוא בחר מקומו, ונתקן. אמר לו רבי שמעון, קשורים הצדיקים במקור העטרות, בראשי חודשים ובזמנים ובשבתות, יותר מבכל שאר הימים.

363. אמר לו אליהו, ואף כל אלו שמבחוץ, יש להם אז עלייה, כמ"ש, והיה מדי חודש בחודשו, ומדי שבת בשבתו, יבוא כל בשר להשתחוות לפניי. אלו שמבחוץ, שאינם צדיקים, שע"כ קורא להם הכתוב, כל בשר. אם אלו באים, כש"כ הצדיקים. מדי חודש בחודשו, משום שאז מתעטרים האבות, המרכבה הקדושה, חג"ת דז"א, שמתעלים ונעשים חב"ד. ומדי שבת בשבתו, שאז מתעטר השביעי של ששת הימים, שאז קונה המלכות ג"ר. כמ"ש, ויברך אלקים את יום השביעי.

364. ואתה, רבי שמעון, השביעי של השישה, תהיה מתעטר ומתקדש יותר מכל. וגי' עידונים, גי' סעודות, הנמצאים בשביעי, עתידים החברים, הצדיקים האלו, להתעדן בזכותך לעוה"ב. וכתוב, וקראת לשבת עונג, לקדוש ה' מכובד. קדוש ה', זהו רבי שמעון, שנקרא מכובד בעוה"ז ובעוה"ב.

מטרם שנכנסתם לאידרא שלכם, בחרו לפני הקב"ה כל אלו שיבואו ויהיו נמצאים עימו באידרא. ואני הייתי מוכן שם, ורציתי להימצא לפניו באידרא. ואז קשרו אותי בכתפיי, ולא יכולתי ללכת.

כי ביום ההוא שלח אותי הקב"ה לעשות ניסים לרב המנונא סבא ולחבריו, שנמסרו לארמון המלך, ועשיתי להם נס, שהפלתי בשבילם הכותל של היכל המלך, והסתבכו בקשרי הכותל ונפלו עימו, ומתו 45 שרים. והוצאתי את רב המנונא וחבריו, והשלכתי אותם לבקעת אונו, וניצלו. וערכתי לפניהם לחם ומים, כי לא אכלו שלושה ימים. וכל אותו היום, שהייתם באידרא, לא נפרדתי מהם.

361. וכשחזרתי, מצאתי הפרסא, שלקחו אותה כל אלו העמודים, המלאכים, וגי' מהחברים עליה. ושאלתי את המלאכים, ואמרו לי, שזהו חלק הקב"ה משמחת רבי שמעון וחבריו. אשרי אתה רבי שמעון, ואשרי חלקך, וחלק החברים היושבים לפניך. כמה מדרגות נתקנו לכם לעוה"ב. כמה מאורות המאירים עתידים להאיר לכם.

362. היום הזה העטירו בזכותך חמישים כתרים לרבי פינחס בן יאיר חותנך. ואני הלכתי

יראה ענוה וחסידות

135. כתוב, וחסד ה' מעולם ועד עולם על ראייו, וצדקתו לבני בניו. כמה גדולה היראה לפני הקב"ה, שבכלל היראה ענוה, ובכלל ענוה חסידות. נמצא, שכל מי שיש בו יראת חטא, יש בו כולו. ומי שאינו ירא שמיים, אין בו לא ענוה ולא חסידות.

139. מה זה שכתוב, מעולם ועד עולם? הם שני עולמות ז"א ומלכות. שני עולמות וחזרו לעולם אחד, שמתייחדים זה בזה. מן העולם ועד העולם פירושו, הכלל העליון, אדם שלמעלה, ז"א, ואדם שלמטה, מלכות. כתוב, ימי עולם. וכתוב, שנות עולם. שכתובים בז"א, שנקרא עולם.

140. וחסד ה' מעולם ועד עולם על יראיו. להורות, שכל מי שירא חטא, נקרא אדם. ששורים עליו ב' עולמות, הנקראים אדם, אם יש בו יראה, ענוה, וחסידות, כי היראה היא כלל הכול.

141. אדם הוא כלל של זכר ונקבה. כי מי שהתחבר זכר ונוקבא, נקרא אדם, ואז הוא ירא שמיים. ולא עוד, אלא ששורה בו ענוה. ולא עוד, אלא ששורה בו חסד. ומי שלא נמצא זכר ונוקבא, אין בו, לא יראה, ולא ענוה, ולא חסידות. ומשום זה נקרא אדם כלל הכול. וכיוון שנקרא אדם, שורה בו חסד. כמ"ש, אמרתי עולם חסד ייבנה. והעולם אינו יכול להיבנות, אם לא נמצא זכר ונוקבא.

136. מי שיצא מהיראה, והתלבש בענוה, ענוה יותר טובה. והוא נכלל בכולן. כמ"ש, עקב ענוה יראת ה'. כל מי שיש בו יראת שמיים, זוכה לענוה. כל מי שיש בו ענוה, זוכה לחסידות. כל מי שיש בו יראת שמיים, זוכה לכולן. לענוה, כמ"ש, עקב ענוה יראת ה'. לחסידות, כמ"ש, וחסד ה' מעולם ועד עולם על יראיו.

137. כל אדם שיש בו חסידות, נקרא מלאך ה' צבאות. כמ"ש, כי שפתי כוהן ישמרו דעת, ותורה יבקשו מפיהו, כי מלאך ה' צבאות הוא. מפני מה זכה כוהן להיקרא מלאך ה' צבאות? כמו שמלאך ה' צבאות הוא כוהן למעלה בשמיים, אף הכוהן, מלאך ה' צבאות למטה.

138. מלאך ה' צבאות למעלה, זהו מיכאל השר הגדול, הבא מחסד שלמעלה, והוא כוהן גדול של מעלה. כביכול, כוהן גדול שלמטה נקרא מלאך ה' צבאות, משום שבא מצד החסד. חסד

מעולם העליון, ז"א, לעולם התחתון, מלכות. על יראיו, הכוהנים שלמטה, הכוללים זכר ונוקבא, כמ"ש, וכיפר בעדו ובעד ביתו, שבייתו הוא הנוקבא. כדי להיכלל באדם. וצדקתו לבני בניו, משום שזכה לבני בניו.

142. וכתוב, וחסד ה' מעולם ועד עולם על יראיו וצדקתו לבני בניו. כי יראיו, הם כלל אדם, זכר ונוקבא, שאם לא כן אין בו יראה. וחסד ה' מעולם ועד עולם, הם הכוהנים, הבאים מצד החסד. והם נוחלים נחלה זו, הבאה

כוהן שאין לו בת זוג, אסור בעבודה

בעבודה, כמ"ש, וכיפר בעדו ובעד ביתו. **144.** ע"כ הכוהן אסור בעבודה, כשאין לו אישה, משום שאין השכינה שורה במי שלא נשא אישה, והכוהנים צריכים יותר מכל שאר העם, שתשרה בהם השכינה. וכיוון שהשכינה שורה בהם, שורה בהם חסד, ונקראים חסידים, וצריכים לברך את העם. כמ"ש, וחסידך יברכוך. וכתוב, תומיך ואוריך לאיש חסידך. ומשום שהכוהן נקרא חסיד, הוא צריך לברך. ומשום זה כתוב, דבר אל אהרון ואל בניו לאמור, כה תברכו. משום שנקראים חסידים, וכתוב, וחסידך יברכוך.

143. זא"ת, היא המלכות, כמ"ש, כי מאיש לוקחה זאת. וכתוב, לזאת ייקרא אישה. וזא"ת נכללת באיש, ז"א, חסד. זא"ת היא נוקבא, חסד הוא זכר. ומשום זה הזכר הבא מצד הלבו, החסד, נקרא חסד. וזא"ת נקראת צדק, כי באה מצד האדום, שמאל ודין. משום זה נקראת אישה, לשון אש ודין. וכתוב, וצדקתו לבני בניו. ולא כתוב, וחסדו לבני בניו. וצדקתו, צדקתו דחסד, בת זוגו, שהתבשמו זה בזה. ומשום שצדקתו כוללת גם הזכר, חסד, ע"כ כתוב, וצדקתו. משום זה, כוהן, שאין לו בת זוג, אסור

כה תברכו

תאמרו להם? אלא, אם זכו, אָמור להם, שהברכות מגיעות לישראל. לא זכו, אָמור, סתם. **148.** כתוב, וראיתי אני דניאל לבדי את המרָאָה, והאנשים אשר היו עימי לא ראו את המרָאָה, אבל חרדה גדולה נפלה עליהם. וראיתי אני לבדי? הרי הם היו נביאים, והוא לא היה נביא. ומי הם? חגי, זכריה ומלאכי. א"כ נעשה קודש לחול.

והרי כתוב, לא ראו את המראה, ולמה התייראו? ובדניאל כתוב, וראיתי אני, ולא היה מתיירא. והוא אינו נביא. הרי חול לקודש? כלומר, מי שאינו נביא, קדוש יותר מנביא.

149. אלא כתוב, אם תחנה עליי מחנה לא יירא ליבי, אם תקום עליי מלחמה בזאת אני בוטח. בזא"ת, מלכות. זא"ת הייתה גורלו וחלקו להתחזק ולעשות נקמות. עשה הקב"ה את דוד מרכבה קדושה עם האבות, וקיבל כתרים עליונים קדושים מכל שהנחילו לו האבות. מלכות ירש דוד ובניו אחריו. ובמקום המלכות העליונה התחזק, וירשו הוא ובניו מלכות זו, אשר לא זזה מממשלתם לדורי דורות.

150. בשעה שהמלכות התעוררה לבניו של דוד, אין מי שיקום לפניהם. כמ"ש, וראיתי אני דניאל לבדי את המרָאָה, שהיא המלכות, הנקראת מראה, משום שהיה מבניו של דוד, כמ"ש, ויהי בהם מבני יהודה, דניאל חנניה ועוד. ע"כ הוא ראה ושמח בה, שהיא מצד נחלת חלקו וגורלו של אביו, דוד.

145. כה תברכו את בני ישראל, אָמור להם. כה תברכו, בלשון הקודש, ביראה, בענווה. כי המלכות נקראת כ"ה, שבה הקדושה והיראה והענווה. כה תברכו, זה צדק, המלכות, שנקרא כ"ה. כי כל הדינים באים מן כ"ה. כי כ"ה מלשון כהה, כי בזמן שהמלכות בשמאל, אז היא כהה ואינה מאירה. וכל הדינים נמשכים ממנה. כתוב, והנה לא שמעת עד כה, זהו כמו שמאיים משה, בשם כ"ה. וכתוב, בזאת תדע כי אני ה', שהיה מאיים בשם זא"ת. והכול אחד, כי המלכות נקראת כ"ה ונקראת זא"ת. וכתוב, ולא שָׁת ליבו גם לזאת, שהיא מוכנה להחריב ארצו.

146. ומן כ"ה, מהמלכות, מתעוררים דינים. וכשהתחבר עימה חסד, התבשמה. ומשום זה, נמסר זה לכוהן, הבא מחסד, כדי שתתברך ותתבשם אותה כ"ה. וזהו שכתוב, כה תברכו. כלומר, אע"פ שכ"ה זו נמצאת בדינים, תבשמו אותה ותברכו אותה, כמ"ש, כה תברכו את בני ישראל, שפירושו, תברכו בחסד הזה את כ"ה, ותבשמו אותה בשביל בני ישראל, שלא יימצאו בה דינים.

147. כה תברכו את בני ישראל, אָמור להם. לא כתוב, אָמרו, אלא, אמור. בא להוציא, אשר משרבו הפריצים אין מפרסמים דבר. כי לא הצטוו לפרסם השם כ"ה, זה משמע משכתוב, אמור להם, אמור סתם, ולא אמרו להם. כיוון שכתוב, כה תברכו, למה לא כתוב,

בכלל שבט אביך.
מכאן, שכל כוהן שנושא כפיו, צריך להתקדש ע"י קדוש, שתתווסף קדושה על קדושתו. וע"כ לא ייטול קדושת המים מאדם אחר שאינו קדוש.

157. הלוי, שהכוהן מתקדש על ידיו, צריך להתקדש תחילה. למה מתקדש ע"י לוי, ולא ע"י כוהן אחר? כוהן אחר אינו צריך לקדש כוהן חברו, כי הוא יכול להיות כוהן שאינו שלם, שאסור בעבודה, וכוהן שלם אינו צריך שייפגם ע"י הפגום שאינו שלם. אבל לוי, שהוא שלם, וראוי לעלות בדוכן לעבוד עבודת אוהל מועד, הרי הוא שלם. וזה נקרא קדוש, כמ"ש, וקידשת את הלויים. ואף נקרא טהור, כמ"ש, וטיהרת אותם. ומשום זה צריך הכוהן להוסיף קדושה על קדושתו. שיהיה נכלל גם מלוי. כי בחינת הטהרה רק בלוי היא.

158. כוהן הנושא את כפיו, צריך שלא יתחברו אצבעותיו זו בזו, כדי שיתברכו הספירות הקדושות כל אחת בפני עצמה, כמו שראוי לה. משום שהשם הקדוש צריך להתפרש באותיות רשומות, שלא לערב זו בזו. ויכוון באלו הדברים.

159. רצה הקב"ה שיתברכו העליונים, כדי שיתברכו התחתונים. כי אחר שהספירות העליונות מתמלאות משפע הברכות, הן מברכות את התחתונים. ויתברכו העליונים, שהם קדושים בקדושה עליונה, ע"י התחתונים, שהם קדושים בקדושה עליונה, והם קדושים מכל הקדושים שלמטה, הכוהנים. כמ"ש, וחסידיך יברכוכה.

160. כל כוהן, שאינו יודע למי הוא מברך ומיהי הברכה שמברך, אין הברכה שלו ברכה. כמ"ש, כי שפתי כוהן ישמרו דעת, ותורה יבקשו מפיהו. דעת, ספירת הדעת המיוחדת חו"ב. ותורה יבקשו מפיהו, העליונים יבקשו מפיהו של ז"א, לדעת איך מתייחדת התורה שלמעלה, הנקראת תורה. תושב"כ בז"א הנקרא תושב"כ, ותשבע"פ במלכות הנקראת תשבע"פ. הכוהן צריך לכוון באלו הדברים שלמעלה, לייחד השם הקדוש כמו שצריך.

ומשום שהייתה שלו, הוא סבל אותה, ולא היה מתיירא, והאחרים לא יכלו לסבול, והיו מתייראים. ואע"פ שלא ראו, מזלם ראו. בשעה שכי"ה זו מתעוררת בדינה, אין בני העולם יכולים לקום מפניה.

151. אלא בשעה שהכוהנים פורשים ידיהם הבאות מחסד, מתעורר חסד שלמעלה ומתחבר בכ"ה הזו, ומתבשמת ומתברכת בפנים מאירות לבני ישראל, והדינים סרים מהם, כמ"ש, כה תברכו את בני ישראל, ולא לשאר העמים.

152. ומשום זה כוהן מברך, ולא אחר, כדי שתתעורר על ידו הספירה שלו חסד, כי הוא נקרא חסיד, כמ"ש, לאיש חסידך, והוא בא מצד החסד. וכתוב, וחסידיך יברכוכה. אל תקרא יברכוכה, אלא יברכו כ"ה. כה תברכו, בשם המפורש. כה תברכו, בלשון הקודש.

153. בשעה שהכוהן שלמטה קם ופורש ידיו, כל הספירות הקדושות שלמעלה מתעוררות ומיתקנות להתברך, ומאירות מעומק הברא, בינה, שנמשך להן תמיד, ולא נפסקו הברכות הנובעות ונעשות מעיינות לכל העולמות, המתברכים ומושקים מכולם.

154. בזמן שהכוהנים נושאים ידיהם, לחש ושתיקה נעשו בכל העולמות. בדומה למלך שרצה להזדווג עם המלכה, ורצה לבוא אליה בחשאי. וכל המשמשים מתעוררים בזמן ההוא, ומתלחשים, הרי המלך בא להזדווג עם המלכה. המלכה היא כנ"י, המלכות.

155. הכוהן צריך לשאת יד ימין על השמאל, כמ"ש, ויישא אהרון את ידו אל העם ויברכם. וידו כתוב, ולא ידיו. משום שבח יד ימין על השמאל. משום שכתוב, והוא ימשול בך. אשר הזכר ימין, ימשול על הנוקבא שמאל.

156. כוהן, הרוצה לשאת את כפיו, צריך שתתווסף קדושה על קדושתו, צריך לקדש ידיו על יד הקדוש, הלוי, שהכוהן צריך ליטול קדושת המים מיידיו. כמ"ש, וקידשת את הלויים. וכתוב בלויים, וגם את אחיך מט"ה לוי שבט אביך הקרב איתך, ויילוו עליך וישרתוך. שהם

אָמור להם

שהתגלה, מכוסה באותיות אחרות, אדנ"י, שם המלכות. ומשום אותו הנסתר מכל נסתר, א"א, המלוּבש בפנימיות ז"א, ע"כ גם ז"א מכוסה. ואינו נגלה אלא רק אדנ"י.

162. כאן צריך הכוהן לצרף השם הקדוש ולהוריד רחמים, שכולם כלולים בדיבור של כ"ב (22) אותיות כתרי הרחמים. שזה השם של כ"ב אותיות, המובא בברכת הכוהנים. ובאותיות של

161. השם הקדוש מגולה ומכוסה. המגולה כתוב ביו"ד ה"א וא"ו ה"א. המכוסה כתוב באותיות אחרות. ואותו שהתכסה נסתר מכל. ואפילו אותו שהתגלה, מכוסה באותיות אחרות, משום אותו הנסתר מכל נסתר שבפנים.

השם המגולה הוא ז"א, והנסתר, א"א, מכוסה באותיות אחרות, אהי"ה, שהוא שם הכתר. וא"א מלוּבש בפנימיות ז"א. ואפילו אותו

איברים שבאדם, חסר אחד. חסר אחד, משום שבאחד העליון, א"א, תלויים כל רמ"ח, וכולם מתברכים בברכה הזו בג' פסוקים אלו. אמור להם. להם, לכלול בברכה העליונים והתחתונים.

166. מה ראה דוד, שאמר, אדם ובהמה תושיע ה' אדם, יפה הוא, אבל בהמה למה? הכול בחשבון הישועה, אם זכו נושעים כאדם, אם לא זכו נושעים כבהמה.

167. הקב"ה קרא לישראל אדם, כעין של מעלה, ז"א. וקרא להם בהמה. והכול בפסוק אחד, שכתוב, ואתן צאני צאן מרעייתי, אדם אתם. כי ישראל נקראים אדם ובהמה. ומשום זה, אדם ובהמה תושיע ה'.

זכו, נקראים אדם, כעין של מעלה. לא זכו, נקראים בהמה. וכולם מתברכים בשעה אחת. אדם שלמעלה, ז"א, הו"ה במילוי אותיות א' שבג"י אדם (45). ובהמה שלמטה, המלכות, הו"ה במילוי אותיות ה', שבג"י בהמה (52). וגם בישראל יש ב' מדרגות אדם ובהמה, אותן הנשמות הנמשכות מז"א, ואותן הנשמות הנמשכות ממלכות. וזהו, אדם ובהמה תושיע ה'.

168. אין ברכה נמצאת למטה, עד שתהיה נמצאת למעלה תחילה. וכשנמצאת למעלה, נמצאת ג"כ למטה. והכול תלוי למעלה, הן לטוב והן לרע. לטוב, כמ"ש, אָעֲנֶה אֶת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ לְרַע, כמ"ש, יִפְקֹד ה' עַל צְבָא הַמָּרוֹם בַּמָּרוֹם, ועל מלכי האדמה על האדמה.

169. משום זה כתוב, אמור להם, סתם, שמורה, שיתברכו העליונים והתחתונים כולם יחד. שבתחילה כתוב, כה תברכו. ואח"כ, את בני ישראל, אמור להם סתם. שלא כתוב, אמור לישראל, כדי שיתברכו כולם יחד, העליונים והתחתונים. יברכך ה', למעלה. וישמרך, למטה. יאָר ה' פְּנֵי אֱלֹהֵיךָ, למעלה. ויחַוֶּךָ, למטה. יישא ה' פְּנֵי אֱלֹהֵיךָ, למעלה. ויָשֶׁם לְךָ שְׁלוֹם, למטה.

170. כולם יחד מתברכים בכ"ב אותיות חקוקות של השם הקדוש, הנכלל וסתום בברכת הכהנים, בשם כ"ב אותיות מתברכים הכול. והם רחמים בתוך רחמים, שלא נמצא בהם דין. יישא ה' פְּנֵי אֱלֹהֵיךָ. האם יישא אינו דין? יישא פירושו, יסלק ויעביר, כדי שלא יהיה נמצא דין כלל.

השם הזה סתומות כ"ב מידות הרחמים, שהם י"ג (13) תיקוני דיקנא דעתיקא הסתום והגנוז מכל, וט' תיקוני דיקנא שנגלו מז"א.

ט' וי"ג הם כ"ב. ומתברות כל כ"ב מידות הרחמים בצירוף שם אחד, שהיה הכוהן מכוון, כשנושא את ידיו, בכ"ב אותיות חקוקות. בשם כ"ב.

163. כשהייתה צניעות בעולם, היה מתגלה השם של כ"ב אותיות לכל. וכשהתרבתה החוצפה בעולם, נסתם באותיותיו. שבעת שהשם היה מגולה, היה הכוהן מכוון, והשם מתפרש ומתגלה. היה מכוון בסתום הנסתר והגנוז, והשם מתגלה ומתפרש. משהתרבתה החוצפה בעולם, נסתם הכול באותיות רשומות, בכ"ב אותיות.

164. כל כ"ב מידות הרחמים אמר אותן משה בפעמיים.

א. אמר י"ג מידות של עתיק דעתיקין הסתום מכל, שהוא א"א. להוריד אותם למקום שהדין נמצא, לז"א, להכניע הדינים. והן י"ג מידות הרחמים, שאמר בפרשת כי תישא: אל רחום וחנון ועוד.

ב. אמר ט' מידות הרחמים הכלולות בז"א, ומאירות מעתיקא הסתום מכל. האמורות בפרשת שלח: ארך אפיים ורב חסד ועוד.

והכוהן כולל כולם כשנושא ידיו לברך העם, ונמצא שכל העולמות מתברכים בצד הרחמים, הנמשכים מעתיקא הגנוז הסתום מכל. וכל אלו כ"ב אותיות, שבשם היוצא מברכת הכהנים, הן מידות סתומות, כ"ב מידות הרחמים.

165. בג' המילים, יברכך הו"ה וישמרך, יש ט"ו (15) אותיות, שאלו ג' פסוקים שבברכת הכהנים, וג' שמות, שבכל פסוק שם הו"ה אחד, שהן י"ב (12) אותיות, כי בכל שם ד' אותיות, ג"פ ד' הן י"ב. ועם ג' פסוקים הם ט"ו. שהם כלולים כנגדם בט"ו אותיות, יברכך הו"ה וישמרך. ובכל זה מתכוון הכוהן.

וכל העליונים והתחתונים מתבשמים בכ"ב אותיות, בשם כ"ב, הסתומות באלו ג' פסוקים של ברכת הכהנים, שהם כנגד כ"ב מידות הרחמים הכוללות הכול.

ומשום זה כתוב, אָמֹר לָהֶם, וְלֹא אָמְרוּ לָהֶם, שצריך לכוון בכל אלו המדרגות. אמור, בדברים הסתומים של מעלה. אמור, בחשבון רמ"ח (248)

בשעה שהכוהן נושא ידיו

[בשעתא דכהנא פריס ידוי]

171. לא יִרְאֵי הָאָדָם וְחַי. שבחיהם אינם רואים אלא רק במיתתם רואים. אלא, משום שהשם הקדוש רמוז באצבעות ידיהם, וצריך האדם לירוא,

בשעה שהכוהן נושא ידיו, אסור לעם להסתכל בו, משום שהשכינה שורה בידיו. כיוון שאינם רואים, מה זה מזיק להם? והרי כתוב, כי

מעתיקא, שהוא יי דהוי"ה, מי שצריך להתברך. יי יי יי, גי"פ שיתברך ז"א מעתיק מכל, וגי' אותיות יי הן כנגד גי' קוויים. כי יברכך, קו ימין. יאר, קו שמאל. יישא, קו האמצעי. ומשום זה, יברכך ה', הוא למעלה, לז"א, שיקבל מעתיקא. וישמך, הוא למטה, לישראל.

173/2. כל מי שמצטער בחלומו, יבוא בשעה שהכוהנים פורשים ידיהם, ויאמר, ריבוננו של עולם, אני שלך וחלומותיי שלך. משום שבאותה שעה נמצאים רחמים בכל העולמות, ומי שיתפלל תפילתו על צערו, מתהפך לו הדין לרחמים.

ואעי"פ שאינם רואים השכינה, אינם צריכים להסתכל בידיהם של הכוהנים, כדי שהעם לא יהיו מחוצפים כלפי השכינה.

172. בשעה שהכוהן נושא כפיו, צריך העם לשבת ביראה באימה, ולדעת שבשעה ההיא נמצאת עת רצון בכל העולמות, והעליונים והתחתונים מתברכים, ואין דין בכולם. והיא השעה שנגלה הסתום, עתיק דעתיקין, בז"א, ונמצא שלום בכל העולמות.

173/1. בגי' פסוקים אלו בתחילתם, יש יו"ד יו"ד יו"ד, יי של יברכך, יי של יאר, יי של יישא. כולן באות להראות האמונה השלמה. ושיתברך

ברכת הכוהנים

179. השם הקדוש, היוצא מברכת הכוהנים, עולה למעלה עד הכיסא שלמעלה, בינה. ושכינה עליונה, בינה, ושכינה תחתונה, מלכות, מודות ומסכימות עם הכוהן בברכות האלו. וכל אלו שישים ממונים שעל כל אות, מתברכים. ועי"כ כתוב, ושמו את שמי על בני ישראל, ואני אברכם. ואז הקב"ה מברך את ישראל.

180. ברכת הכוהנים. יברכך ה', יאר ה', יישא ה'. המקור מגי' שמות אלו הוא יו"ד ה"י וא"י ה"י. קדושה, אהי"ה אהי"ה אהי"ה, שממקור שלו, יו"ד ה"י וא"י ה"י. הקשר של שניהם, הייחוד של שניהם, הוא אדנ"י, שבו אותיות א"י ורמוזים א"י רביעי, משני שמות המפורשים בהם.

השם יב"ק, הוא ראשי תיבות של ייחוד ברכה קדושה, שהם גי' שמות, אהי"ה הוי"ה אדנ"י, שבגי' יב"ק (112). והזוהר מפרש תחילה הברכה, שהיא ברכת הכוהנים. ואומר, יברכך ה', יאר ה', יישא ה', המקור מגי' שמות אלו הוא יו"ד ה"י וא"י ה"י. שברכה הוא הוי"ה, והם גי' שמות הוי"ה שבברכת הכוהנים, שהם כנגד גי' קוויים, גי' אותיות יי שבהוי"ה במילוי ס"ג (63), יו"ד ה"י וא"י ה"י. שגי' אותיות יי דס"ג, הם ראשי תיבות של גי' הויות אלו.

ועתה מפרש קדושה. ואומר, קדושה, אהי"ה אהי"ה אהי"ה, שממקור שלו, יו"ד ה"י וא"י ה"י. שקדושה הוא אהי"ה, והם גי' אהי"ה כנגד גי' קוויים, גי' אותיות א' שבהוי"ה במילוי מ"ה (45), כזה יו"ד ה"י וא"י ה"י. כי גי' אותיות א' אלו הם ראשי תיבות של גי' אהי"ה.

ועתה מפרש ייחוד. ואומר, הקשר של שניהם, הייחוד של שניהם, הוא אדנ"י. שהייחוד של אלו ב' שמות הוי"ה אהי"ה שבקדושה ובברכה, הוא בשם אדנ"י, שבו אותיות א"י, שע"כ נמצאים בו ראשי התיבות של ב' שמות אהי"ה הוי"ה, א' של

174. מצווה, שיברך הכוהן את העם בכל יום בזקיפת האצבעות. ולברך ברכה בכל יום שתימצאנה הברכות למעלה ולמטה.

חמש אצבעות של ימין חשובות מאלו שבשמאל, עי"כ בברכה שהכוהן מברך את העם, צריך להגביה הימין על השמאל.

175. וכשהכוהן פורש ידיו, השכינה שורה על אלו אצבעות, כי הקב"ה מסכים עם הכוהן בברכות אלו, וישראל מתברכים מלמעלה, מהשכינה השורה על האצבעות, ומלמטה, מהכוהן שמברך.

176. הדברים שעושים למטה מעוררים דברים כנגדם למעלה. בפרישת האצבעות של הכוהן למטה, מתעוררת השכינה לבוא ולשרות עליהן. וכמה דברים בעולם מעוררים דברים למעלה. וזהו הטעם של נטילת לולב, ושל תקיעת שופר. וכן בעשר אצבעות, שהשכינה מתעוררת לשרות עליהן, ומתעוררות עשר מדרגות למעלה, ע"ס דז"א, להאיר.

177. ועי"כ אסור לאדם לזקוף אצבעותיו בזקיפה בחינם, אלא בתפילה, ובברכות, ובשמו של הקב"ה. שזקיפת אצבעות היא התעוררות השם הקדוש והאמונה. זקיפת האצבעות ממנים בזקיפתן עשרה שליטים. משום שהאצבעות רומזות על גילוי חכמה. והכוהן צריך לברך בעין טובה בהסכמת השכינה.

178. בשעה שברכה יוצאת מפיו של הכוהן, שישים אותיות שבברכת הכוהנים יוצאות ומעופפות ברקיע, וממנים שישים שרים על כל אות, וכולם מודים על כל הברכות. שישים אותיות בברכות, משום שישראל הם שישים ריבוא (600,000), ובשישים ריבוא הם נמצאים תמיד בעולם, וכל אחת מהאותיות שבברכות היא ריבוא אחד. ועי"כ הן כנגד שישים ריבוא שבישראל.

אותיות א' שבהוי"ה במילוי מ"ה, נמצא שלאחר ייחודם זה בזה, הם ג"פ א"י. כי בכל קו יש א"י כנגד ראשי תיבות אהי"ה הוי"ה. וא"י שבאדנ"י, שבמלכות, הם מקבלים מג' א"י שבג' קווים אלו.

אהי"ה, י' של הוי"ה, שזה רומז, שבי' שמות אהי"ה הוי"ה, מתייחדים בא"י של אדנ"י. וכיוון שיש ג' אהי"ה וג' הויות כנגד ג' קווים, שהם ג' אותיות י' שבהוי"ה במילוי ס"ג וג'

וּשְׁמוֹ אֶת שְׁמִי

לברכות. כמ"ש, ויהפוך ה' אלקיך לך את הקללה לברכה, כי אַהֲבֶךָ ה' אלקיך.

187. כתוב, טוב עין הוא יבורך, כי נתן מלחמו לדל. מלחמו, כמ"ש, לחם אלקיו מקודשי הקודשים. משמע שמקודשי הקודשים יוצא לחם אלקיו. ומשום זה, כי נתן מלחמו לדל. כמה חביבים ישראל לפני הקב"ה, שהעליונים אינם מתברכים אלא בשביל ישראל.

טוב עין, יסוד. דל, המלכות. בינה, קודשי הקודשים. משמע שקודשי הקודשים, בינה, יוצא ממנה השפע, הנקרא לחם אלקיו. טוב עין, יסוד, נתן מלחמו, משפע הבינה, הנקרא לחם אלקיו, נתן אל הדל, למלכות.

188. נשבע הקב"ה, שלא ייכנס בירושלים של מעלה, לזיווג השלם של י"ה, עד שייכנסו ישראל בירושלים של מטה, עד הגאולה השלמה, כמ"ש, בקרבן קדוש ולא אבוא בעיר. שכל זמן שהשכינה בגלות, השם שלמעלה אינו שלם. וכל זמן שכל התיקונים לא נתקנו, מטרם גמיה"ת, כביכול נשאר השם הקדוש חסר.

כי יש ב' זיווגים באו"א, פנימי וחיצון. נשבע ה' שלא ייכנס בירושלים של מעלה, בזיווג פנימי של י"ה, שהם או"א. אבל זיווג חיצון דאו"א, נוהג ב-6000 שנה. על הזיווג הפנימי נאמר, כביכול נשאר השם הקדוש חסר, ולא על הזיווג החיצון.

189. רבי זירא אמר לרבי אבא, הרי ראיתי פני השכינה, ומי שרואה פני השכינה, צריך ללכת ולרוץ אחריה. כמ"ש, וַיִּדְעָה נִרְדְּפָה לְדַעַת אֶת ה'. וכתוב, והלכו גויים רבים ואמרו, לכו ונעלה אל הר ה' ואל בית אלקי יעקב ויורנו מדרכיו ונלכה באורחותיו, כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים. ואני רוצה ללכת אחריך, וללמוד מאלו הדברים הטובים, שאתם טועמים בכל יום מחדרו הקדוש של רבי שמעון.

181. ושמו את שמי, פירושו, יתקנו. שהכוהנים יתקנו בברכתם, הספירות של ימין לימין, והספירות של שמאל לשמאל. שצריך שלא יטעו בהן, ויתקנו הכול, כדי שיתברכו העליונים והתחתונים.

182. ואם יעשו כן, כתוב, ואני אברכם, את אלו הכוהנים. כמ"ש, ומְבָרְכֶךָ בְרוּךְ. וכתוב, ואברכה מברכך. אלו מברכים לעם, ואני אברך אותם המברכים.

183. כוהן שהעם אינו אוהב, לא יישא את כפיו. ומעשה היה בכוהן אחד, שקם ונשא כפיו, ומטרם שהשלים נעשה גל של עצמות, משום שלא בירך באהבה. וקם כוהן אחר ונשא ידיו וברך ותיקן היום ההוא. כל כוהן שאינו אוהב את העם, או שהעם אינו אוהב אותו, לא יישא ידיו לברך את העם, כמ"ש, טוב עין הוא יבורך. אל תקרא יבורך, אלא יברך.

184. נאמר באותו רשע בלעם, שבשעה שמסר עצמו לברך את ישראל, היה מסתכל בעין רעה, כדי שלא תתקיים הברכה. והיה תולה דבריו בעין הרעה, כמ"ש, נאום בלעם בנו פְּעוּר. שבעור היה שונא אותם יותר מכל בני העולם.

185. כתוב, פֶּקַח עֵינֶיךָ. כדי לברך. והברכה של רב המנונא סבא, היה אומר כך, הקב"ה יפקח עיניו עליך. וברשע כתוב, נאום הגבר שְׁתוּם העין, כדי שלא יתברכו על ידו. משום זה, הכוהן המברך בעין טובה, ברכתו מתקיימת. ושאינו מברך בעין טובה כתוב, אֶל תִּלְחַם אֶת לֶחֶם כַּעַן עֵינֶיךָ, ואל תִּתְּאָוּ לְמַטְעַמוֹתַיִךְ. כלומר, אל תרצו ממנו ברכה כלל.

186. ולא אָבָה ה' אלקיך לשמוע אֶל בלעם. האם לא, אל בלק, היה צריך לכתוב, שהרי הכול עשה בלק? אלא משום שהיה סותם עיניו, כדי שלא יתברכו ישראל. אמר הקב"ה לבלעם, רשע, אתה סתמת עיניך, כדי שלא יתברכו בניי, אני אפקח עיניי, וכל הדברים שתאמר אהפוך אותם

וַיְחַשְׁבֶהָ לוֹ צְדָקָה

להקב"ה. כתוב, ויוצא אותו החוצה, ויאמר הבט נא השמימה וספור הכוכבים אם תוכל. שאמר לו הקב"ה, צא מחכמת הכוכבים שלך, שהיה

190. כתוב, והאמין בה' וַיְחַשְׁבֶהָ לוֹ צְדָקָה. האם הפירוש הוא, שהקב"ה חשב אותה צדקה לאברהם, או אברהם להקב"ה? כתוב, ויחשבה, לשון נקבה. משמע, שאברהם ודאי חשב אותה

ולתדבק בו, משום שהתבשר בכ"ה. ואע"פ שדינים מתעוררים ממנה, חשב אותה אברהם לספירה ההיא, אע"פ שהיא דין, כאילו הייתה רחמים. כי זולתה לא יהיו לו בנים. כמ"ש, ויחשבה, לשון נקבה, ויחשבה לספירת מלכות, חשב אותה צדקה, שהיא רחמים. כי צדק הוא דין, וצדקה היא רחמים.

כ"ה, היא ספירה אחרונה, מלכות, ונקראת צדק, ודינים מתעוררים ממנה. ואברהם, אע"פ שידע שדינים מתעוררים מהצדק הזה, חשב אותה לצדקה, שאין דינים מתעוררים ממנה, משום שהיא רחמים.

אברהם רואה בחכמת הכוכבים שלא יוליד. אין זה הדרך לדעת את שמי. אתה רואה ואני רואה. אברם אינו מוליד אבל אברהם מוליד. מכאן והלאה תשתדלו בדרך אחרת לדעת שמי. כי כתוב, כה יהיה זרעך. כ"ה היא ספירה עשירית הקדושה של המלך, לדעת שמו. ספירה, שהדינים מתעוררים ממנה.

191. כה יהיה זרעך. שהזרע שלו יהיה ממלכות ממש. ואם לא ספירת המלכות, לא יהיה לו זרע. ובזה התהפכה לו המלכות לרחמים. בשעה ההיא שמח אברהם להסתכל ולדעת שמו

וה' בירך את אברהם בכל

מתברכת כ"ה ע"י הכוהן, כדי שיתברכו ישראל למטה, והברכה תימצא בכל. ולעת"ל כתוב, יברכך ה' מציון. ברוך ה' מציון שוכן ירושלים. שהמלכות לא תהיה צריכה שיברכו אותה תחילה, אלא הברכה תהיה מצויה בה תמיד. ציון היא פנימיות המלכות, ירושלים חיצונית המלכות.

192. וה' בירך את אברהם בכל. הוא כמ"ש, כי כל בשמיים ובארץ. שבירך את אברהם בספירת היסוד, שנקרא כל, שהוא המשפיע ומברך למידת המלכות. כל, יסוד, מקבל משמיים, מז"א, ומשפיע לארץ, למלכות. כתוב, כה תברכו, שהכוהנים יברכו את המלכות, שנקראת כ"ה. כי בשביל ישראל

פלות משה

195. אמר לו הקב"ה, הרי קיים משה פרייה ורבייה. עתה אני רוצה שיישא את השכינה, ובשבילו תרד השכינה לדור עימו. כמ"ש, עליך למרום שביט שבי. שבי הוא השכינה, שנשא עימו משה. לקחת מתנות באדם. לא כתוב, באדם עם ב' שוואית, אלא באדם עם ב' קמוצה. שמורה על האדם הידוע למעלה, שהוא ז"א. ומתנה היא השכינה, שז"א נתן לו. וביום שירדה השכינה, ביום שנישאה למשה ירדה, כמ"ש, ביום כלות משה.

196. וביהושוע, שפניו היו כפני הלבנה, כתוב, של נעלך. שלא נפרד מאשתו, אלא בזמנים ידועים, לצורך הנבואה, כי השכינה לא נישאת עימו כל כך, ולא היה ראוי לה. כמ"ש, וייפול יהושוע אל פניו ארצה. אבל כאן, כלת משה ודאי.

לקחת מתנות באדם. מתנות, כתוב בלא ו', שהיא סימן הרבים. כי סובב על השכינה, שהיא יחידה. אשרי חלקו של משה, שאדונו רצה בכבודו על כל שאר בני העולם.

193. ויהי ביום פלות משה להקים את המשכן. ביום שנכנסה הכלה, השכינה, לחופה. א"כ איך נבאר הכתוב, ביום כלות משה? היה מספיק לכתוב, ביום כלות. אלא מלמד שע"י משה נכנסה. האם עד עתה התעכבה השכינה ולא נכנסה למקומה? והרי כתוב, ולא יכול משה לבוא אל אוהל מועד כי שָׁכַן עליו הענן, וכבוד ה' מלא את המשכן. הרי שהשכינה הייתה באוהל מועד מטרם היום הזה. אלא אין מוקדם ומאוחר בתורה. שהכתוב, ולא יכול משה לבוא, הוא מאוחר מהכתוב שכאן.

194. ויהי ביום כלות משה. השכינה הנקראת פלת משה. כתוב, עליך למרום שביט שבי, לקחת מתנות באדם. אלא בשעה שאמר לו הקב"ה, של נעליך מעל רגליך, הזדעזע ההר. אמר המלאך מיכאל לפני הקב"ה, ריבונו של עולם, האם תרצה להרוס בניין אדם? והרי כתוב, זכר ונקבה בָּרָאם ויברך אותם. ואין ברכה נמצאת אלא במי שהוא זכר ונקבה. ולמה אמרת למשה להיפרד מאשתו? הרי, של נעליך מעל רגליך, פירושו שייפרד מאשתו. שהכתוב מדבר בלשון נקייה.

נשיא אחד ליום

כמ"ש, שנים עשר נשיאים לאומותם. משהקריבו י"ב נשיאי ישראל, ניטלה השליטה מכולם. משום זה, נשיא אחד ליום.

199. וכל מה שהקריבו, כעין שלמעלה הקריבו, כדי שיתברכו כולם. כמ"ש, אילים שישים עתודים שישים. שזה כמ"ש, שישים גיבורים סביב לה. שהם חגיית נה"י דז"א שמצד הגבורה, שכל אחד כולל עשר, והם שישים. כף אחת עשרה זהב מלאה קטורת, כנגד המלכות. אשרי חלקם של הצדיקים, שהקב"ה משפיע עליהם ברכות ושומע תפילתם. ועליהם כתוב, פנה אל תפילת הערער, ולא בנה את תפילתם.

197. ויאמר ה' אל משה, נשיא אחד ליום, נשיא אחד ליום, יקריבו את קורבנם לחנוכת המזבח. ליום, הם הימים שלמעלה, שהתחנכו להתברך, שהם י"ב (12) גבולים, חו"ג תו"מ שבכל אחד ג' קווים, שהם י"ב גבולים, המתחלקים. וכל אחד מיתקן ומתחנך בברכה, ע"י אלו הנשיאים שלמטה. שכל נשיא היה מתקן יום אחד. כולם מתברכים בזכות מזבח של מעלה, בינה. ואפילו העולם התחתון, ואפילו אוה"ע מתברכים.

198. אם לא היו מקריבים י"ב הנשיאים, לא היה יכול העולם לעמוד לפני י"ב נשיאי ישמעאל,